

MINISTARSTVO PRAVOSUĐA, UPRAVE I LOKALNE
SAMOUPRAVE

Nacrt

PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA
KAZNENOG ZAKONA

Zagreb, listopad 2002.

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona, sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. alineje 1. Ustava Republike Hrvatske («Narodne novine» br. 41/01 i 55/01 - pročišćeni tekst).

II. OCJENA STANJA I OSNOVANA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Od stupanja na snagu i primjene novog Kaznenog zakona («Narodne novine» broj 110/1997, 27/1998, 129/2000 i 51/2001) protekle su četiri godine, a instituti materijalnog kaznenog prava u odnosu na procesuiranje nezakonitih radnji podvrgnuti su argumentiranoj kritici od strane stručne, ali i šire javnosti koja je ukazala na nužnost njihove izmjene, a sukladno temeljnim načelima Ustava Republike Hrvatske i međunarodnog prava.

Efikasnijem progonu svih oblika kriminaliteta, a posebice gospodarskog kriminaliteta, kao njegovom efikasnijem sankcioniranju doprinijet će predložena promjena Kaznenog zakona, na način osuvremenjivanja postojećih odredbi i njihova usklađivanja sa ratificiranim međunarodnim konvencijama i standardima EU, kao i sa *acquis-om* u procesu stabilizacije i pridruživanja EU.

Prijedlog Zakona o izmjenama Kaznenog zakona, u skladu je s preuzetom obvezom jačanja institucija i vladavine prava, te sprječavanja i suzbijanja kriminala i drugih nezakonitih aktivnosti sukladno članku 75. i članku 80. glave VII. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju.

Predložene izmjene Kaznenog zakona sastoje se u preoblikovanju već postojećih instituta i sadržaja materijalnog kaznenog prava, osobito kada je riječ o katalogu inkriminacija posebnog dijela.

Najvažnija pitanja koja treba riješiti su sljedeća:

U općem dijelu najvažnije izmjene odnose se na produljenje rokova kod zastare i na krivnju (nova definicija načela krivnje, nova koncepcija sastojaka krivnje i s tim u vezi krajnje nužde, popravci odredaba o zabludama i ukidanje odredbe članka 48. o krivnji za kaznena djela počinjena u sredstvima javnog priopćavanja). Stanoviti teorijski popravci predlažu se i u materiji sudioništva. Predlaže se ukidanje odredaba o pravnim posljedicama osude, amnestiji i pomilovanju.

Na području sankcija predlaže se doživotni umjesto dugotrajnog zatvora. Ta izmjena je zahtijevala i izmjenu nekih drugih odredaba, naročito o uvjetnom otpustu. Na posve nov način je uređena novčana kazna, a dopunjena je odredba o oduzimanju imovinske koristi. U odnosu na kaznenopravne sankcije, osim što je kod kazne zatvora predložena kazna doživotnog zatvora, u cilju jačeg generalno-preventivnog učinka kod imovinskih kaznenih djela, kaznenih djela protiv života i tijela, te kaznenih djela gospodarskog kriminaliteta i

koruptivnih kaznenih djela, došlo je do povećanja posebnog minimuma i posebnog maksimuma propisanih kazni zatvora, a ovakva promjena zakonske kaznene politike pridonijet će adekvatnijoj kaznenoj politici koja je očigledno preblaga.

Što se tiče organiziranog kriminaliteta, izmijenjena je definicija zločinačke organizacije (članak 89. stavak 23.) a počinjenje kaznenog djela u sastavu grupe ili zločinačke organizacije predviđeno je kao kvalifikatorna okolnost i kod nekih drugih kaznenih djela tipičnih za organizirani kriminalitet (prijevare, prikrivanja, krivotvorenja novca i vrijednosnih papira).

Kod kaznenih djela protiv života i tijela izvršene su manje korekcije glede obilježja pojedinih kaznenih djela i kaznenih okvira, dok su kod imovinskih delikata kazne u znatnijoj mjeri pooštrene. To posebno vrijedi za kazneno djelo prijevare koje će obuhvaćati i sadašnje kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju. Predlaže se dekriminalizacija posjedovanja droge te izmjena članka 203. prema kojoj više ne bi bilo moguće isključenje protupravnosti kod klevete.

Značajne izmjene se predlažu na području gospodarskih kaznenih djela. Činjenica da je tijekom pretvorbe i privatizacije u Republici Hrvatskoj počinjen veliki broj kriminalnih radnji, koje često nisu niti procesuirane, koje otežavaju afirmaciju načela vladavine prava, dovode do nepovjerenja građana u zakone i vlast, negativno utječu na gospodarski razvoj, odbijaju strane ulagače i hrvatske poduzetnike, potiču društvenu i individualnu nejednakost te negativno utječu na društvenu stabilnost i opću socijalnu sigurnost. Kao središnje kazneno djelo predviđa se zlorabiranje povjerenja (članak 294a) koja stupa na mjesto dosadašnje zlorabiranja položaja i ovlasti (članak 337. stavak 3. i 4.) ako je počinitelj odgovorna osoba. Stoga su ukinuta i neka druga gospodarska kaznena djela (članci 291, 292 i 294). Revidirana su i stečajna kaznena djela. Uvedena su nova kaznena djela davanja i primanja mita u gospodarskom poslovanju (članci 294b i 294c).

Glede kompjutorskih kaznenih djela uvedena su nova kaznena djela računalnog krivotvorenja (članak 223a) i računalne prijevare (članak 224a), dok su pooštrene kazne za oštećenje i uporabu tuđih podataka (članak 223.) kao ključno kazneno djelo iz tog područja.

Kod svih kaznenih djela protiv službene dužnosti isključena je mogućnost da njihov počinitelj bude i odgovorna osoba. Zadržana je i zlorabiranje položaja i ovlasti (članak 337.) ali sada isključivo kao službeničko kazneno djelo.

Prometni delikti riješeni su na način da se nije ulazilo u radikalnije izmjene, već se ograničilo na uvođenje novog kaznenog djela ugrožavanja prometa opasnom radnjom ili sredstvom (članak 272a).

Za pravosuđe je važno uvođenje novog kaznenog djela kršenja zakona (članak 337a), sužavanje dosadašnjeg kaznenog djela prisile prema pravosudnom dužnosniku (članak 309.), te promjena inkriminacije kod kaznenog djela sprječavanja dokazivanja (članak 304. stavak 1.) u skladu s UN Konvencijom protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Predlaže se proširenje kaznenog djela širenja lažnih vijesti (članak 322.) i na «lažni alarm», što je nedvojbeno akutna potreba u ovom trenutku u Hrvatskoj.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona neće biti potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu.

IV. NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA KAZNENOG ZAKONA

Članak 1.

U Kaznenom zakonu («Narodne novine» br. 110/1997, 27/1998, 129/2000 i 51/2001) naziv zakona mijenja se i glasi: «Kazneni zakonik».

Članak 2.

U članku 4. riječi: «niti se prema njemu može primijeniti druga kaznenopravna sankcija» brišu se.

Članak 3.

U članku 19. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Kazneni progon, osim u slučajevima navedenim u članku 18. stavku 2. ovoga Zakona, ne može se poduzeti kad protekne određeno vrijeme od počinjenja kaznenog djela, i to:

- trideset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom doživotnog zatvora,
- dvadeset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od deset godina zatvora,
- petnaest godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od pet godina zatvora,
- deset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od tri godine zatvora,
- pet godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od jedne godine zatvora i
- tri godine za ostala kaznena djela.»

Članak 4.

Članak 21. mijenja se i glasi:

«Ako u ovom Zakonu nije drukčije određeno, izrečena se kazna zbog zastare ne može izvršiti kad protekne:

- dvadeset i pet godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina,
- dvadeset godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od pet godina,
- deset godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od jedne godine,
- pet godina od izrečene kazne zatvora u trajanju do jedne godine i
- tri godine od izrečene novčane kazne kao glavne ili sporedne kazne.»

Članak 5.

Članak 24. mijenja se i glasi:

«Izvršenje kazne doživotnog zatvora i kazni izrečenih zbog kaznenih djela navedenih u članku 18. stavku 2. ne zastarijeva.»

Članak 6.

Članak 30. mijenja se i glasi:

«(1) Nema kaznenog djela kad je počinitelj postupao radi toga da od sebe ili drugoga otkloni istodobnu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom je učinjeno zlo manje od onoga koje je prijetilo.

(2) Nije kriv počinitelj koji je počinio protupravnu radnju da bi od sebe ili drugoga otklonio istodobnu neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti ako zlo koje je počinjeno nije bilo nerazmjerno teže od zla koje je prijetilo.

(3) Ako je počinitelj u slučaju iz stavka 2. ovoga članka bio u otklonjivoj zabludi o okolnostima koje isključuju krivnju, kaznit će se za nehaj kad zakon za počinjeno djelo propisuje kažnjavanje za nehaj.

(4) Nema krajnje nužde ako je počinitelj bio dužan izložiti se opasnosti.»

Članak 7.

U članku 31. stavku 2. riječ: «neskrivljenu» briše se.

Članak 8.

U članku 34. stavak 3. briše se.

Članak 9.

Naziv članka 35. mijenja se i glasi:

«Počinitelji i sudionici.»

U članku 35. stavku 1. riječ: «pojedinačni» briše se.

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 2.

U dosadašnjem stavku 2. koji postaje stavak 3. dvotočka, riječ: «supočinitelji» i zarez brišu se.

Članak 10.

U članku 36. stavku 3. iza riječi: «oslobođenje od kazne» riječ: «ili» zamjenjuje se zarezom, iza riječi: «ublažavanje» dodaju se riječi: «ili pooštavanje», a ispred riječi: «mogu» dodaje se zarez.

Članak 11.

Članak 39. briše se.

Članak 12.

U članku 40. stavku 2. riječi: «u vrijeme ostvarenja zakonskih obilježja kaznenog djela» zamjenjuju se riječima: «u vrijeme počinjenja protupravnog djela».

Članak 13.

U članku 42. ispred riječi: «smanjeno» dodaje se riječ: «bitno».

Članak 14.

U članku 43. stavku 2. riječ: «težu» zamjenjuje se riječju: «posebnu», a iza riječi: «posljedice» dodaje se riječ: «barem».

Članak 15.

U nazivu članka 46. riječ: «djela» briše se.

Članak 16.

U nazivu članka 47. riječ: «kaznenog» briše se.

U stavku 1. riječi: «Nije kriv» zamjenjuju se riječima: «Ne postupa s namjerom».

Stavak 3. mijenja se i glasi:

«(3) Neće se kazniti za namjeru počinitelj koji je u vrijeme počinjenja djela pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi djelo bilo dozvoljeno da su one stvarno postojale.»

Članak 17.

Članak 48. briše se.

Članak 18.

Članak 51. mijenja se i glasi:

«(1) Novčana se kazna izriče u dnevnim dohocima. Ona iznosi najmanje deset, a najviše tristo dnevnih dohodaka, osim za kaznena djela počinjena iz koristoljublja kad iznosi najviše petsto dnevnih dohodaka.

(2) Sud utvrđuje broj dnevnih dohodaka na temelju otegotnih i olakotnih okolnosti navedenih u članku 56. stavku 2. ovoga Zakona, osim onih koje se odnose na imovinske prilike počinitelja.

(3) Prilikom utvrđivanja visine dnevnog dohotka sud će uzeti u obzir počiniteljeve prihode, njegovu imovinu i njegove obiteljske obveze. Kad počinitelj kaznenog djela ne ostvaruje nikakava primanja, ali je vlasnik imovine ili imovinskih prava, sud će utvrditi dnevni dohodak po slobodnoj procjeni, prema vrijednosti te imovine ili imovinskih prava.

(4) U postupku izdavanja kaznenog naloga (članak 446. Zakona o kaznenom postupku) dnevni dohodak utvrđuje se u visini prosječnog dnevnog dohotka u Republici Hrvatskoj koji na temelju službenih podataka Državnog zavoda za statistiku utvrđuje i objavljuje Vrhovni sud Republike Hrvatske svakih šest mjeseci.

(5) U sudskoj odluci mora se navesti broj i visina dnevnih dohodaka. Konačni iznos novčane kazne predstavlja umnožak broja dnevnih dohodaka i visine dnevnog dohotka.

(6) Sud određuje rok za plaćanje novčane kazne koji može iznositi najmanje trideset dana, a najviše šest mjeseci.»

Članak 19.

U članku 53. stavku 1. umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: «osim za kaznena djela u stjecaju kada može iznositi do trideset godina (članak 60. stavak 2. točka c ovoga Zakona).»

Stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Za najteže oblike kaznenih djela iznimno se može propisati zatvor u doživotnom trajanju (u daljnjem tekstu: doživotni zatvor).»

U stavku 7. druga rečenica briše se.

Članak 20.

Članak 55. mijenja se i glasi:

«(1) Osuđenik se može otpustiti s izdržavanja kazne zatvora nakon izdržane polovice kazne, a iznimno i nakon izdržane trećine kazne, pod uvjetima određenim u Zakonu o izvršavanju kazne zatvora.

(2) Osuđenik na doživotni zatvor može se uvjetno otpustiti ako je izdržao dvadeset godina zatvora. Kao izdržana kazna smatra se svako oduzimanje slobode do kojeg je došlo u svezi s kaznenim djelom.

(3) Uvjetni otpust traje do dana kada istječe izrečena kazna, a za osuđenika na doživotni zatvor petnaest godina od dana otpuštanja sa izdržavanja kazne.

(4) Počini li osuđenik dok je na uvjetnom otpustu jedno ili više kaznenih djela za koja mu je izrečena kazna zatvora od šest mjeseci ili teža kazna, sud koji mu je izrekao kaznu opozvat će uvjetni otpust i izreći jedinstvenu kaznu primjenom odredbi članka 60. ovoga Zakona u koju će uračunati dio kazne koju je osuđenik izdržao.

(5) Na način opisan u prethodnom stavku sud može postupiti i kada osuđeniku izreče kaznu zatvora u trajanju kraćem od šest mjeseci. Ako sud ne opozove uvjetni otpust, uvjetni otpust se produžuje za vrijeme koje je osuđenik proveo na izdržavanju kazne zatvora.

(6) Uvjetni se otpust ne može opozvati nakon što su istekle dvije godine od isteka rokova iz stavka 3. ovoga članka.»

Članak 21.

Članak 56. mijenja se i glasi:

«Određujući vrstu i mjeru kazne počinitelju kaznenog djela u granicama koje su zakonom propisane za to djelo, sud će imajući na umu svrhu kažnjavanja, uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja kaznenog djela (olakotne i otegotne okolnosti) a osobito ove: stupanj krivnje, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede kaznenim djelom zaštićenog dobra, okolnosti u kojima je kazneno djelo počinjeno, okolnosti u kojima je počinitelj živio prije počinjenja kaznenog djela i usklađenosti njegova ponašanja sa zakonima, okolnosti u kojima živi i njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, posebno odnos prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene kaznenim djelom te ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju kaznenog djela.»

Članak 22.

U članku 60. stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Jedinstvenu će kaznu sud izreći prema ovim pravilima:

a) ako je za neko kazneno djelo u stjecaju utvrdio kaznu doživotnog zatvora, izreći će samo tu kaznu,

b) ako je za kaznena djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedine kazne, ali ne smije dostignuti zbroj pojedinih kazni niti premašiti petnaest godina zatvora,

c) ako je za dva ili više kaznenih djela u stjecađu utvrdio kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedine kazne, ali ne smije dosegnuti zbroj pojedinih kazni niti premašiti trideset godina zatvora.

d) ako su za sva kaznena djela u stjecađu propisane kazne zatvora do tri godine, jedinstvena kazna ne može biti veća od osam godina zatvora,

e) ako je za kaznena djela u stjecađu utvrdio novčane kazne, jedinstvena kazna mora biti veća od svake pojedine kazne, ali ne smije dostignuti zbroj pojedinih kazni niti premašiti tristo dnevnih dohodaka, odnosno petsto dnevnih dohodaka kada je barem jedno kazneno djelo počinjeno iz koristoljublja,

f) ako je za neka kaznena djela u stjecađu utvrdio kazne zatvora a za neke novčane kazne, izreći će jedinstvenu kaznu zatvora i jedinstvenu novčanu kaznu prema pravilima iz ovoga članka,

g) ako je za kaznena djela u stjecađu utvrdio kazne zatvora i maloljetničkog zatvora, izreći će kaznu zatvora kao jedinstvenu kaznu prema pravilima iz ovoga članka.»

Članak 23.

U članku 61. stavku 2. riječi: «kaznenih djela» zamjenjuju se riječima: «protupravnih djela prema istom oštećeniku».

Članak 24.

U članku 62. stavku 1. na kraju druge rečenice točka se briše i dodaju riječi: «osim ako je jedinstvena kazna doživotni zatvor (članak 60. stavak 2. točka a)».

U stavku 2. riječi: «kaznu dugotrajnog zatvora» brišu se.

Članak 25.

U članku 63. stavka 1. riječi: «dugotrajnog zatvora» brišu se.

Stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

«(2) Kazna zatvora, novčana kazna ili globa za prekršaj uračunava se u kaznu za kazneno djelo ako opis tog djela odgovara prekršaju zbog kojeg je izrečena kazna.

(3) Pri uračunavanju po odredbama ovoga članka izjednačuje se dan pritvora, drugog oduzimanja slobode, zatvora, maloljetničkog zatvora i jedan dnevni dohodak za kazneno djelo, te dan zatvora za prekršaj. Svakih započetih 300,00 kuna novčane kazne ili globe izrečene za prekršaj izjednačuje se s jednim danom zatvora.»

Članak 26.

U članku 67. stavku 1. riječi: «pod uvjetima određenim zakonom» zamjenjuje se riječima: «ako okrivljenik ne počini novo kazneno djelo, kao i pod drugim uvjetima određenim zakonom.»

Članak 27.

U članku 69. stavku 7. riječi: «nakon što je protekla godina dana» zamjenjuju se riječima: «nakon što su protekle dvije godine».

Članak 28.

U nazivu članka 81. riječi: «i gospodarske prijestupe» brišu se.

U članku 81. riječi: «i gospodarske prijestupe» brišu se.

Članak 29.

U članku 82. stavak 1. mijenja se i glasi:

«(1) Sud će oduzeti imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom.»

U stavku 3. umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: «a nije stečena u dobroj vjeri.»

Stavak 4. mijenja se i glasi:

«(4) Ako je oštećeniku dosuđen imovinskopravni zahtjev, sud će oduzeti imovinsku korist samo u dijelu koji prelazi dosuđeni imovinskopravni zahtjev.»

Iza stavka 4. dodaju se stavci 5. i 6. koji glase:

«(5) Sud će oduzeti imovinsku korist i ako oštećenika uputi da imovinskopravni zahtjev može ostvarivati u parnici. U tom slučaju oštećenik se može namiriti iz oduzete imovinske koristi ako pokrene parnicu u roku od šest mjeseci od dana pravomoćnosti odluke kojom je upućen na parnicu i ako u roku od tri mjeseca od dana pravomoćnosti odluke kojom je utvrđeno njegovo pravo zatraži namirenje iz oduzete imovinske koristi.

(6) Oštećenik koji u kaznenom postupku nije podnio prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva može zahtijevati namirenja iz oduzete imovinske koristi ako pokrene parnicu u roku od tri mjeseca od dana saznanja za presudu kojom se oduzima imovinska korist, a najdalje u roku od dvije godine od saznanja za takvu presudu i ako u roku od tri mjeseca od dana pravomoćnosti odluke kojom je utvrđeno njegovo pravo zatraži namirenje iz oduzete imovinske koristi.»

Članak 30.

Članak 84. briše se.

Članak 31.

Članak 87. briše se.

Članak 32.

Članak 88. briše se.

Članak 33.

U članku 89. stavku 3. riječ: «Državnom pravobraniteljstvu ili» i riječi: «Državni pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici» brišu se, a riječi: «Držani odvjetnik Republike Hrvatske» zamjenjuje se riječima: «Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske».

U stavku 6. riječ: «udruženja» zamjenjuje se riječju: «udruge».

Stavak 23. mijenja se i glasi:

«(23) Zločinačka organizacija je hijerarhijski ustrojeno udruženje od najmanje tri osobe koje su se udružile radi činjenja kaznenih djela s ciljem ostvarivanja imovinske koristi uz korištenje utjecaja na politički ili gospodarski život, pri čemu se koriste podmićivanjem ili zastrašivanjem drugih osoba ili se posebnim radnjama štite od kaznenog progona.»

U stavku 27. riječi: «telefonski impulsi» zamjenjuju se riječima: «telekomunikacijske usluge obračunate u vremenskim mjernim jedinicama.»

U stavku 30. zarez i riječi: «a žive u zajedničkom kućanstvu» brišu se.

Članak 34.

Naziv članka 91. mijenja se i glasi:

«Umorstvo».

U članku 91. riječ: «osam» zamjenjuje se riječju: «deset».

Iza točke 6. dodaje se točka 7. koja glasi:

«7. Tko usmrti suca, suca porotnika, državnog odvjetnika, zamjenika državnog odvjetnika ili odvjetnika u svezi obavljanja dužnosti.»

Dosadašnja točka 7. postaje točka 8.

Članak 35.

U članku 96. stavku 1. iza riječi: «počinjeno» dodaju se riječi: «ili pokušano», a riječi: «do tri godine» zamjenjuju se riječima: «do pet godina».

U stavku 4. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

Članak 36.

U članku 98. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

Članak 37.

U članku 99. stavku 1. riječi: «od tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «od šest mjeseci do pet godina».

U stavku 2. riječi: «od šest mjeseci do osam godina» zamjenjuju se riječima: «od jedne do deset godina».

U stavku 3. riječi «od jedne do deset godina» zamjenjuju se riječima «najmanje tri godine».

Stavak 4. briše se.

Članak 38.

Naziv članka 100. mijenja se i glasi:

«Teška tjelesna ozljeda na mah».

U članku 100. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

U stavku 2. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina».

U stavku 3. riječi: «od šest mjeseci do pet godina» zamjenjuju se riječima: «od jedne do osam godina».

Članak 39.

Naziv članka 101. mijenja se i glasi:

«Teška tjelesna ozljeda iz nehaja».

Članak 101. mijenja se i glasi:

«Tko kazneno djelo teške tjelesne ozljede iz članka 99. stavka 1. i 2. počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.»

Članak 40.

U članku 103. stavku 1. riječi: «osobito» i riječi: «(članak 99. stavak 2.)» brišu se, a riječi: «do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «do tri godine».

Članak 41.

U članku 104. stavku 1. riječi: «do šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «do jedne godine».

U stavku 2. riječi: «do jedne godine» zamjenjuje se riječima: «do tri godine».

U stavku 3. riječi: «od tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «od jedne do pet godina».

Članak 42.

U članku 105. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

U stavku 2. riječi: «od tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «od jedne do pet godina».

Članak 43.

Članak 114. mijenja se i glasi:

«(1) Tko uskrati ili ograniči građaninu pravo na rad, slobodu rada, slobodni izbor zvanja ili zaposlenja, dostupnost radnog mjesta i dužnosti svakome pod jednakim uvjetima, pravo na zaradu ili bez opravdanog razloga ne isplati plaću radniku u propisanom razdoblju, prava iz zdravstvenog ili mirovinsko-invalidskog osiguranja ili ne prijavi radnika tijelima zdravstvenog ili mirovinsko-invalidskog osiguranja, zakonom određeno radno vrijeme i odmor, prava na posebnu zaštitu određenih skupina radnika, prava iz nezaposlenosti, prava u svezi s porodom, materinstvom i njegovom djece ili druga prava iz rada što su utvrđena zakonom, sudskom odlukom ili kolektivnim ugovorom,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i tko ne izvrši pravomoćnu sudsku odluku kojom je odlučeno o vraćanju radnika na posao.»

Članak 44.

U članku 124. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuju se riječju: «tri».

Članak 45.

U članku 125. stavku 2. iza riječi: «ozlijedit» dodaju se riječi: «ili je taocu teško narušeno zdravlje, ili su prouzročene druge teške posljedice», a riječi: «od jedne do deset godina» zamjenjuju se riječima: «od tri do dvanaest godina».

Iza stavka 2. dodaje se novi stavak 3. koji glasi:

«(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 2. ovoga članka prouzročena smrt taoca, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.»

Dosadašnji stavak 3. postaje stavak 4.

Članak 46.

U članku 129. stavku 3. riječi: «većem broju» zamjenjuju se riječima: «više».

Članak 47.

U članku 131. stavku 1. riječi: «do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «do tri godine».

U stavku 3. riječi: «do tri godine» zamjenjuju se riječima: «do pet godina.»

Članak 48.

U članku 133. stavku 1. riječi: «do stopedeset dnevnih dohodaka ili» brišu se, a riječi: «šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «tri godine».

Stavak 2. briše se.

Članak 49.

U članku 140. iza riječ: «Državnog sudbenog vijeća Republike Hrvatske» dodaju se riječi: «Državnog odvjetničkog vijeća», ispred riječi: «Državnog odvjetnika» dodaje se riječ: «Glavnog», a riječi: «»Državnog pravobranitelja Republike Hrvatske ili njegova zamjenika» brišu se.

Članak 50.

U članku 151. iza riječi: «himnu» dodaju se riječi: «njezinog Predsjednika».

Članak 51.

Iza članka 151. dodaje se naziv i članak 151.a koji glasi:

«Veličanje bivših fašističkih država ili organizacija

Članak 151.a

(1) Tko proizvodi, uvozi ili izvozi, čini dostupnim javnosti ili u tom cilju drži promidžbena sredstva kojima se veličaju bivše fašističke države ili organizacije, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko ističe ili na drugi način rabi na javnom mjestu zastave, značke, odore, parole, način pozdravljanja ili druga obilježja bivših fašističkih država ili organizacija, a s ciljem njihova veličanja.»

Članak 52.

U članku 169. iza stavka 3. dodaje se stavak 4. koji glasi:

«(4) Tko nabavlja ili osposobljava sredstva, uklanja prepreke, stvara plan ili se dogovara s drugim, ili poduzme drugu radnju kojom se stvaraju uvjeti za izravno počinjenje kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.»

Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 5.

Članak 53.

U članku 173. stavak 1. briše se.

Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 1.

Dosadašnji stavak 3. koji postaje stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.»

Dosadašnji stavci 4. do 8. postaju stavci 3. do 7.

Članak 54.

Naziv članka 175. mijenja se i glasi:

«Ropstvo i trgovanje ljudima»

Članak 175. mijenja se i glasi:

(1) Tko silom, ozbiljnom prijetnjom, prisilom, otmicom, prijevarom, zlouporabom ovlasti ili položaja, kupnjom ili prodajom radi prisilnog rada ili služenja, seksualnog iskorištavanja, ropstva ili odnosa sličnog ropstvu ili nedopustivog presađivanja dijelova ljudskog tijela, vrbuje, preveze, prevodi, kupi ili proda osobe, skriva ili prima osobu,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. kaznit će se tko osobu drži u ropstvu ili njemu sličnom odnosu.

(3) Tko vrbuje, preveze, prevodi, kupi ili proda osobe, skriva ili prima dijete ili maloljetnu osobu radi posvojenja, radi prisilnog rada ili služenja, seksualnog iskorištavanja, ropstva ili odnosa sličnog ropstvu ili nedopustivog presađivanja dijelova ljudskog tijela,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina,

(4) Tko oduzme ili uništi osobnu iskaznicu, putovnicu ili drugi identifikacijski dokument kod počinjenja kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(5) Bez utjecaja je na postojanje kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka okolnost je li osoba pristala na prisilni rad ili služenje, seksualno iskorištavanje, ropstvo ili ropstvu sličan odnos ili nedopustivo presađivanje dijelova svoga tijela.»

Članak 55.

U članku 177. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

«(2) Ako je pri počinjenju kaznenog djela iz stavka 1. doveden u opasnost život ili sigurnost osoba koje se prevode preko granice ili je s njima postupano na nečovječni ili ponižavajući način,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Dosadašnji stavci 2 i 3. postaje stavci 3. i 4.

Članak 56.

U članku 181. stavku 3. riječi: «otmice broda ili plutajućeg objekta» zamjenjuju se riječima: «otmice zrakoplova ili broda», a riječ: «gusarstva» zamjenjuje se riječima: «morskog i zračnog razbojništva.»

Članak 57.

U članku 203. riječi: «klevetničkom sadržaju iz članka 200. stavka 1. i 2.,» brišu se.

Članak 58.

U članku 216. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.»

Stavak 5. briše se.

Članak 59.

U članku 217. stavku 1. riječ: «pet» zamjenjuje se riječju: «deset».

U stavku 3. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina».

U stavku 4. riječ: «osam» zamjenjuje se riječju: «deset».

Stavak 5. briše se.

Članak 60.

U članku 218. stavku 2. riječi: «od tri do dvanaest godina» zamjenjuju se riječima: «najmanje tri godine».

Članak 61.

U članku 219. stavku 2. riječi: «od tri do dvanaest godina» zamjenjuju se riječima: «najmanje tri godine.»

Članak 62.

U članku 220. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

U stavku 3. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina».

U stavku 4. riječi: «od šest mjeseci do pet godina» zamjenjuju se riječima: «od jedne do osam godina».

U stavku 5. riječi: «do stopedeset dnevnih dohodaka» brišu se, a riječi: «do šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «do jedne godine».

U stavku 6. brojka: «1.» i zarez brišu se.

Članak 63.

Naziv članka 221. mijenja se i glasi:

«Neovlaštena uporaba motornog vozila».

Članak 221. mijenja se i glasi:

«(1) Tko neovlašteno uporabi tuđe motorno vozilo, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Članak 64.

Članak 223. mijenja se i glasi:

«(1) Tko ošteti, izmjeni, izbriše, uništi ili na drugi način učini neuporabljivim ili nedostupnim tuđe računalne podatke ili računalne programe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko unatoč zaštitnim mjerama neovlašteno pristupi računalnim podacima ili programima ili neovlašteno presreće njihov prijenos,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Tko onemogućiti ili oteža rad ili korištenje računalnog sustava, računalnih podataka ili programa ili računalnu komunikaciju,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je kazneno djelo iz stavka 1., 2. ili 3. ovoga članka počinjeno u odnosu na računalni sustav, podatak ili program tijela državne vlasti, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(5) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene za činjenje kaznenog djela iz stavka 1., 2. ili 3. ovoga članka,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(6) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci stvoreni, korišteni ili prilagođeni za činjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1., 2. ili 3. ovoga članka oduzet će se.

(7) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Članak 65.

Iza članka 223. dodaje se naziv i članak 223.a koji glase:

«Računalno krivotvorenje

Članak 223.a

(1) Tko neovlašteno izradi, unese, izmijeni, izbriše ili učini neuporabljivim računalne podatke ili programe koji imaju vrijednost za pravne odnose, u namjeri da se oni uporabe kao pravi ili sam uporabi takve podatke ili programe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. počinjeno u odnosu na računalne podatke ili programe tijela državne vlasti, javne ustanove ili trgovačkog društva od posebnog javnog interesa, ili je prouzročena znatna šteta,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene za činjenje kaznenog djela iz stavka 1. ili 2. ovoga članka,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci stvoreni, korišteni ili prilagođeni za činjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka oduzet će se.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Članak 66.

U članku 224. stavku 1. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.»

Stavci 2., 3. i 7. brišu se, a dosadašnji stavci 4., 5., 6. i 8. postaju stavci 2., 3., 4. i 5.

Dosadašnji stavak 4. koji postaje stavak 2. mijenja se i glasi:

«(2) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je to kazneno djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.»

U dosadašnjem stavku 5. koji postaje stavak 3. riječi: «ili je prouzročena mala imovinska šteta» i riječi: «ili prouzročenja takve štete» brišu se.

U dosadašnjem stavku 6. koji postaje stavak 4. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

U dosadašnjem stavku 8. koji postaje stavak 5. riječi: «iz stavka 5. i 6» zamjenjuju se riječima: «iz stavka 3. i 4.».

Članak 67.

Iza članka 224. dodaju se nazivi i članci 224.a i 224.b koji glase:

«Računalna prijevara

Članak 224.a

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist izmjeni tuđe računalne podatke ili računalne programe ili na drugi način utječe na njihovo korištenje i na taj način prouzroči štetu drugome,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(2) Tko neovlašteno izrađuje, nabavlja, prodaje, posjeduje ili čini drugome dostupne posebne naprave, sredstva, računalne programe ili računalne podatke stvorene ili prilagođene za činjenje kaznenog djela iz stavka 1. ili 2. ovoga članka,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Posebne naprave, sredstva, računalni programi ili podaci stvoreni, korišteni ili prilagođeni za činjenje kaznenih djela, a kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka oduzet će se.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Lančana igra

Članak 224.b

Tko organizira ili promiče igru u kojoj igrač koji je uložio sredstva može očekivati dobitak samo ako pridobije daljnje igrače,

kaznit će se novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.»

Članak 68.

U članku 225. stavku 1. i 2. riječi: «i zatim prijavi štetu» brišu se. Stavci 3. do 5. brišu se.

Članak 69.

U članku 226. stavku 1. riječi: «do stopedeset dnevnih dohodaka ili» brišu se, a riječi: «do šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «do tri godine».

Članak 70.

Članak 227. briše se.

Članak 71.

U članku 231. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

Članak 72.

U članku 233. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

Članak 73.

U članku 236. riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

Dodaje se stavak 2. koji glasi:

«(2) Ako je djelo iz stavka 1. počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Članak 74.

U članku 237. iza riječi: «članka 224. stavka 1.» brišu se riječi «i 2.», a dodaju riječi: «članka 224.a stavka 1., članka 224.b», a iza brojke: «236.» dodaju riječi: «stavka 1.».

Članak 75.

U članku 249. stavku 1. iza riječi: «članka 244. stavka 1. i 2.» dodaju se riječi: «članka 245. stavka 1.,».

Članak 76.

Iza članka 261. dodaje se naziv i članak 261.a koji glasi:

«Protupravna eksploatacija rudnog blaga (mineralnih sirovina)

Članak 261.a

(1) Tko protivno propisima ili odlukama nadležnih državnih tijela obavlja eksploataciju rudnog blaga (mineralnih sirovina),

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini u posebno zaštićenom području prirode,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom stavka 1. i 2. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi ili prouzročenja takve štete,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(4) Predmeti namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela ili predmeti nastali počinjenjem kaznenog djela oduzet će se.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»

Članak 77.

Naziv članka 272. mijenja se i glasi:

«Ugrožavanje javnog prometa».

U stavku 1. riječ: «Tko» zamjenjuje se riječima: «Sudionik u prometu koji».

U stavku 4. riječ: «pet» zamjenjuje se riječju: «osam».

Članak 78.

Iza članka 272. dodaje se naziv i članak 272.a koji glasi:

«Ugrožavanje prometa opasnom radnjom ili sredstvom

Članak 272.a

(1) Tko uništenjem ili oštećenjem vozila, uništenjem, uklanjanjem ili oštećenjem prometnih uređaja, postavljanjem prepreka ili na drugi način izazove opasnost za život ili tijelo ljudi ili za imovinu velikih razmjera,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili imovinska šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. prouzročena smrt jedne ili više osoba, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.»

Članak 79.

U članku 274. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:

«(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.»

U stavku 3. koji postaje stavak 4. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».
Iza novog stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:
«(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 4. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»
Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 6.

Članak 80.

U članku 275. iza stavka 2. dodaje se stavak 3. koji glasi:
«(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ili 2. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,
počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.»
U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 4. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».
Iza novog stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:
«(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 4. ovoga članka počinitelj će se kazniti.»
Dosadašnji stavak 4. postaje stavak 6.

Članak 81.

Naziv članka 279. mijenja se i glasi:
«Pranje novca».
U stavku 1. na kraju rečenice umjesto točke stavlja se zarez i dodaju riječi: «kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.».

Članak 82.

U članku 281. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».
Dodaje se novi stavak 2. koji glasi:
«(2) Počinitelj će se kazniti za kazneno djelo iz ovoga članka samo ako je otvoren stečajni postupak.»
Dosadašnji stavak 2. postaje stavak 3.

Članak 83.

Naziv članka 282. mijenja se i glasi:
«Prouzročenje stečaja».
U stavku 1. riječi: «obustavljajući naplaćivanje svojih tražbina» brišu se, a riječ: «pet» zamjenjuje se riječju: «deset».
Iza stavka 1. dodaje se stavak 2. koji glasi:
«(2) Istom kaznom kaznit će se tko radnjama opisanim u stavku 1. ovoga članka izazove svoju prezaduženost ili nesposobnost za plaćanje.»
U stavku 2. koji postaje stavak 3. riječi: «kazneno djelo iz stavka 1.» zamjenjuju se riječima: «kaznena djela iz stavka 1. i 2.»
U dosadašnjem stavku 3. koji postaje stavak 4. iza brojke: «1.» dodaju se riječi: «i 2.».
Iza novog stavka 4. dodaje se stavak 5. koji glasi:
«(5) Počinitelj će se kazniti za kazneno djelo iz ovoga članka samo ako je otvoren stečajni postupak.»

Članak 84.

U članku 286. riječi: «ili tko drugi» zamjenjuju se riječima: «ili druga pravna ili fizička osoba».

Dodaje se stavak 2. koji glasi:

«(2) Ako iznos obveze čije se plaćanje izbjegava prelazi tristo tisuća kuna, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.»

Članak 85.

Naziv članka 288. mijenja se i glasi:

«Zlouporaba monopolističkog ili vladajućeg položaja na tržištu».

Članak 288. mijenja se i glasi:

«Tko u pravnoj osobi zlouporabi utvrđeni monopolistički ili vladajući položaj na tržištu Republike Hrvatske na način da sklopi sporazum ili izvrši radnju kojom se pravna osoba, odnosno potrošači ograničavaju ili sprječavaju u slobodnom prometu roba i usluga, odnosno pristupu tržištu, ili sklopi sporazum ili izvrši radnju kojom se stvara koncentracija radi postizanja monopolističkog položaja ili znatnog jačanja utvrđenog vladajućeg položaja, a koje dovode do ukidanja ili znatnog i trajnog ograničavanja konkurencije na tržištu Republike Hrvatske,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Članak 86.

Članak 291. briše se.

Članak 87.

Članak 292. briše se.

Članak 88.

Članak 293. briše se.

Članak 89.

Članak 294. briše se.

Članak 90.

Iza članka 294. dodaju se nazivi i članci 294.a, 294.b i 294.c koji glase:

«Zlouporaba povjerenja

Članak 294.a

«(1) Tko povrijedi dužnost skrbi o tuđim imovinskim interesima koja se temelji na zakonu, odluci upravne ili sudbene vlasti, pravnom poslu ili odnosu povjerenja i na taj način onome o čijim se imovinskim interesima dužan brinuti prouzroči štetu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena šteta velikih razmjera,
počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje jednu godinu.

Primanje mita u gospodarskom poslovanju

Članak 294.b

(1) Odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve druge koristi da prilikom sklapanja posla ili pružanja usluge pogoduje drugoga tako da prouzroči štetu onome koga zastupa,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve druge koristi kao protuuslugu za sklapanje posla ili pružanje usluge,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Primljeni dar ili druga imovinska korist oduzet će se.

Davanje mita u gospodarskom poslovanju

Članak 294.c

(1) Tko odgovornoj osobi daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist da prilikom sklapanja posla ili pružanja usluge pogoduje drugoga tako da prouzroči štetu onome koga zastupa, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju odgovorne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko odgovornoj osobi daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist kao protuuslugu za sklapanje posla ili pružanje usluge, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju odgovorne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji je dao mito na zahtjev odgovorne osobe i prijavio djelo prije njegova otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, oslobodit će se kazne.

(4) Dar ili imovinska korist u slučaju iz stavka 3. ovoga članka, vratit će se davatelju.»

Članak 91.

U članku 299. stavku 1. riječ: «jedne» zamjenjuje se riječju: «tri».

U stavku 2. riječ: «tri» zamjenjuje se riječju: «pet».

Članak 92.

U članku 303. stavku 1. iza riječi: «iskaz», dodaju se riječi: «nalaz ili mišljenje ili nešto lažno prevede», a riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina».

Stavak 3. mijenja se i glasi:

«(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena osuda nedužnog okrivljenika ili druge osobito teške posljedice za okrivljenika u kaznenom postupku, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Članak 93.

U članku 304. stavku 1. riječi: «navede da daje lažan iskaz» zamjenjuju se riječima: «navodi na davanje lažnog iskaza, nalaza ili mišljenja, sprječava ili znatno otežava provođenje dokaza u postupku», a riječi: «šest mjeseci do pet godina» zamjenjuju se riječima: «jedne do osam godina».

Članak 94.

U članku 309. stavku 1. riječi: «državnog pravobranitelja» brišu se.

U stavku 2. riječi: «iznosi svoje mišljenje» zamjenju se riječima: «sustavno vodi kampanju», riječi: «do sto pedeset dnevnih dohodaka» brišu se, a riječi: «šest mjeseci» zamjenjuju se riječima: «jedne godine».

Stavak 3 briše se.

Članak 95.

U članku 322. dodaje se stavak 2. koji glasi:

«(2) Tko obavijesti policiju ili drugu javnu službu koja osigurava red ili pruža pomoć o navodnom događaju koji iziskuje hitno djelovanje te službe, iako zna da to nije istina, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.»

Članak 96.

Članak 327. briše se.

Članak 97.

Članak 329. briše se.

Članak 98.

Članak 337. mijenja se i glasi:

«(1) Službena osoba koja iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost pa time sebi ili drugome pribavi neimovinsku korist ili drugome prouzroči štetu,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Službena osoba koja iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost pa time sebi ili drugome pribavi imovinsku korist,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje jednu godinu.»

Članak 99.

Iza članka 337. dodaje se naziv i članak 337.a koji glasi:

«Kršenje zakona

Članak 337.a

(1) Sudac, sudac porotnik, druga službena osoba ili arbitar koji prilikom vođenja postupka ili donošenja odluke prekrši zakon s ciljem da jednoj stranci pribavi korist ili nanese štetu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. počinjeno u kaznenom postupku s ciljem da bude osuđena nedužna osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.»

Članak 100.

Članak 338. mijenja se i glasi:

«Službena osoba u tijelima državne vlasti i jedinicama područne i lokalne samouprave koja radi pribavljanja imovinske koristi u svojoj privatnoj djelatnosti ili privatnoj djelatnosti članova svoje obitelji iskoristi položaj ili ovlast pogodavanjem u natječaju, davanju, preuzimanju ili ugovaranju poslova,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.»

Članak 101.

U članku 339. riječi: «ili odgovorna osoba» brišu se.

Članak 102.

Članak 343. mijenja se i glasi:

« (1) Tko zahtjeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili tko primi ponudu ili obećanje dara ili kakve druge koristi za sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu da iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavaka 1. ovoga članka kaznit će se tko iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti.

(3) Ako je za posredovanje iz stavka 2. ovoga članka počinitelj primio dar ili kakvu drugu korist, ili ako je primio ponudu ili obećanje dara ili kakve druge koristi za sebe ili drugu fizičku ili pravnu osobu, a ne radi se o počinjenju drugog kaznenog djela za koje je propisana teža kazna,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

(4) Tko drugome ponudi, obeća ili daje dar ili kakvu drugu korist, namijenjenu toj osobi ili drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi, da iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti, ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(5) Tko drugome ponudi, obeća ili daje dar ili kakvu drugu korist, namijenjenu toj osobi ili drugoj fizičkoj ili pravnoj osobi, da iskorištavanjem svog službenog ili društvenog

položaja ili utjecaja posreduje da se obavi službena ili druga radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena ili druga radnja koja bi se morala obaviti,
kaznit će se kaznom zatvora od jedne do pet godina.»

Članak 103.

U članku 344. stavku 1. riječi: «ili odgovorna osoba» brišu se.

U stavku 3. riječi: «od jedne do deset godina» zamjenjuju se riječima: «najmanje jednu godinu».

Članak 104.

U članku 345. stavku 3. riječi: «od jedne do deset godina» zamjenjuju se riječima: «najmanje jednu godinu».

Članak 105.

U članku 347. stavku 1. riječi: «ili odgovorna osoba» brišu se, a riječi: «od šest mjeseci do pet godina» zamjenjuju se riječima: «od jedne do osam godina».

U stavku 2. riječi: «ili odgovorna osoba» brišu se, a riječi: «od tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «od šest mjeseci do pet godina».

U stavku 3. riječi: «ili odgovorna osoba» brišu se, a riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

Članak 106.

U članku 348. u stavku 1. riječi: «ili odgovornoj osobi» brišu se, a riječi: «od tri mjeseca do tri godine» zamjenjuju se riječima: «od šest mjeseci do pet godina».

U stavku 2. riječi: «ili odgovornoj osobi» brišu se, a riječi: «novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine» zamjenjuju se riječima: «kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine».

U stavku 3. riječi: «ili odgovorne osobe» brišu se.

Članak 107.

U svim odredbama Kaznenog zakona («Narodne novine» br. 110/1997, 27/1998, 129/2000 i 51/2001), riječi: «doktor medicine» i «doktor stomatologije» zamjenjuju se riječju: «liječnik», riječi: «dugotrajni zatvor» zamjenjuje se riječima: «doživotni zatvor», a riječi: «kazneni zakon» zamjenjuju se riječima: «kazneni zakonik» u odgovarajućem broju, rodu i padežu.

Članak 108.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u «Narodnim novinama».

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1:

Predloženom izmjenom naziva “Kazneni zakon” u “Kazneni zakonik” podigao bi se njegov autoritet. Takav naziv je uobičajen danas u svijetu za temeljne zakone, kao što su građanski i kazneni, a i kod nas postoji Pomorski zakonik. Argument prilikom donošenja Kaznenog zakona da on ionako nije kodifikacija jer su neka kaznena djela propisana i u tzv. posebnom ili sporednom zakonodavstvu je neuvjerljiv jer kazneni zakoni ni u jednoj zemlji nisu kodifikacije bez iznimke, tj. zemlje koje imaju kaznene zakonike zadržavaju i posebno kazneno zakonodavstvo, ponekad i u mnogo širem opsegu nego Hrvatska. Osim toga, izgubilo se iz vida da je naziv kazneni (krivični) *zakon* uveden u bivšu Jugoslaviju 1977. kada je postojala podjela zakonodavne nadležnosti između tadašnje federacije i tadašnjih republika, pa se onda zaista nijedan od tih zakona nije mogao zvati zakonikom, ali to očito ne vrijedi za kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske.

Uz članak 2:

Iz načela krivnje kako je definirano u sadašnjoj odredbi članka 4. proizlazi da je krivnja pretpostavka ne samo kazne, nego i svih drugih kaznenopravnih sankcija (mjera upozorenja, sigurnosnih mjera i odgojnih mjera). Na taj se način sugerira monistički sustav sankcija koji, međutim, nije primijenjen u Kaznenom zakonu jer su u njemu predviđene sigurnosne mjere kao sankcije koje se ne temelje na krivnji, nego na opasnosti počinitelja, kako se može zaključiti iz članka 74. Slično vrijedi i za odgojne mjere. Izlaz iz te proturječnosti je u povratku na uobičajenu definiciju načela krivnje prema kojoj nema kazne bez krivnje (*nulla poena sine culpa*), koju rabe oni kazneni zakoni koji se izričito pozivaju na načelo krivnje (npr. austrijski i slovenski) a koja je jedino i poznata u kaznenopravnoj znanosti.

Kao najvažnija posljedica sada postojeće definicije krivnje isticao se tretman nebrojivih počinitelja prema kojima se, zato što nisu krivi, u kaznenom postupku ne mogu izricati sigurnosne mjere kao kaznenopravne sankcije, nego samo mjere propisane Zakonom o zaštiti osoba s duševnim smetnjama u postupku propisanom tim zakonom. Predložena izmjena definicije načela krivnje ne znači da se takvo rješenje mora napustiti i da se prema nebrojivim počiniteljima ponovno moraju izricati sigurnosne mjere, niti se to predlaže.

Uz članak 3:

Dosadašnje iskustvo pokazalo je da su rokovi zastare kaznenog progona bili prekratki, što je dovodilo do prevelikog broja zastara u sudskoj praksi. Stoga se predlaže produljenje rokova.

Uz članak 4:

Zajedno s rokovima zastare kaznenog progona treba produžiti i rokove zastare izvršenja kazni. Na taj će se način suzbijati do sada česta pojava da osuđenici privremeno borave u inozemstvu i tamo čekaju nastup zastare izvršenja kazne.

Uz članak 5:

Ova je izmjena bila nužna zbog uvođenja nove kazne doživotnog zatvora. U preostalom dijelu nema sadržajnih izmjena, nego je primijenjena sažetija formulacija kojom se izbjegava ponavljanje teksta iz članka 18. stavka 2.

Uz članak 6:

Uređenje krajnje nužde u postojećem zakonu ima ozbiljne nedostatke koji se ovom izmjenom otklanjaju. Zakon je s pravom napustio jedinstvenu koncepciju krajnje nužde i usvojio stajalište diferencirajućih teorija prema kojima treba razlikovati dvije vrste krajnje nužde, ali se uvođenje krajnje nužde kao razloga za oslobođenje od kazne u članku 30. stavku 2. pokazalo kao teorijski teško održivo. Sada se predlaže razlikovanje krajnje nužde kao razloga isključenja protupravnosti (stavak 1.) i krajnje nužde kao razloga isključenja krivnje (stavak 2.).

Manje izmjene predlažu se glede krajnje nužde kao razloga isključenja protupravnosti (stavak 1.). Ispušten je dio teksta prema kome se mogla otklanjati i izravno predstojeća neskrivljena opasnost. To je obilježje uvedeno po analogiji s nužnom obranom, ali neopravdano jer je opasnost koja se otklanja u krajnjoj nuždi, za razliku od napada koji se otklanja u nužnoj obrani, vremenski neodređenija jer je vezana za budućnost pa stoga ni ne može “izravno predstojati”. Nadalje, prema danas vladajućem mišljenju u kaznenopravnoj znanosti, neskrivljenost opasnosti opravdano je zahtijevati samo kod krajnje nužde koja isključuje krivnju, a ne i kod krajnje nužde koja isključuje protupravnost jer je zaštita pretežnog interesa opravdana i kad je sam počinitelj skrivio opasnost (npr. počinitelj ima pravo oštetiti tuđu imovinu da bi spasio svoj život i kad je sam skrivio opasnost).

Ključni je problem na ovom području kakav pravni učinak dati drugoj vrsti krajnje nužde, tj. krajnjoj nuždi u kojoj počinitelj čini zlo koje je jednako onome koje prijeti, pa možda i veće od njega, ali to čini pod psihičkim pritiskom o kome pravo mora voditi računa (npr. netko žrtvuje tuđi život da bi spasio svoj). Oslobođenje od kazne kao postojeće rješenje nije u tom slučaju zadovoljavajuće jer ono pretpostavlja ne samo postojanje protupravnosti (što je opravdano), nego i krivnje, tj. upućivanje prijekora počinitelju, a time i osuđujuću presudu, što je u ovom slučaju teško opravdati. Ispravnije je uzeti da kod te vrste krajnje nužde nema krivnje, kako je to riješeno u njemačkom i austrijskom pravu. To, međutim, zahtijeva promjenu definicije krivnje pa je to razlog za istodobno ukidanje članka 39.

U definiciji krajnje nužde kao razloga isključenja krivnje napuštena je formulacija prema kojoj učinjeno zlo mora biti jednako onom koje je prijetilo kao odviše restriktivna te je, po uzoru na austrijsko rješenje, prihvaćena formulacija prema kojoj je dovoljno da zlo koje je počinjeno nije nerazmjerno teže od zla koje je prijetilo. Prema tome, počinjeno zlo može biti i teže od zla koje je prijetilo, ali ipak ne i nerazmjerno teže (npr. bit će isključena krivnja zatočenika u koncentracijskom logoru koji na zapovijed čuvara i pod prijetnjom da će biti teško osakaćen ubije drugog zatočenika, ali ne i ako čuvar prijeti da će samo istući zatočenika).

Novi učinci krajnje nužde iz članka 30. stavka 2. čine prihvatljivom i odredbu stavka 3. o učincima zablude o pretpostavkama krajnje nužde kao razloga isključenja krivnje (a što je prema dosadašnjem rješenju dovodilo do velikih teškoća).

Odredba članka 4. koja se odnosi na obje vrste krajnje nužde nije mijenjana.

Uz članak 7:

U skladu s ispuštanjem neskrivljenosti opasnosti u članku 30. stavku 1. valjalo je to učiniti i u ovom članku.

Uz članak 8:

Postojeća odredba članka 34. stavka 3. imala bi smisla kada bi za dragovoljni odustanak bilo obvezno oslobođenje od kazne jer bi u tom slučaju bilo neopravdano osloboditi kazne i onog počinitelja koji je istodobno s pokušajem od kojeg je dragovoljno odustao dovršio neko drugo kazneno djelo. Kako naš zakon za dragovoljni odustanak predviđa samo fakultativno oslobođenje od kazne, sud neće počinitelja osloboditi kazne ako je prilikom dragovoljnog odustanka istodobno dovršio kazneno djelo koje je u prividnom stjecaju s kaznenim djelom od kojeg je počinitelj odustao, nego će mu izreći kaznu barem u visini kazne koju bi izrekao samo za dovršeno kazneno djelo. Ako je pak dovršeno kazneno djelo u pravom stjecaju s kaznenim djelom od kojeg je počinitelj odustao, sudit će se za oba kaznena djela prema općem pravilu o stjecaju pa je i u tom slučaju posebna odredba članka 34. stavka 3. suvišna.

Uz članak 9:

Sadašnji tekst zakona pogrešno dijeli sve osobe koje sudjeluju u počinjenju kaznenog djela na pojedinačne počinitelje (situacija kad samo jedna osoba čini kazneno djelo) i sudionike (situacija kad više osoba sudjeluje u počinjenju djela). Taj pogrešan kriterij podjele doveo je do više neodrživih rezultata. Kao pojedinačni počinitelj tretiran je i posredni počinitelj, što je neopravdano jer takav počinitelj nije pojedinačni počinitelj budući da uz njega djeluje neposredni počinitelj koji može biti i odgovoran. Supočinitelji su pak tretirani kao vrsta sudionika, a ne vrsta počinitelja, što je pogrešno iz više razloga (supočinitelji imaju, a sudionici nemaju vlast nad djelom; za sudionike vrijedi načelo akcesornosti, a za supočinitelje ne vrijedi; supočinitelji mogu postupati i iz nehaja, a sudionici ne mogu).

Novi tekst polazi od podjele na počinitelje i sudionike. Počinitelj može, ali ne mora biti pojedinačni počinitelj. Posredni počinitelj i supočinitelj su također počinitelji, iako nisu pojedinačni počinitelji. Sudionici su pak samo poticatelj i pomagatelj. Kako su supočinitelji od sada vrst počinitelja, mora odredba o njima doći ispred odredbe o sudionicima (stoga dosadašnji stavci 2. i 3. mijenjaju mjesta).

Uz članak 10:

U postojećem tekstu pogreškom su ispuštene pooštavajuće okolnosti kao vrsta strogo osobnih okolnosti koje se ne prenose na druge sudionike. Takva je okolnost, primjerice, koristoljublje kao kvalifikatorna okolnost koja ubojstvo čini teškim i koja će se uzeti u obzir samo onom počinitelju ili sudioniku kod kojeg postoji.

Uz članak 11:

Članak 39. bio je u skladu s koncepcijom krivnje ostvarenoj u četvrtoj glavi, iako u krajnjoj liniji suvišan jer je nabrajao sastojke krivnje koji su ionako vidljivi iz daljnjeg teksta. Međutim, nakon uvođenja krajnje nužde kao razloga isključenja krivnje u sada predloženom člankom 30. stavkom 2. on je neodrživ jer kod te vrste krajnje nužde postoje svi sastojci

krivnje iz članka 39. a krivnje ipak nema. Stoga se predlaže brisanje članka 39. Navedena promjena u skladu je s normativnim shvaćanjem krivnje na koje se hrvatski zakonodavac pozvao već prilikom donošenja Kaznenog zakona, ali ga nije dosljedno sproveo. Prema normativnim teorijama krivnje i pored toga što postoji ubrojivost, namjera ili nehaj i svijest o protupravnosti, krivnje nema kada postoje posebni razlozi isključenja krivnje ili tzv. ispričavajući razlozi. Sada se jedan takav razlog uvodi u članak 30. stavak 2. a hoće li se možda uvesti i drugi, stvar je daljnjeg razvitka hrvatskog kaznenog prava.

Uz članak 12:

Dosadašnja formulacija u članku 40. stavku 2. bila je pogrešna. Pretpostavka ispitivanja ubrojivosti nije samo ostvarenje obilježja kaznenog djela, nego to ostvarenje mora biti i protupravno. Počinitelj koji usmrti drugoga u nužnoj obrani ostvario je obilježja kaznenog djela ubojstva, ali kako njegovo djelo nije protupravno, neubrojivost se neće utvrđivati. Iz tih je razloga zakonodavac u posljednjoj noveli Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 58/2002) izmijenio tekst glave XXVIII. (članak 456. i sljedeći članci) tako da sada govori o “osobama koje su u vrijeme počinjenja protupravnog djela bile neubrojive” pa je već zbog usuglašavanja nazivlja u oba zakona potrebno izvršiti predloženu izmjenu.

Uz članak 13:

Nakon donošenja Kaznenog zakona u praksi je postalo prijeporno kada smanjena ubrojivost ima učinke predviđene u članku 42. Stoga je trebalo precizirati da će ti učinci nastupiti samo ako je ubrojivost smanjena bitno.

Uz članak 14:

Iako se u našem kaznenom pravu uvriježio pojam odgovornosti za *težu* posljedicu, on je neprecizan jer posljedica o kojoj je ovdje riječ ne mora uvijek biti teža. Ona to nije kod kaznenih djela koja u svom temeljnom obliku uopće nemaju posljedicu, ali je imaju u kvalificiranom obliku (npr. protupravno oduzimanje slobode iz članka 124. stavka 3. i 4.). Stoga je ispravnije govoriti o *posebnoj* posljedici. Isto je tako pogrešno u odnosu na takvu posljedicu uvijek zahtijevati nehaj, kako to čini sadašnji zakonski tekst, jer u nekim slučajevima takva posljedica može biti obuhvaćena i namjerom (prvenstveno kada ne predstavlja posebno kazneno djelo, npr. trajna iznakaženost kao posljedica teške tjelesne ozljede iz članka 99. stavka 2.). Stoga se predlaže formulacija prema kojoj počinitelj glede posebne posljedice mora postupati *barem* s nehajem.

Uz članak 15:

U dosadašnjem nazivu “zabluda o protupravnosti djela” riječ “djela” je suvišna pa je treba brisati (tako sada glasi i naziv članka 23. novog Zakona o prekršajima od 11. srpnja 2002, Narodne novine, br. 88/2002).

Uz članak 16:

Umjesto “zabluda o biću kaznenog djela” dovoljno je reći “zabluda o biću djela”, što je i uobičajeni naziv te zablude u hrvatskoj i stranoj doktrini.

Formulacija stavka 1. prema kojoj počinitelj u zabludi o biću djela “nije kriv” je pogrešna jer takav počinitelj može biti kriv, kako to proizlazi iz stavka 2. Stoga se predlaže bolja formulacija “ne postupa s namjerom”.

Postojeća odredba stavka 3. prema kojoj u slučaju zablude o okolnostima koje isključuju protupravnost “nema kaznenog djela” doživjela je s pravom kritike. Slično kao i u prethodnom slučaju, nije točno da kod te zablude nikad nema kaznenog djela jer suprotno proizlazi iz stavka 4. Međutim, i pored toga je sintagma “nema kaznenog djela” zbunjujuća jer je zakon inače koristi da bi njome iskazao druge učinke, najčešće isključenje protupravnosti, a o tome ovdje ne može biti govora. Predlaže se formulacija po uzoru na § 8. austrijskog KZ prema kojoj se počinitelj u zabludi o okolnostima koje isključuju protupravnost neće kazniti za namjeru. Time je dobro izražena bit ove zablude kod koje namjera, doduše, ostaje, ali se za nju ne kažnjava, nego samo za nehaj ako je zabluda bila otklonjiva.

Uz članak 17:

Odredba o krivnji za kaznena djela počinjena u sredstvima javnog priopćavanja iz članka 48. u suprotnosti je s načelom krivnje proklamiranim u članku 4. jer omogućuje da glavni urednik i druge osobe odgovaraju za neka namjerna kaznena djela, prvenstveno protiv časti i ugleda, i kad ne postupaju s namjerom koja se inače traži za ta kaznena djela (npr. glavni urednik objavljuje neki prilog koji predstavlja klevetu ne znajući da je njegov sadržaj neistinit). Moderni kazneni zakonic i u pravilu ne poznaju takve odredbe, što znači da krivnju glavnog urednika i drugih osoba navedenih u članku 48. treba utvrđivati prema općim odredbama koje vrijede za sve. U tom pravcu kretala se uglavnom i praksa naših sudova. Stoga se predlaže ukidanje članka 48.

Uz članak 18:

U postojećoj odredbi o novčanoj kazni zadržan je sustav dnevnih dohodaka, ali je jasnije nego do sada istaknuto da je riječ o dvije faze utvrđivanja novčane kazne kojima se želi osigurati da novčana kazna odgovara imovinskim prilikama počinitelja: u prvoj se određuje broj dnevnih dohodaka prema stupnju neprava i krivnje, a u drugoj visina dnevnog dohotka. Isto je tako naglašeno da je novčana kazna umnožak broja dnevnih dohodaka i visine dnevnog dohotka, što ujedno znači da se novčana kazna izriče u novčanom iznosu, ali pri tom već u izreci sudske odluke mora biti vidljivo na koliko je dnevnih dohodaka osuđen počinitelj i kolika je visina njegova dnevnog dohotka (to je važno osobito u slučaju kasnije zamjene novčane kazne kaznom zatvora).

Dok glede broja dnevnih dohodaka nema promjene, potpuno je različito propisano utvrđivanje visine dnevnog dohotka. U načelu novčana se kazna ne smije temeljiti na “prosječnom osobnom dohotku u Republici Hrvatskoj” jer tada prestaje individualizacija kazne te se izigrava smisao novčane kazne koja mora biti vezana uz dnevni dohodak određenog počinitelja. Pored toga, postojeća odredba dovodi i do nekih očito nepravednih rezultata (počinitelj koji ne ostvaruje nikakav dohodak, a na njega se primjenjuje prosječni dohodak, dolazi u teži položaj od počinitelja koji ostvaruje ispodprosječni dohodak). Stoga nova odredba prisiljava raspravni sud da visinu dnevnog dohotka uvijek utvrđuje na temelju imovinskih prilika konkretnog počinitelja, pri čemu će taj sud uzeti u obzir počiniteljeve prihode, njegovu imovinu i njegove obiteljske obveze. Iznimno, utvrđivanje dnevnog dohotka u visini prosječnog dnevnog dohotka bit će dopušteno u postupku izdavanja kaznenog naloga (članak 446. ZKP) jer u tom postupku nije moguće utvrđivanje imovinskih prilika počinitelja.

Dođe li, međutim, povodom prigovora do glavne rasprave, sud će biti dužan ponovno utvrditi visinu dnevnog dohotka na način propisan u stavku 3.

Uz članak 19:

U načelu, za vremensku kaznu zatvora zadržan je kazneni okvir od trideset dana do petnaest godina, ali je iznimno predviđena i mogućnost izricanja kazne zatvora do trideset godina ako je sud za dva ili više kaznenih djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina (novi članak 60. stavak 2. točka c). U tom slučaju raspon kazne zatvora kreće se od trideset dana do trideset godina, tj. više ne postoji dosadašnja praznina između petnaest i dvadeset godina. Ovdje se prvenstveno imaju u vidu slučajevi višestrukog ubojstva za koje najviša kazna zatvora petnaest godina nije dovoljna.

Napušta se “dugotrajni zatvor” i uvodi doživotni zatvor kao najteža sankcija. Time se udovoljava kriminalnopolitičkoj potrebi, u posljednje vrijeme često isticanoj u hrvatskoj javnosti. Doživotni zatvor ima naglašenije generalnopreventivno djelovanje jer se njime iskazuje veća odlučnost države u suzbijanju najtežih kaznenih djela čime se jača povjerenje u pravni poredak. Doživotni zatvor poznaje velik broj suvremenih europskih pravnih država. Prigovore protiv njegove “nehumanosti” veći dio suvremene doktrine ne prihvaća, a u nekim su zemljama i ustavni sudovi potvrdili njegovu ustavnost. Uvođenjem doživotnog zatvora ujedno se otklanjaju slabe strane dosadašnjeg rješenja. “Dugotrajni zatvor” predstavljao je modifikaciju ranije kazne od dvadeset godina zatvora kao zamjene za smrtnu kaznu. Pri tom se izgubilo iz vida da je kazna zatvora od dvadeset godina bila fiksna, pa kod nje, kao i kod smrtno kazne, nije bilo moguće nikakvo odmjeravanje. Uvođenjem raspona od dvadeset do četrdeset godina kazna “dugotrajnog zatvora” je izgubila to svojstvo pa se u biti nije razlikovala od obične kazne zatvora. U takvom se sustavu posebno nije mogla opravdati nemogućnost izricanja kazne zatvora u rasponu od petnaest do dvadeset godina.

U novom tekstu naglašeno je da je doživotni zatvor iznimna kazna. To je načelo doista i sprovedeno u ovom prijedlogu koji je doživotni zatvor zadržao u slučajevima u kojima je propisan dugotrajni zatvor. Prema tome se doživotni zatvor predviđa samo za 20 kaznenih djela i to teškog ubojstva (čl. 91.), priznavanja okupacije i kapitulacije (čl. 136), ubojstva najviših državnih dužnosnika (čl. 138.), najtežih oblika kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (čl. 155. st. 1.), genocida (čl. 156.), agresivnog rata (čl. 157. st. 1.), ratnog zločina protiv civilnog pučanstva (čl. 158. st. 1. i 2.), ratnog zločina protiv ranjenika i bolesnika (čl. 159.), ratnog zločina protiv ratnih zarobljenika (čl. 160.), protupravnog ubijanja i ranjavanja neprijatelja (čl. 161. st. 2. i 3.), nedozvoljenih sredstava borbe (čl. 163. st. 3.), međunarodnog terorizma (čl. 169. st. 2.), ugrožavanja sigurnosti osoba pod međunarodnom zaštitom (čl. 170. st. 2.), uzimanja talaca (čl. 171. st. 2.), otmice zrakoplova ili broda (čl. 179. st. 2.), morskog i zračnog razbojništva (čl. 180. st. 2.), protivljenja nadređenom (čl. 354. st. 5.), napada na vojnu osobu u obavljanju sudbene dužnosti (čl. 357. st. 4.), za kaznena djela iz čl. 376. st. 3. i za prelazak i predaju neprijatelju (čl. 377. st. 1.). Također treba naglasiti da se, za razliku od nekih drugih pravnih sustava, doživotni zatvor ne bi nikada mogao propisati kao jedina moguća kazna, nego uvijek u alternativi s vremenskim zatvorom.

Nisu prihvaćeni neki ekstremni prijedlozi prema kojima bi trebalo uvesti doživotni zatvor “bez prava na pomilovanje”. Davanje pomilovanja je jedna od prerogativa Predsjednika Republike zajamčena odredbom članka 97. Ustava koja ne predviđa nikakva ograničenja pa bi takvo ograničenje bilo upitno već s ustavnopravnog stajališta. Također ne treba isključiti ni uvjetni otpust kojim se do stanovite mjere ublažava oštrina doživotnog zatvora. Upravo je mogućnost uvjetnog otpusta jedan od glavnih argumenata protiv tvrdnji o nehumanosti doživotnog zatvora. Svi moderni kazneni zakonici koji poznaju doživotni zatvor predviđaju i mogućnost uvjetnog otpusta, s time da su pretpostavke za njegovo odobravanje

posebno propisane. Tim putem ide i ovaj prijedlog koji posebno propisuje pod kojim se okolnostima može odobriti uvjetni otpust osuđenima na doživotni zatvor (članak 55. Kaznenog zakona).

Uz članak 20:

Predlaže se temeljita izmjena odredaba o uvjetnom otpustu, što zbog podnormiranosti te problematike u postojećem članku 55. KZ, a što zbog uvođenja doživotnog zatvora na koji se postojeće odredbe ne mogu primijeniti.

U stavku 1. zadržano je postojeće rješenje prema kome se uvjetni otpust može odobriti u načelu nakon izdržane polovice kazne, a samo iznimno i nakon izdržane trećine kazne. Valja istaći da neki zakonici načelno dopuštaju uvjetni otpust tek nakon izdržane dvije trećine kazne, a samo iznimno nakon izdržane polovice, pa se postavlja pitanje je li opravdano dopustiti uvjetni otpust već nakon izdržane trećine kazne. Ipak je ta mogućnost zadržana jer je u članku 158. stavku 4. Zakona o izvršavanju kazne zatvora mogućnost odobrenja uvjetnog otpusta nakon trećine izdržane kazne propisana krajnje restriktivno (ako je osuđenik obolio od teške bolesti a ne postoje uvjeti liječenja u kaznionici). Zadržana je formulacija prema kojoj su uvjeti za određivanje uvjetnog otpusta određeni u Zakonu o izvršavanju kazne zatvora radi izbjegavanja ponavljanja (pri tome se, pored već citirane odredbe o odobravanju uvjetnog otpusta nakon trećine izdržane kazne, misli osobito na materijalne pretpostavke uvjetnog otpusta propisane u članku 159. stavku 4. citiranog Zakona).

Glede osuđenika na doživotni zatvor u stavku 2. je preuzeto uobičajeno rješenje prema kome se uvjetni otpust može izreći nakon dvadeset godina izdržane kazne. Budući da se pritvor i svako drugo oduzimanje slobode u svezi s kaznenim djelom prema novoj odredbi članka 63. stavka 1. ne mogu uračunavati u kaznu doživotnog zatvora, trebalo je propisati da se uračunavaju u rok od dvadeset godina nakon kojeg je moguć uvjetni otpust.

U stavku 3. valjalo je izričito odrediti trajanje uvjetnog otpusta, što je u slučaju doživotnog zatvora bilo i nužno, pri čemu se predlaže da to bude petnaest godina.

U stavcima 4. i 5. propisane su pretpostavke za opoziv uvjetnog otpusta zbog kaznenog djela počinjenog za vrijeme uvjetnog otpusta. U tom slučaju opoziv vrši raspravni sud koji je donio presudu zbog novog kaznenog djela, s time da će po pravilima o stjecaju objediniti raniju kaznu i kaznu za novo kazneno djelo u koju će uračunati i vrijeme provedeno na izdržavanju ranije kazne (ali ne i na uvjetnom otpustu). Pri tome se razlikuje obvezni (st. 4.) i fakultativni opoziv (st. 5.). Obvezni opoziv je predviđen, kao i do sada, u slučaju ako je za novo kazneno djelo izrečena kazna zatvora od najmanje šest mjeseci. Tome bi se možda moglo prigovoriti da je u neskladu s odredbom članka 69. stavka 1. prema kojoj je opoziv uvjetne osude obavezan tek ako je za novo kazneno djelo izrečena kazna zatvora od dvije godine ili teža. Ipak je kod uvjetnog otpusta opravdano pooštavanje uvjeta za opoziv u usporedbi s opozivom uvjetne osude jer je u tom slučaju osuđenik već bio podvrgnut tretmanu na izdržavanju kazne pa njegovo izigravanje ukazanog mu povjerenja ima veću težinu nego kod uvjetne osude kod koje takvog tretmana nije bilo. Što se pak tiče fakultativnog uvjetnog otpusta, njega valja ograničiti samo na kaznu zatvora kraću od šest mjeseci, a ne i na novčanu kaznu.

Navedene odredbe odnose se samo na opoziv uvjetnog otpusta zbog novog kaznenog djela i njima se ne isključuje opoziv zbog nepridržavanja određenih obveza predviđen u članku 162. Zakona o izvršenju kazne zatvora, za koji nije nadležan raspravni sud, nego sudac izvršenja.

Analogno odredbi članka 69. stavka 7. KZ prema kojoj se uvjetna osuda ne može opozvati nakon proteka roka od godine dana od isteka vremena provjeravanja, valja

vremenski ograničiti i mogućnost opoziva uvjetnog otpusta. Predlaže se da taj rok iznosi dvije godine (stavak 6.).

Uz članak 21:

Odredba članka 56. stavka 1. u postojećem obliku je suvišna. Stupanj krivnje i pogibelnost (težina) djela nisu kriteriji za izbor vrste i mjere kazne koji bi postojali pored svrhe kažnjavanja, kako to sugerira tekst, nego upravo oni određuju kaznu shvaćenu kao društvenu osudu, izraz pravednosti i mjeru kojom se želi osigurati generalna prevencija, pa su prema tome već obuhvaćeni pojmom svrhe kažnjavanja. S druge se strane ti kriteriji iz stavka 1. ponavljaju u stavku 2. ("stupanj krivnje" i "jačina ugrožavanja ili povrede zaštićenog dobra") pa nije jasno po čemu se njihova uloga u stavku 1. razlikuje od one u stavku 2. Zbog toga je odredba članka 56. preoblikovana tako da su dosadašnji stavci 1. i 2. sažeti u jedinstvenu odredbu. U njenom se uvodnom dijelu naglašava da sud prilikom određivanja vrste i mjere kazne mora imati na umu svrhu kažnjavanja, a zatim se nabrajaju olakotne i otegotne okolnosti prema dosadašnjem tekstu.

Uz članak 22:

Odredbe o kažnjavanju za kaznena djela u stjecaju trebalo je prilagoditi novoj kazni doživotnog zatvora. Ta kazna treba apsorbirati sve ostale kazne. Pored toga, predviđena je mogućnost izricanja jedinstvene kazne zatvora do trideset godina za dvije ili više pojedinačnih kazni zatvora u trajanju duljem od deset godina čime se hoće osigurati primjereno kažnjavanje za stjecaj vrlo teških kaznenih djela, prvenstveno ubojstava, kako je već istaknuto u obrazloženju članka 18. U točki e) sustav asperacije dosljedno je protegnut i na novčane kazne, bez obzira na to radi li se o više glavnih ili sporednih novčanih kazni.

Uz članak 23:

Predloženom izmjenom odredba članka 61. zadržala se uz stanovite ispravke kojima bi se otklonili nedostaci u postojećoj definiciji, a ujedno bi se domet produljenog kaznenog djela suzio. Sadašnja definicija iz stavka 2. je proturječna (tvrdi se da počinitelj produljenog kaznenog djela čini više kaznenih djela, što je upravo karakteristika realnog stjecaja koji je u stavku 1. zanižan, dok je produljeno kazneno djelo po definiciji jedno kazneno djelo). To bi se otklonilo tako što bi se u tekstu navelo da je počinitelj ostvario više protupravnih djela. Nadalje, prema postojećem tekstu produljeno kazneno djelo bilo bi moguće i kada su u pitanju kaznena djela kojima se povređuju najviša osobna dobra raznih osoba (npr. kod više ubojstava ili više silovanja raznih osoba), što je i naša sudska praksa odlučno otklanjala. To bi se onemogućilo time što bi se propisalo da sva protupravna djela iz sastava produljenog kaznenog djela moraju biti počinjena prema istom oštećeniku.

Uz članak 24:

Izrekne li sud prilikom suđenja već osuđenoj osobi primjenom nove odredbe članka 60. stavka 2. točke a) kao jedinstvenu kaznu doživotni zatvor (bilo da je tako glasila kazna po prijašnjoj presudi ili je izrečena za novo kazneno djelo), neće u nju uračunati izdržanu kaznu ili dio kazne, jer takvo uračunavanje prema novoj odredbi članka 63. stavka 1. nije moguće. U tom smislu trebalo je nadopuniti drugu rečenicu, iako bi se to moglo zaključiti već na temelju nove odredbe članka 63. stavka 1.

U stavku 2. ne bi bilo opravdano postojeću odredbu koja se odnosi na dugotrajni zatvor primijeniti na doživotni zatvor jer kod doživotnog zatvora po prirodi stvari ne može biti govora o malom preostalom dijelu neizdržane kazne kao razlogu za isključenje primjene odredaba o stjecaju. Prema tome, kad osuđenik tijekom izdržavanja doživotnog zatvora počinio novo kazneno djelo, morat će mu se suditi za to kazneno djelo bez obzira na dužinu izdržane kazne, a nova kazna će se objediniti s već postojećem kaznom doživotnog zatvora u jedinstvenu kaznu doživotnog zatvora (prema novoj odredbi čl. 60. st. 2. toč. a). Međutim, iznimka od tog načela predviđena u stavku 3. vrijedi i za doživotni zatvor, tj. počinitelju koji na izdržavanju doživotnog zatvora počinio kazneno djelo za koje je propisana kazna do jedne godine zatvora ili blaža kazna neće se suditi, nego će se na njega primijeniti stegovna mjera.

Uz članak 25:

Vrijeme provedeno u pritvoru i svako oduzimanje slobode u svezi s kaznenim djelom ne mogu se uračunavati u kaznu doživotnog zatvora pa se u tom smislu predlaže izmjena stavka 1. To je uračunavanje ipak potrebno radi određivanja roka od 15 godina nakon kojeg je moguć uvjetni otpust pa je stoga propisano u novoj odredbi članka 55. stavka 2. druga rečenica.

Stavak 2. trebalo je usuglasiti s novim Zakonom o prekršajima od 11. srpnja 2002. (Narodne novine, br. 88/2002). Kako su prema odredbi članka 266. stavka 2. toga Zakona privredni prijestupi postali prekršaji, valjalo ih je ispustiti iz teksta stavka 2. Umjesto “kazne oduzimanja slobode” koju Zakon o prekršajima ne poznaje valjalo je navesti kaznu zatvora, a pored novčane kazne i globu koja se prema tom zakonu može izreći za prekršaj.

I nova odredba stavka 3. prilagođena je novom Zakonu o prekršajima, a ujedno je jasnije formulirana od dosadašnje. Ključ za uračunavanje novčane kazne i globe u kaznu zatvora preuzet je iz članka 45. stavka 3. Zakona o prekršajima.

Uz članak 26:

Dosadašnja odredba članka 67. sadrži odredbu prema kojoj se uvjetna osuda sastoji od izrečene kazne i roka u kojem se ta kazna ne izvršava “pod uvjetima određenim zakonom”. Zakon, međutim, nigdje nije propisao temeljni uvjet, tj. da okrivljenik u vremenu provjeravanja ne smije počiniti novo kazneno djelo (u čl. 68. propisao je samo dodatne uvjete). Stoga je to trebalo unijeti u odredbu članka 67. stavka 1.

Uz članak 27:

S obzirom na preopterećenost naših sudova, bilo bi uputno produljiti rok u kome se može opozvati uvjetna osuda s jedne na dvije godine od dana isteka vremena provjeravanja.

Uz članak 28:

Naziv i tekst članka 81. trebalo je usuglasiti s odredbom članka 266. stavka 2. novog Zakona o prekršajima od 11. srpnja 2002. (Narodne novine, br. 88/2002) prema kojoj su privredni prijestupi postali prekršaji.

Uz članak 29:

Umjesto neodređene formulacije članka 82. stavka 1. prema kojoj “nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom” predlaže se izričito uvođenje obveze

suda da u svakom slučaju oduzme imovinsku korist. Sud to ne može izbjegavati tvrdeći da bi mu utvrđenje imovinske koristi bilo znatno otežano jer je u tom slučaju prema izričitoj odredbi članka 466. ZKP visinu imovinske koristi dužan odmjeriti po slobodnoj ocjeni. Isto se tako u novom stavku 5. izričito naglašava da sud i u slučaju kada oštećenika s imovinskopravnim zahtjevom upućuje na parnicu mora oduzeti imovinsku korist jer se na taj način osigurava da će ona biti oduzeta i u slučaju ako oštećenik ne pokrene parnicu.

Izmjena stavka 3. prema kojoj se imovinska korist ne može oduzeti od treće osobe koja ju je stekla u dobroj vjeri predstavlja usuglašavanje s odredbom članka 12. stavka 8. Konvencije Ujedinjenih naroda protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta.

Sadašnja odredba članka 82. stavka 4. nastala je sažimanjem bivše odredbe članka 81. OKZRH (zaštita oštećenika), ali tako da je dobiven nejasan i teško primjenljiv tekst. Tako se govori o oduzimanju “predmeta” umjesto imovinske koristi, nije jasno što znači “ostvariti svoje pravo glede oduzete imovinske koristi”, niti u čemu se sastoji “pravo namirenja”, a izostala je i važna načelna odredba prema kojoj imovinskopravni zahtjev ima prednost pred oduzimanjem imovinske koristi. Stoga se predlaže povrat na prijašnje rješenje iz članka 81. OKZRH čemu služe novi stavci 5. i 6. (uz stanovite popravke i jezično usklađivanje s odredbama Zakona o kaznenom postupku).

Uz članak 30:

Postojeće odredbe o pravnim posljedicama osude treba brisati jer ne predviđaju nijednu konkretnu pravnu posljedicu, nego samo neka načela, a ta su ili suvišna ili protuustavna. Odredba stavka 1. prema kojoj se pravne posljedice mogu propisati samo zakonom je suvišna jer je već sadržana u odredbi čl. 30. Ustava, a suvišna je i odredba stavka 4. prema kojoj pravne posljedice nastupaju danom pravomoćnosti odluke jer to proizlazi već iz pojma *osude*. Odredba stavka 2. prema kojoj se pravne posljedice osude ograničavaju na gubitak stečenih prava je pak u suprotnosti s odredbom članka 30. Ustava koja dopušta da se pravne posljedice odnose i na zabranu stjecanja na određeno vrijeme nekih prava na obavljanje određenih poslova. Ni sam zakonodavac nije se pridržavao ograničenja propisanih u Kaznenom zakonu. Tako, primjerice, članak 239. stavak 2. Zakona o trgovačkim društvima propisuje da članom uprave dioničkog društva ne može biti osoba koja je kažnjena za određena kaznena djela, što je u suprotnosti kako s odredbom članka 84. stavka 2. jer se ne radi ni o jednoj zabrani navedenoj u tom stavku, tako i s odredbom članka 84. stavka 3. jer je za nastup posljedice dovoljna bilo kakva osuda, a ne samo na kaznu određene težine.

Jedina odredba s konkretnim sadržajem je ona iz stavka 5. prema kojoj zabrana preuzimanja poslova u državnoj službi prestaje pet godina nakon nastupanja pravne posljedice. Međutim, i ovdje je nelogično da se Kaznenim zakonom propisuju pretpostavke prestanka jedne pravne posljedice osude, a ne i njenog nastanka. Uostalom, i ta su pitanja riješena, ili ih treba riješiti posebnim zakonima koji se odnose na državnu službu.

Iz navedenih razloga treba brisati članak 84. a uređenje pravnih posljedica osude u cijelosti prepustiti posebnim zakonima.

Uz članak 31:

Budući da prema odredbi članka 80. Ustava amnestiju za kaznena djela daje Hrvatski sabor, treba propisivanje pretpostavki za amnestiju prepustiti posebnim zakonima. Stoga je odredba članka 87. kojom se generalno utvrđuju takve pretpostavke suvišna.

Uz članak 32:

Kako je već istaknuto u objašnjenju za članak 18. ovog Zakona, davanje pomilovanja je jedna od prerogativa Predsjednika Republike zajamčena odredbom članka 97. Ustava koja ne predviđa nikakva ograničenja pa je takvo ograničenje upitno s ustavnopravnog stajališta. Ako bi se, međutim, i zauzelo stajalište da je dopušteno, ono je suvišno u Kaznenom zakonu jer je prema dosadašnjoj praksi bilo uređeno posebnim zakonom.

Uz članak 33:

U članku 89. koji sadrži zakonske definicije potrebno je izmijeniti stavak 3. koji se odnosi na definiciju službene osobe tako da se ispusti državni pravobranitelj i njegovi zamjenici jer to državno tijelo više ne postoji, te da se naziv “Državni odvjetnik Republike Hrvatske” zamijeni sada važećim nazivom “Glavni državni odvjetnik Republike Hrvatske”.

U stavku 6. u skladu sa Zakonom o udrugama, pojam “udruženje” treba zamijeniti pojmom “udruge”.

U stavku 23. predlaže se nova definicija zločinačke organizacije. Dosadašnja nije udovoljavala temeljnom zahtjevu da definiciju čini viši rodni pojam i specifična razlika, nego se rasplinula u širokom opisu. Nova definicija djelomično se poklapa s definicijom iz § 278a. austrijskog KZ, ali za razliku od nje ne ograničava cilj zločinačke organizacije na teška i u zakonu taksativno nabrojena kaznena djela.

Promjena u stavku 27. temelji se na uvođenju vremenskih mjernih jedinica umjesto impulsa u tržišnim telekomunikacijskim uslugama, gdje su impulsi ukinuti.

Pojam člana obitelji definiran u stavku 30. ne bi trebalo uvjetovati životom u zajedničkom kućanstvu pa se predlaže brisanje tog dijela definicije.

Uz članak 34:

Umjesto naziva “teško ubojstvo” predlaže se “umorstvo” za razliku od “ubojstva” kao lakšeg oblika što je u tradiciji hrvatskog jezika, a takav pojmovni par poznat je i u nekim drugim jezicima (npr. “Totschlag” i “Mord” u njemačkom jeziku, “meurtre” i “assassinat” u francuskom). Pored uvođenja doživotnog zatvora za teško ubojstvo predlaže se vraćanje najmanje mjere na deset godina, kako to predviđaju i neki drugi kazneni zakoni (npr. austrijski i švicarski, dok njemački i francuski propisuju samo kaznu doživotnog zatvora). Ujedno se na taj način kazna za umorstvo izjednačuje s kaznom za neke druge slučajeve kvalificiranog ubojstva predviđene u zakonu (čl. 138., 169. st. 2., 171. st. 2., 357. st. 4. itd.).

Kao nova kvalifikatorna okolnost predlaže se u točki 5. usmrćenje suca, suca porotnika, državnog odvjetnika, zamjenika državnog odvjetnika ili odvjetnika u svezi s obavljanjem dužnosti jer se u tim slučajevima ne napada samo ljudski život kao pravno dobro, nego i pravosuđe. Takvo proširenje logično se nameće iz postojeće odredbe dosadašnje točke 7. (sada točka 6.) kojom se iz istih razloga zaštićuju policijski službenici.

Uz članak 35:

U članku 96. stavku 1., po uzoru na članak 115. švicarskog KZ, valjalo je sa samoubojstvom izjednačiti i njegov pokušaj, a gornju mjeru kazne povisiti na pet godina zatvora. Na taj se način ujedno otklanja nelogičnost sadašnjeg rješenja prema kome je gornja mjera kazne ista za namjerno (stavak 1.) i nehajno (stavak 4.) sudjelovanje u samoubojstvu.

Za nehajno sudjelovanje u samoubojstvu (stavak 4.) predlaže se kao najmanja mjera kazne tri mjeseca zatvora kako bi se izbjegla novčana kazna koja ovdje nije primjerena prirodi kaznenog djela.

Uz članak 36:

Za sve oblike tjelesnih ozljeda postojeći zakon propisuje preblage kazne. Ta blagost u raskoraku je sa strogošću propisanih kazni za protupravni prekid trudnoće što čitavu glavu kaznenih djela protiv života i tijela čini nekonsistentnom. Stoga se za sve tjelesne ozljede predlažu strože kazne (uglavnom u granicama koje predviđaju i njemački i švicarski zakони).

Uz članak 37:

Razlozi za povišenje kazni navedeni su u objašnjenju prethodnog članka. Pri povišenju propisane kazne za tešku tjelesnu ozljedu iz članka 99. stavka 2. treba posebno imati u vidu i da to kazneno djelo obuhvaća osobito teške posljedice koje mogu biti prouzročene ne samo s nehajem, nego i namjerno.

Kažnjivost pokušaja za tešku tjelesnu ozljedu iz stavka 1. temelji se sada na općoj odredbi o kažnjivosti pokušaja (čl. 33. st. 1.) pa dosadašnja odredba stavka 4. više nije potrebna.

Uz članak 38:

Zakon razlikuje tjelesnu ozljedu (čl. 98.) i tešku tjelesnu ozljedu (čl. 99.), ali se tjelesna ozljeda može počinuti na mah samo ako je teška, što je bilo vidljivo iz teksta, ali ne i iz naziva koji nije bio usuglašen s tekstom. Stoga je valjalo izmijeniti naziv kaznenog djela.

Za povišenje kazni razlozi su navedeni u objašnjenju članka 35.

Uz članak 39:

Kada je teška tjelesna ozljeda počinjena iz nehaja nije potrebno razlikovati običnu i naročito tešku tjelesnu ozljedu jer se o toj razlici može u dovoljnoj mjeri voditi računa prilikom odmjeravanja kazne (tako i § 229. njem. KZ). Stoga se dosadašnji stavci 1. i 2. članka 101. sažimaju u jedan. Istodobno se ispušta dosadašnji stavak 3. kao suvišan jer nehaj u odnosu na tešku tjelesnu ozljedu i nehaj u odnosu na smrt koja je iz takve ozljede proistekla čine jedno kazneno djelo nehajnog prouzročenja smrti, kako je to i bilo (nepotrebno) rečeno u stavku 3.

Uz članak 40:

Postojeći tekst kaznenog djela sudjelovanja u tučnjavi neosnovano ograničava objektivni uvjet kažnjivosti samo na osobito tešku tjelesnu ozljedu (čl. 99. st. 2.), čime se dolazi i u raskorak sa srodnim kaznenim djelom sudjelovanja u grupi koja počinu kazneno djelo (čl. 336. st. 1.) prema kome je dovoljna svaka teška tjelesna ozljeda. Također je propisana kazna u čl. 103. st. 1. preniska u usporedbi s onom iz članka 336. stavka 1. pa treba povisiti najveću mjeru na tri godine zatvora.

Uz članak 41:

Propisane kazne za nepružanje pomoći trebalo je povišiti i zato da bi se izbjegla nelogičnost u postojećem članku, 104. stavku 3. u kome je za smrt kao kvalifikatornu okolnost bila predviđena blaža kazna nego za nehajno prouzročenje smrti u članku 95.

Uz članak 42:

Razlozi za ovu izmjenu su isti kao i za prethodno kazneno djelo.

Uz članak 43:

Potrebno je pružiti jaču zaštitu nekim oblicima povreda prava radnika koji su česti u našoj novijoj praksi pa se kod kaznenog djela povrede prava na rad, koji posebno sada inkriminira i neisplatu plaću radniku u propisanom razdoblju ako za to poslodavac nije imao nekih opravdanih razloga, a isto tako stavkom 2. na jasniji način se inkriminira neizvršenje pravomoćne odluke o vraćanju radnika na posao, te se predlaže povišenje posebne najveće mjere kazne na tri godine zatvora.

Uz članak 44:

Sada propisana kazna za temeljni oblik protupravnog oduzimanja slobode (od tri mjeseca do jedne godine zatvora) je preniska, što se najbolje vidi pri usporedbi s kaznama za kvalificirane oblike tog kaznenog djela. Stoga se predlaže kazna zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Uz članak 45:

Kvalificirani oblik otmice iz članka 125. stavka 2. trebalo je dopuniti s dvjema kvalifikatornim okolnostima koje su sadržane u kvalificiranom obliku protupravnog oduzimanja slobode (čl. 124. st. 3.). Sadašnje rješenje prema kome je za taj oblik otmice propisana blaža kazna nego za kvalificirani oblik protupravnog oduzimanja slobode iz članka 124. stavka 3. (niža najmanja mjera) je neodrživo, pogotovo kada se ima u vidu da kvalificirani oblik otmice obuhvaća i oduzimanje djece radi iznude novca od roditelja (kidnapping) što javnost doživljava kao posebno teško kazneno djelo. Stoga se za kvalificirani oblik otmice predlaže kazneni okvir od tri do dvanaest godina. Također je, po analogiji s člankom 124. stavkom 4., potrebno predvidjeti kvalificirani oblik otmice kod koje je iz nehaja prouzročena smrt taoca (takva kazna propisana je i za odgovarajući kvalificirani oblik kaznenog djela uzimanja talaca u čl. 171. st. 3.).

Uz članak 46:

Kvalifikatorna okolnost prijetnje u članku 129. stavku 3. označena je pojmom “veći broj osoba” koji nije definiran u članku 89. što je dovodilo do stanovitih teškoća pa se i na ovom mjestu predlaže pojam “više osoba” čija je definicija dana u članku 89. stavku 20.

Uz članak 47:

Propisane kazne za kazneno djelo neovlaštenog snimanja i prisluškivanj (čl. 131.) su preniske jer je u pitanju kazneno djelo koje se u suvremenom društvu, pa tako i kod nas, sve

češće pojavljuje. Zato se predlaže povišenje najveće mjere kako za temeljni, tako i za kvalificirani oblik.

Uz članak 48:

I za kazneno djelo nedozvoljene uporabe osobnih podataka iz članka 133. vrijedi isto obrazloženje kao i za prethodno kazneno djelo. Ujedno se predlaže da se kazneni progon za to kazneno djelo poduzima po službenoj dužnosti.

Uz članak 49:

Pojam najviših državnih dužnosnika u članku 140. treba proširiti i na predsjednika i članove Državnog odvjetničkog vijeća, valja izmijeniti naziv dosadašnjeg Državnog odvjetnika Republike Hrvatske u Glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske, dok Državnog pravobranitelja Republike Hrvatske i njegove zamjenike valja ispustiti jer te dužnosti više ne postoje.

Uz članak 50:

Predlaže se proširenje kaznenog djela povrede ugleda Republike Hrvatske iz članka 151. i na izvrgavanje ruglu itd. njezinog Predsjednika jer on predstavlja i simbolizira Republiku Hrvatsku. Neopravdano je da se u postojećem zakonu od izvrgavanja ruglu štite strani državni poglavari (čl. 186.), a ne i vlastiti. Kazneno djelo izlaganja poruzi državnog poglavara sadrže i kazneni zakonici nekih zemalja (npr. § 90 njemačkog KZ), dok se ono u drugim zemljama tretira kao jedno od kaznenih djela protiv časti i ugleda za koje se kazneni progon poduzima po službenoj dužnosti, što nakon ukidanja bivšeg članka 204. stavka 2. sada kod nas također nije moguće.

Uz članak 51:

Novo kazneno djelo “veličanje bivših fašističkih država ili organizacija” u članku 151a. predlaže se na temelju određenih inicijativa u našoj javnosti. Utemeljeno je na preambuli Ustava u kome se daje negativna ocjena bivše Nezavisne Države Hrvatske, a oblikovano je djelomično po uzoru na slična kaznena djela u § 86 i § 86a njemačkog KZ. Izraz “veličanje” isključuje obradu i svako drugo spominjanje bivših fašističkih država ili organizacija u znanstvene, umjetničke, odgojne ili druge slične svrhe.

Uz članak 52:

Kod kaznenog djela međunarodnog terorizma iz članka 169. treba propisati kažnjivost pripremnih radnji (za protudržavni terorizam iz čl. 141. to je učinjeno u čl. 153.) pa je to učinjeno u novom stavku 4.

Uz članak 53:

Kriminalnopolitički nije opravdano posjedovanje droge tretirati kao kazneno djelo, nego je dovoljno da to bude prekršaj koji je sada ustanovljen Zakonom o suzbijanju zlouporabe opojnih droga. Stoga se u članku 173. predlaže brisanje stavka 1. Također nema opravdanja da se zlouporaba opojnih droga u okviru organiziranog kriminala u dosadašnjem stavku 3. (sada stavak 2) opisuje kao udruživanje ili organiziranje mreže preprodavatelja ili

posrednika, nego i na ovom, kao i na brojnim drugim mjestima u zakonu, treba kvalifikatornu okolnost opisati kao počinjenje kaznenog djela u sastavu grupe ili zločinačke organizacije.

Uz članak 54:

Predloženom izmjenom naziva kaznenog djela posebno se naglašava trgovanje ljudima kao moderan oblik ropstva. Promjenom teksta članka 175. kazneno zakonodavstvo se dovodi u suglasje sa važećim međunarodnim konvencijama i potpisanim deklaracijama (Konvencijom UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta s pripadajućim Protokolom o prevenciji, suzbijanju i kažnjavanju trgovanja ljudima, posebno ženama i djecom). Sadržaj stavka 1. definira trgovanje ljudima s naglaskom na iskorištavanju kao cilju i elementu prisile kao sredstvu. Stavkom 2. razgraničeno je držanje osobe u ropstvu ili njemu sličnom položaju od trgovanja ljudima, dok je stavkom 3. propisan teži oblik kaznenog djela počinjen na štetu djeteta ili maloljetne osobe. Stavkom 4. uvodi se nova inkriminacija u svezi počinjenja kaznenog djela iz stavaka 1., 2. i 3. u kojoj su objekt radnje osobna iskaznica, putovnica ili drugi identifikacijski dokument. Stavkom 5. određuje se da je za postojanje kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. bez utjecaja pristanak osobe na prisilan rad ili služenje, seksualno iskorištavanje, ropstvo ili njemu sličan odnos ili nedopustivo presađivanje dijelova svoga tijela.

Uz članak 55:

Kod kaznenog djela protuzakonitog prebacivanja osoba preko državne granice iz članka 177. trebalo je predvidjeti novu kvalifikatornu okolnost opisanu u stavku 2., a koju propisuje Konvencija UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta s pripadajućim protokolom.

Uz članak 56:

Izmjena predstavlja otklanjanje redakcijske greške u članku 181. stavku 3. jer su u postojećem tekstu nazivi kaznenih djela iz članaka 179. i 180. pogrešno navedeni.

Uz članak 57:

Postojeći tekst članka 203. predviđa isključenje protupravnosti i za kazneno djelo klevete, što je prema općeprihvaćenom shvaćanju u teoriji kaznenog prava nedopustivo. Kako isključenje protupravnosti znači ujedno pravo na neko ponašanje, proizlazi da članak 203. ustanovljuje pravo nekih osoba, prvenstveno novinara, da klevetu druge osobe, tj. da za njih svjesno iznose nešto neistinito. Takvo pravo ne može se ničim opravdati pa ni odredbom članka 38. Ustava koji jamči slobodu izražavanja misli, jer je domet te slobode ograničen odredbom članka 35. Ustava kojom se jamči zaštita osobnog života. Pravo na društvenu kritiku koje je u osnovi članka 203. ne smije ići tako daleko da obuhvati i svjesno iznošenje neistina o drugima. Osobe neosnovano optužene za klevetu dovoljno su zaštićene odredbom članka 200. stavka 3. prema kojoj se neće kazniti za klevetu ako dokažu istinitost svoje tvrdnje ili opravdani razlog zbog kojeg su povjerovali u istinitost sadržaja koji su iznijele. Postojeća odredba članka 203. je i u proturječju s odredbom članka 200. stavka 3. jer nije jasno zašto osoba koja ima pravo na klevetu u smislu članka 203. još mora dokazivati istinitost svoje tvrdnje itd. Iz navedenih razloga isključenje protupravnosti za klevetu valja brisati i vratiti se na ispravno rješenje iz članka 75. Krivičnog zakona RH prema kome se isključenje protupravnosti nije odnosilo na klevetu.

Uz članak 58:

Kazna za krađu je u postojećem zakonu preniska pa se predlaže njeno pooštrenje. Zbog nove predložene najveće mjere nije više u stavku 5. potrebno posebno propisivati kažnjivost pokušaja jer ona proizlazi iz opće odredbe članka 33. stavka 1.

Uz članak 59:

Kazna za tešku krađu je preniska pa se predlaže njeno pooštrenje tako da se povisi najveća mjera na deset godina, dok najmanja mjera ostaje šest mjeseci (zbog relativno lakših slučajeva).

Kaznu za kazneno djelo iz stavka 3. treba usuglasiti s novom kaznom za krađu iz članka 216. stavka 1. Zbog toga za taj slučaj u stavku 5. više nije potrebno posebno propisivati kažnjivost pokušaja.

Kaznu za tešku krađu iz članka 217. stavka 4. treba pooštriti tako da posebna najveća mjera bude deset godina zatvora.

Uz članak 60:

Kaznu za kvalificirani oblik razbojništva treba povisiti tako da posebna najveća mjera bude petnaest godina.

Uz članak 61:

Danas prevladava shvaćanje da za razbojničku krađu treba predvidjeti iste kazne kao i za razbojništvo, a što je bilo prihvaćeno i u dosadašnjem tekstu. Stoga se sada za kvalificirani oblik razbojničke krađe predlaže ista kazna kao i za odgovarajući kvalificirani oblik razbojništva.

Uz članak 62:

Kazne za utaju bile su u dosadašnjem zakonu izrazito podcijenjene, pa ih je u svim slučajevima, osim kod sitne utaje (stavak 2.), trebalo povisiti. Također se za temeljni oblik utaje (stavak 1.) predlaže kazneni progon po službenoj dužnosti.

Uz članak 63:

Prije donošenja novog Kaznenog zakona jedno od obilježja krađe bila je i namjera pribavljanja protupravne imovinske koristi. Zbog toga je bilo potrebno posebno kazneno djelo oduzimanja tuđe pokretne stvari kako bi se moglo kazniti oduzimanje tuđe stvari bez takve namjere. Kako je u Kaznenom zakonu izmijenjena koncepcija krađe tako da je postalo dovoljno postupanje s ciljem prisvajanja, to je krađa obuhvatila i ranije slučajeve radi kojih je postojalo kazneno djelo oduzimanja tuđe pokretne stvari. Usprkos tome, zakon je zadržao kazneno djelo oduzimanja tuđe pokretne stvari, ali sada samo “bez cilja njenog prisvajanja”, čime je tim kaznenim djelom praktično inkriminirana neovlaštena uporaba (furtum usus) bilo koje tuđe stvari. U tako širokom opsegu to kazneno djelo više ne postoji u suvremenim zakonodavstvima, nego se uglavnom ograničava na neovlaštenu uporabu motornog vozila (njemački KZ ga proširuje i na bicikle). Valja istaknuti da ni naša sudska praksa nije

prihvatila takvo proširenje, pa su se svi slučajevi oduzimanja tuđe pokretne stvari svodili na uporabu tuđih motornih vozila.

U takvim okolnostima predlaže se ograničenje kaznenog djela iz članka 221. na neovlaštenu uporabu motornog vozila, ali uz oštriju kaznu u odnosu na dosadašnju i uz kazneni progon po službenoj dužnosti (što je i i do sada bio slučaj ako se radilo o motornom vozilu). Umjesto ranije formulacije “oduzimanja vozila na motorni pogon” predlaže se primjerenija formulacija “neovlaštena uporaba motornog vozila”.

Uz članak 64:

Kazneno djelo oštećenja i uporabe tuđih podataka iz članka 223. kao temeljno kazneno djelo kompjuterskog kriminaliteta preoblikovano je u skladu s Konvencijom o kibernetičkom kriminalu. Ujedno se predlaže povišenje propisanih kazni.

Uz članak 65:

Novo kazneno djelo računalnog krivotvorenja iz članka 223a kojima se sankcionira krivotvorenje računalnih podataka ili programa, Republika Hrvatska dužna je uvesti na temelju Konvencije o kibernetičkom kriminalu.

Uz članak 66:

Propisane kazne za prijevare u dosadašnjem zakonu su izrazito preniske. Njihovo pooštavanje uvjetovano je i predloženim ukidanjem kaznenog djela prijevare u gospodarskom poslovanju iz članka 293. jer će slučajevi na koje se odnosi to kazneno djelo od sada biti obuhvaćeni kaznenim djelom prijevare iz članka 224. Iz tih su razloga povišene kazne kako za temeljni oblik prijevare (st. 1.), tako i za njegov kvalificirani oblik (dosadašnji st. 4) i poseban slučaj prijevare (dosadašnji st. 6.).

Odredbama iz dosadašnjih stavaka 2. i 3. nije uopće mjesto u okviru kaznenog djela prijevare. U pitanju je posebno kazneno djelo tzv. lančanih ili piramidalnih igara koje je sada predviđeno u novom članku 224b. Osim toga, odredba članka 224. stavka 3. je krajnje nejasna te je već zbog toga treba ukinuti. Ako se korištenjem sustava ostvaruju obilježja prijevare, nije to potrebno posebno isticati, a ako se ne ostvaruju, ne može biti govora o prijevare (stoga je očita proturječnost u postojećem tekstu prema kojem se kažnjava za prijevare i počinitelj koji nije ostvario kazneno djelo prijevare).

U dosadašnjem stavku 4. nepotrebno se uz znatnu imovinsku korist spominje i znatna šteta jer pretrpljena šteta uvijek mora biti jednaka koristi pribavljenoj prijevaram. Na taj se način stvara i zabuna jer se tako formulirana kvalifikatorna okolnost odnosi i na poseban slučaj prijevare kad počinitelj ide samo za time da drugoga ošteti (dosadašnji stavak 6). Također je suvišan i dio teksta u kome se traži da je počinitelj postupao s ciljem pribavljanja znatne imovinske koristi jer takvo subjektivno obilježje proizlazi već iz same definicije prijevare u stavku 1. Kao kvalificirani oblik prijevare predlaže se i prijevare u sastavu grupe ili zločinačke organizacije.

Kako je pokušaj prijevare iz stavka 1. sada kažnjiv po općoj odredbi o kažnjivosti pokušaja (članak 33. stavak 1.), a stavci 2. i 3. su brisani, nema potrebe ni za posebnom odredbom o kažnjivosti pokušaja za ta kaznena djela u dosadašnjem stavku 7.

Uz članak 67:

Novo kazneno djelo računalne prijevare iz članka 224a. također je Republika Hrvatska dužna unijeti na temelju Konvencije o kibernetičkom kriminalu. Radnje opisane u njemu ne mogu se podvesti pod običnu prijevaru jer se u slučaju izmjene elektronički obrađenih podataka ili programa čovjek ne dovodi u zabludu, niti je on taj koji raspolaže svojom ili tuđom imovinom. Novo kazneno djelo je, prema tome, nužno da se popuni jedna pravna praznina do koje je došlo razvitkom tehnike.

Predloženo kazneno djelo lančane igre u članku 224b. predstavlja jednostavnije i jasnije oblikovano kazneno djelo iz dosadašnjeg članka 224. st. 2. koje je bilo uvedeno po uzoru na kazneno djelo pod nazivom "lančane ili piramidalne igre" iz § 168a. austrijskog KZ. U pitanju su igre kod kojih svaki igrač može očekivati dobitak samo ako on ili netko drugi pridobije daljnje igrače. Njihov nedvojbeni kriminalni karakter proizlazi otud što one s matematičkom sigurnošću prije ili kasnije dovode do sloma sustava i financijskog oštećivanja velikog broja sudionika. Iako te igre imaju stanovitih sličnosti s prijevarom, ne mogu se uvijek svesti na prijevaru jer je moguće da nedostaje dovođenje u zabludu (ako organizator ne dovodi sudionike u zabludu glede okolnosti o kakvoj se igri radi).

Predlaže se kažnjavanje osoba koje organiziraju ili na bilo koji način promiču lančanu igru ali ne i samih igrača. Zbog velike opasnosti koju predstavljaju takve igre nije potrebno i da dođe do oštećivanja igrača, ali će ta okolnost, a naročito broj oštećenih osoba, kao otegotna utjecati na odmjerenje kazne.

Uz članak 68:

Kazneno djelo zlorporabe osiguranja iz članka 225. uvedeno je po uzoru na istoimeno kazneno djelo iz § 151 austrijskog KZ. Njime se žele obuhvatiti pripremne radnje za prijevaru u osiguranju koje bi inače bile nekažnjive. No ako je prijevara u najmanju ruku pokušana, to kazneno djelo kao supsidijarno otpada. Zato austrijski tekst ne predviđa kao obilježje zlorporabe osiguranja prijavljivanje štete jer njime već otpočinje radnja prijevare (tko prijavi štetu ali ne ostvari odštetu počinio je pokušaj prijevare). U postojećem tekstu članka 225. stavka 1. i 2. pogrešno je kao obilježje predviđeno i prijavljivanje štete, čime je to kazneno djelo preraslo u pokušaj prijevare. Pokušaj prijevare kažnjiv je pak i bez posebnog kaznenog djela zlorporabe osiguranja pa je ono suvišno. Prema tome, zlorporaba osiguranja ima svoje opravdanje samo ako se ograniči na pripremne radnje, a to će se postići ako se u stavcima 1. i 2. brišu riječi "i zatim prijavi štetu". Imajući u vidu da se radi o inkriminiranju pripremnih radnji, nema potrebe propisivati još i kažnjivost njihova pokušaja pa se predlaže brisanje stavka 3. Također se predlaže brisanje stavka 4. jer je s obzirom na narav i težinu opisanih radnji primjereniji kazneni progon po službenoj dužnosti. Stavak 5. pak treba brisati jer podnošenje zahtjeva za naknadu štete više nije obilježje kaznenog djela.

Uz članak 69:

Propisana kazna za zlorporabu čeka i kreditne kartice je preniska, osobito ima li se u vidu da to kazneno djelo može imati za posljedicu velike štete.

Uz članak 70:

Kako je dosadašnje kazneno djelo zlorporabe povjerenja iz članka 227. uključeno u novo kazneno djelo pod istim nazivom koje se sada kao temeljno gospodarsko kazneno djelo nalazi u novom članku 294a. valjalo ga je na ovom mjestu brisati.

Novo kazneno djelo zlouporabe povjerenja predlaže se po uzoru na kazneno djelo “nevjernosti” (Untreue) u njemačkom, austrijskom i švicarskom kaznenom pravu, gdje je ono ključno gospodarsko kazneno djelo kojim se prvenstveno obuhvaća kriminalitet upravljačkih struktura u trgovačkim društvima. Njime se zamjenjuje postojeće kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti ako ga čine odgovorne osobe (dosadašnji čl. 337. st. 3. i 4.) koje je pogrešno svrstano među kaznena djela protiv službene dužnosti, a zbog niza pravnotehničkih manjkavosti trpi i ozbiljne kritike. Pored toga, ono obuhvaća i dosadašnja kaznena djela zlouporabe povjerenja (čl. 227.), sklapanja štetnog ugovora (čl. 294.) i nesavjesnog gospodarskog poslovanja (čl. 291.).

Počinitelj je označen općenito kao “tko”. To će u prvom redu biti odgovorne osobe u gospodarstvu (članovi uprava dioničkih društava, direktori društava s ograničenom odgovornošću, članovi nadzornih odbora itd.), ali i ostale osobe kojima je povjerena skrb o tuđoj imovini (npr. skrbnik ili odvjetnik, sada izričito spomenuti u čl. 227. st. 2.). Bitno je da se kazneno djelo zlouporabe povjerenja više ne ograničava na “privatni sektor” nasuprot kaznenom djelu zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. koje se odnosilo na “društveni sektor” jer je takvo razlikovanje relikv bivšeg pravnog sustava. Dužnost skrbi o tuđoj imovini mora proizlaziti iz zakona (npr. dužnost roditelja u odnosu na imovinu djece), odluke upravne ili sudbene vlasti (npr. dužnost staratelja ili stečajnog upravitelja), pravnog posla (npr. iz ugovora o pravima i obvezama člana uprave dioničkog društva) ili nekog faktičnog odnosa povjerenja iz kojeg proizlazi pravna obveza skrbi o tuđoj imovini (npr. u slučaju osobe koja stoji iza osobe koja je samo formalno postavljena na neku dužnost). Počinitelj mora uvijek povrijediti neku dužnost glede povjerenju imovine, a o tome će biti riječ kada prilikom sklapanja valjanih poslova ili drugih raspolaganja imovinom prekorači interne ovlasti ili prekorači ovlasti zastupanja ili ne izvrši neku radnju koju je bio dužan izvršiti.

Daljnje obilježje novog kaznenog djela jest šteta na imovini o kojoj se počinitelj bio dužan brinuti. Šteta može nastati kako na imovini zastupane fizičke osobe (npr. djeteta) tako i na imovini pravne osobe (npr. trgovačkog društva). Ne traži se da je počinitelj istodobno ostvario za sebe imovinsku korist, iako će to biti najčešći slučaj. Stoga novo kazneno djelo zlouporabe povjerenja obuhvaća i dosadašnja kaznena djela sklapanja štetnog ugovora (čl. 294.) i nesavjesnog gospodarskog poslovanja (čl. 291.).

Kao kvalifikatorna okolnost predviđena je u stavku 2. šteta velikih razmjera. S obzirom da zbog zlouporabe menadžmenta mogu nastati i iznimno velike štete, bilo je potrebno kao najveću mjeru kazne predvidjeti petnaest godina zatvora.

Uz članak 71:

Propisana kazna za temeljni oblik kaznenog djela povrede prava proizvođača zvučne ili slikovne snimke i prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama iz članka 331. stavka 1. je preblaga (posebno u usporedbi s kaznom za kvalificirani oblik u stavku 3.), pa se predlaže povišenje najveće mjere.

Uz članak 72:

Kazna za lihvarski ugovor (čl. 233.) je izrazito preniska pa treba povisiti najveću mjeru.

Uz članak 73:

Propisana kazna za temeljni oblik prikrivanja iz članka 236. stavka 1. je preniska pa se predlaže njeno pooštavanje. Kako je u pitanju kazneno djelo koje može biti i oblik

organiziranog kriminala, predlaže se u novom stavku 2. kvalificirani oblik ako je prikrivanje počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije.

Uz članak 74:

S obzirom na izmjene u glavi XVII. trebalo je na odgovarajući način izmijeniti i članak 237. koji se odnosi na pokretanje kaznenog postupka za kaznena djela protiv imovine.

Uz članak 75:

U popisu kaznenih djela u članku 249. stavku 1. za koje je propisana odgovornost za posebne posljedice ispušteno je kazneno djelo pripravljanja i proizvodnje štetnih sredstava za liječenje iz članka 245. stavka 1. Da se radi o pogrešci zakonodavca vidi se najbolje po tome što je u članku 249. stavku 3. nehajni oblik tog kaznenog djela (čl. 245. st. 2.) ušao u popis.

Uz članak 76:

Novo kazneno djelo protupravne eksploatacije rudnog blaga (mineralnih sirovina) u članku 261a. uvedeno je na prijedlog Državnog inspektorata, te usklađeno sa stajalištima Vlade RH, iskazanima u svezi problematike eksploatacije mineralnih sirovina zbog enormnih šteta koje državi čini ilegalna eksploatacija, te efikasnijeg sankcioniranja počinitelja, kao i zbog jače preventive.

Uz članak 77:

Naziv kaznenog djela iz članka 272. “izazivanje prometne nesreće” preuzet je iz članka 325. slovenskog Kaznenog zakonika u kome je imao funkciju da opravda novu koncepciju prema kojoj je to kazneno djelo prestalo biti kazneno djelo ugrožavanja i postalo kazneno djelo povređivanja. Kako je kazneno djelo iz članka 272. ostalo kazneno djelo ugrožavanja, nije bilo potrebe da se odustaje od naziva “ugrožavanje javnog prometa” koji je uobičajen u suvremenom kaznenom pravu, a i sam Kazneni zakon ga zadržava u nazivu članka 181. Bit ovog kaznenog djela je u ugrožavanju pa se i oblik krivnje (namjera ili nehaj) određuje prema počiniteljevom odnosu spram ugrožavanja, dok je prometna nesreća tek posljedica ugrožavanja koja, po definiciji, sadrži u sebi smrt, tjelesnu ozljedu ili imovinsku štetu pa je, u krajnjoj liniji, suvišna. Ipak je pojam prometne nesreće zadržan u tekstu kako bi se istaklo da nije dovoljna bilo koja nesreća, nego samo ona u kojoj je došlo do tjelesne ozljede ili imovinske štete velikih razmjera. Ovom je izmjenom ujedno otklonjen raskorak između naslova u kome se govori o *prometnoj nesreći* i teksta stavka 1. u kome se govori samo o *nesreći*.

Budući da ovo kazneno djelo obuhvaća ugrožavanje javnog prometa “iznutra”, tj. od samih sudionika u prometu, bilo je to potrebno i posebno naglasiti u tekstu, kako bi se ono razlikovalo od novopredloženog kaznenog djela iz članka 272.a koje obuhvaća ugrožavanje prometa “izvana”, tj. od osoba koje nisu sudionici u prometu.

U stavku 4. trebalo je povišiti najveću mjeru s pet na osam godina zatvora jer je u pitanju kazneno djelo kojim se povređuju dva pravna dobra (sigurnost prometa i život ljudi) pa kazna mora biti veća od kazne propisane za nehajno prouzročenje smrti iz članka 95. (do pet godina zatvora) kojim se štiti samo život kao pravno dobro. To osobito dolazi do izražaja kada je u pitanju smrt više osoba, jer bi tada primjenom propisa o stjecaju za više nehajnih prouzročenja smrti bilo moguće izreći i težu kaznu nego za kazneno djelo iz članka 272. stavka 4.

Uz članak 78:

Postojeće kazneno djelo izazivanja prometne nesreće iz članka 272. obuhvaća ugrožavanje javnog prometa “iznutra”, tj. ugrožavanje koje je posljedica kršenja propisa o sigurnosti prometa od vozača i drugih sudionika u prometu. Mogući su, međutim, i napadi “izvana”, tj. od osoba koje same ne sudjeluju u prometu i, prema tome, ne mogu kršiti propise o sigurnosti prometa. Takvi napadi na sigurnost prometa su teži i zaslužuju strože kazne, i ne treba ih ograničavati na slučajeve u kojima je došlo do povređivanja, nego trebaju obuhvatiti već i samo ugrožavanje. Neki oblici takvih napada predstavljaju kazneno djelo ugrožavanja sigurnosti međunarodnog zračnog prometa i međunarodne plovidbe iz članka 181. Ipak je to kazneno djelo ograničeno na više načina. Ono se odnosi samo na zračni promet i plovidbu, pa ne obuhvaća ostale vrste prometa (željeznički, cestovni, promet žičarama), a i zračni promet i plovidbu samo ako su međunarodnog karaktera (kako to proizlazi iz naslova tog kaznenog djela). Osim toga, njime su inkriminirani samo neki i to najteži oblici napada na zračni i brodski promet (napadi koji predstavljaju nasilje). Stoga je potrebno jedno opće kazneno djelo, po uzoru na kazneno djelo iz članka 160. Krivičnog zakona RH, kojim će se obuhvatiti svi napadi na sve vrste prometa od strane nesudionika u prometu koji nisu obuhvaćeni člankom 181. Do sada su se takvi napadi mogli podvesti pod kazneno djelo dovođenja u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom iz članka 263. zahvaljujući generalnoj klauzuli na kraju članka 263. stavka 1. no kako je u pitanju jedan oblik ugrožavanja prometa, a Kazneni je zakon u glavi XX. kaznena djela protiv sigurnosti prometa odvojio od kaznenih djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine, treba i ovaj oblik ugrožavanja prometa posebno propisati. To je i učinjeno u članku 272a. koji pak u cijelosti preuzima kaznene okvire iz članka 263.

Uz članak 79:

Krivotvorenje novca (čl. 274.) jedno je od tipičnih kaznenih djela koje se čini u okviru organiziranog kriminaliteta. Stoga treba predvidjeti njegovo počinjenje u sastavu grupe ili zločinačke organizacije kao kvalifikatornu okolnost koja opravdava najveću mjeru petnaest godina zatvora (mnogi zakonici propisuju takvu najveću mjeru već za temeljni oblik krivotvorenja novca).

Propisana kazna za privilegirani oblik iz sadašnjeg stavka 3. koji postaje stavak 4. je preblaga i treba je povisiti tako da najveća mjera bude tri godine. Također treba propisati kažnjivost pokušaja i za taj oblik (npr. počinitelj hoće platiti novcem za koji je naknadno saznao da je lažan, ali osoba koja treba primiti novac to odbije).

Uz članak 80:

Krivotvorenje vrijednosnih papira treba u svemu izjednačiti s krivotvorenjem novca (tako izričito i tekst § 151 njemačkog KZ) pa se za kazneno djelo iz članka 275. predlažu iste izmjene kao i za kazneno djelo iz članka 274.

Uz članak 81:

Kazneno djelo iz članka 279. u svim se zakonodavstvima naziva “pranjem novca” pa nije jasno zašto je hrvatski zakonodavac izbjegao taj naziv. Postojeći naziv “pokrivanje protuzakonito dobivenog novca” dovodi i u zabludu jer sugerira da je u pitanju posebni oblik

kaznenog djela prikrivanja iz članka 236. što nije točno. Osim toga, termin “dobiveni novac” nije primjeren jer se ne radi o *dobivenom* novcu, nego o novcu koji je *pribavljen*, a nije ni dovoljno da je pribavljanje bilo *protuzakonito* (nije dovoljna bilo kakva protuzakonitost), nego se traži da novac bude pribavljen *kaznenim djelom*, kako glasi tekst stavka 1. Pojam “protuzakonito” u nazivu mogao se braniti u prvobitnoj inačici tog kaznenog djela (članak 151.a Osnovnog Krivičnog zakona RH, uveden člankom 7. Zakona o izmjenama i dopunama Osnovnoga Krivičnog zakona Republike Hrvatske od 3.4.1996, Narodne novine, br. 28/1996), kada je bilo dovoljno da je novac “pribavljen nekom protuzakonitom radnjom” (dakle, i prekršajem), a od čega se pri donošenju Kaznenog zakona odustalo.

S obzirom da je u objavljenom tekstu u Narodnim novinama kod stavka 1. izostavljen dio teksta koji sadrži odredbe o kazni, a to do danas nije ispravljeno, valjalo je to učiniti ovim zakonom.

Uz članak 82:

S obzirom da je pogodovanje vjerovnika (čl. 281.) jedno od stečajnih kaznenih djela, u novom stavku 2. predlaže se da otvaranje stečajnog postupka bude predviđeno kao objektivni uvjet kažnjivosti i za to kazneno djelo. Nema potrebe kažnjavati počinitelja koji je za vrijeme krize pogodio nekog vjerovnika ali je nakon toga podmirio sve vjerovnike i izbjegao stečaj. Međutim, ako je otvoren stečajni postupak, kazneno djelo ima veću težinu nego bi to proizlazilo iz do sada propisane kazne (novčana kazna ili zatvor do jedne godine) pa se ujedno predlaže povišenje najveće mjere kazne zatvora na tri godine.

Uz članak 83:

Postojeći naziv kaznenog djela iz članka 282. “zlouporaba stečaja” ne odgovara sadašnjem opisu toga kaznenog djela (inače poznatog pod nazivom “bankrotstvo”) jer ono može postojati i kad uopće nema stečaja. Kako se sada u novom stavku 5. predlaže da se počinitelj kažnjava samo ako su u zakonu opisane radnje dovele do stečajnog postupka, primjereniji je naziv prouzročenje stečaja.

U stavku 1. riječi “obustavljajući naplaćivanje svojih tražbina” u uvodnom dijelu rečenice nemaju nikakvog smisla te su najvjerojatnije ušle pogreškom u tekst. Propuštanje naplaćivanja tražbina jedna je od mogućih radnji počinjenja u daljnjem tekstu.

Predlaže se pooštavanje propisane kazne tako da se najveća mjera povisi na deset godina. Najmanja mjera šest mjeseci zatvora treba ostati jer su mogući i relativno lakši slučajevi, npr. panični pokušaji da se određenim radnjama u kriznoj situaciji spasi što se spasiti dade, ali su isto tako mogući i vrlo teški oblici koji mogu izazvati i šire društvene krize, npr. u slučaju prouzročenja stečaja banaka koje u velikom opsegu rade s tuđim novcem.

U novom stavku 2. predlaže se proširenje kažnjivosti i na slučaj prouzročenja prezaduženosti ili nesposobnosti za plaćanje. Ako se kažnjavaju određene radnje počinjene u stanju prezaduženosti ili nesposobnosti za plaćanje, onda pogotovo treba kažnjavati iste radnje ako one dovode do tog stanja; posljednji slučaj, štoviše, predstavlja i teži oblik bankrotstva. Zbog te dopune trebalo je na odgovarajući način dopuniti i odredbe novih stavaka 3. i 4.

U novom stavku 5. predlaže se da otvaranje stečajnog postupka bude predviđeno kao objektivni uvjet kažnjivosti za sve oblike ovog kaznenog djela. Ovdje se polazi od toga da nije opravdano kažnjavati počinitelja koji je, doduše, neurednim poslovanjem umanjio svoju imovinu, ali je nakon toga prebrodio krizu, podmirio svoje obveze i izbjegao stečaj.

Uz članak 84:

Kod utaje poreza i drugih davanja iz članka 286. trebalo je precizirati opis tako da se jasno istakne mogućnost da počinitelj postupa s namjerom da porez ili druge doprinose ne plati druga pravna ili fizička osoba čime će se naglasiti da pod udar te zakonske odredbe dolazi i odgovorna osoba u pravnoj osobi koja opisane radnje čini u interesu pravne osobe. U stavku 2. se predlaže kvalificirani oblik kaznenog djela kada iznos obveze čije se plaćanje izbjegava prelazi tristo tisuća kuna.

Uz članak 85:

Izmjena važećeg članka 288. predložena je radi usklađivanja s odredbom članka 49. stavka 1. i 2. Ustava Republike Hrvatske, kojim se utvrđuje da su poduzetnička i tržišna sloboda temelj gospodarskog ustroja Republike Hrvatske, te da država osigura svim poduzetnicima jednak pravni položaj na tržištu, a zlouporaba monopolističkog položaja određena zakonom je zabranjena. Osim navedenog, predložena izmjena bila bi u skladu i s odredbama Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja, a pridonijela bi i harmonizaciji odredaba s propisima Europske unije.

Uz članak 86:

Kazneno djelo nesavjesnog gospodarskog poslovanja iz članka 291. sadržano je u novom kaznenom djelu zlouporabe povjerenja iz članka 294a. pa ga treba brisati.

Uz članak 87:

Kazneno djelo zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju iz članka 292. relikat je bivšeg jugoslavenskog pravnog sustava u kome je trebalo služiti suzbijanju “korisnih malverzacija”, tj. protuzakonitih radnji poduzetih u korist vlastite pravne osobe. Svojom neodređenošću, koja je osobito došla do izražaja u generalnoj klauzuli sadržanoj u posljednjoj alineji stavka 1., a i preklapanjem s drugim kaznenim djelima, stvaralo je i još uvijek stvara velike poteškoće u sudskoj praksi. To je kazneno djelo u stvari suvišno pa ga treba ukinuti, kako je to učinio i slovenski zakonodavac u Kaznenom zakoniku od 1994.

Postupa li počinitelj s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za *svoju* pravnu osobu radnje opisane u članku 292. predstavljat će neko drugo kazneno djelo, najčešće prijevare iz članka 224., a u nekim slučajevima utaju poreza i drugih davanja iz članka 286, povredu obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga iz članka 287, krivotvorenje službene isprave iz članka 312., kazneno djelo iz članka 32. Zakona o računovodstvu ili neko od kaznenih djela iz Zakona o trgovačkim društvima. To isto vrijedi i ako se radnje opisane u članku 292. čine s ciljem pribavljanja imovinske koristi *drugoj* pravnoj osobi koja ujedno ne predstavlja imovinsku štetu za vlastitu pravnu osobu. Ako se pak to kazneno djelo čini u korist druge pravne osobe, a na štetu vlastite, radić će se, prema ovom Prijedlogu, o kaznenom djelu zlouporabe povjerenja iz članka 294a.

Uz članak 88:

Ne postoji nijedan razlog da se prijevare u gospodarskom poslovanju (sada čl. 293.), tj. prijevare u korist vlastite pravne osobe, propisuje odvojeno od općeg kaznenog djela prijevare iz članka 224. KZ. Razlog za postojanje takvog posebnog kaznenog djela ne može biti ni do sada viša propisana kazna jer se za prijevare iz članka 224. stavka 2. predlaže kao

najveća mjera deset godina zatvora što je više od postojeće najveće mjere za prijevaru u gospodarskom poslovanju iz članka 293. stavka 2. (osam godina zatvora).

Uz članak 89:

Kazneno djelo sklapanja štetnog ugovora iz članka 294. sadržano je u novom kaznenom djelu zlouporabe povjerenja iz članka 294a. pa ga treba brisati.

Uz članak 90:

Ovim člankom uvode se u glavu kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja kaznena djela zlouporabe povjerenja (čl. 294a), primanja mita u gospodarskom poslovanju (čl. 294b.) i davanja mita u gospodarskom poslovanju (čl. 294c.).

Novo kazneno djelo zlouporabe povjerenja (čl. 294a) predlaže se po uzoru na kazneno djelo “nevjernosti” (Untreue) u njemačkom, austrijskom i švicarskom kaznenom pravu, gdje je ono ključno gospodarsko kazneno djelo kojim se prvenstveno obuhvaća kriminalitet upravljačkih struktura u trgovačkim društvima. Njime se zamjenjuje postojeće kazneno djelo zlouporabe položaja i ovlasti ako ga čine odgovorne osobe (dosadašnji čl. 337. st. 3. i 4.) koje je pogrešno svrstano među kaznena djela protiv službene dužnosti, a zbog niza pravnotehničkih manjkavosti trpi i ozbiljne kritike. Pored toga, ono obuhvaća i dosadašnja kaznena djela zlouporabe povjerenja (čl. 227.), nesavjesnog gospodarskog poslovanja (čl. 291.), zlouporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju (čl. 292.) i sklapanja štetnog ugovora (čl. 294.).

Počinitelj je označen općenito kao “tko”. To će u prvom redu biti odgovorne osobe u gospodarstvu (članovi uprava dioničkih društava, direktori društava s ograničenom odgovornošću, članovi nadzornih odbora itd.), ali i ostale osobe kojima je povjerena skrb o tuđoj imovini (npr. skrbnik ili odvjetnik, sada izričito spomenuti u čl. 227. st. 2.). Bitno je da se kazneno djelo zlouporabe povjerenja više ne ograničava na “privatni sektor” nasuprot kaznenom djelu zlouporabe položaja i ovlasti iz članka 337. koje se odnosilo na “društveni sektor” jer je takvo razlikovanje relikat bivšeg pravnog sustava. Dužnost skrbi o tuđoj imovini mora proizlaziti iz zakona (npr. dužnost roditelja u odnosu na imovinu djece), odluke upravne ili sudbene vlasti (npr. dužnost staratelja ili stečajnog upravitelja), pravnog posla (npr. iz ugovora o pravima i obvezama člana uprave dioničkog društva) ili nekog faktičnog odnosa povjerenja iz kojeg proizlazi pravna obveza skrbi o tuđoj imovini (npr. u slučaju osobe koja stoji iza osobe koja je samo formalno postavljena na neku dužnost). Počinitelj mora uvijek povrijediti neku dužnost glede povjerenju imovine, a o tome će biti riječ kada prilikom sklapanja valjanih poslova ili drugih raspolaganja imovinom prekorači interne ovlasti ili prekorači ovlasti zastupanja ili ne izvrši neku radnju koju je bio dužan izvršiti.

Daljnje obilježje novog kaznenog djela jest šteta na imovini o kojoj se počinitelj bio dužan brinuti. Šteta može nastati kako na imovini zastupane fizičke osobe (npr. djeteta) tako i na imovini pravne osobe (npr. trgovačkog društva). Ne traži se da je počinitelj istodobno ostvario za sebe imovinsku korist, iako će to biti najčešći slučaj. To je razlog zašto novo kazneno djelo zlouporabe povjerenja obuhvaća i dosadašnja kaznena djela sklapanja štetnog ugovora (čl. 294.) i nesavjesnog gospodarskog poslovanja (čl. 291.).

Kao kvalifikatorna okolnost predviđena je u stavku 2. šteta velikih razmjera. S obzirom da zbog zlouporabe menadžmenta mogu nastati i iznimno velike štete, bilo je potrebno kao najveću mjeru kazne predvidjeti petnaest godina zatvora.

Daljnje novo kazneno djelo je primanje mita u gospodarskom poslovanju (čl. 294b) koje je Republika Hrvatska dužna unijeti u svoje zakonodavstvo na temelju Kaznenopravne konvencije o korupciji. To je kazneno djelo do sada bilo sadržano u kaznenom djelu primanja

mita iz članka 347. kao kaznenom djelu protiv službene dužnosti, ali mu tamo nije mjesto. Preuzeta je struktura iz članka 347. s time da je prilagođena gospodarskom poslovanju. Stavak 1. predstavlja teži oblik koji se sastoji u primanju mita za nelegalnu radnju, dok se stavak 2. odnosi na legalnu radnju. Nije, međutim, predviđeno kao kazneno djelo naknadno primanje poklona.

Također se na temelju obveze iz potpisane Kaznenopravne konvencije o korupciji predlaže novo kazneno djelo “davanje mita u gospodarskom poslovanju” (čl. 294c) koje je do sada bilo sadržano u kaznenom djelu davanja mita iz članka 348. kao kaznenom djelu protiv službene dužnosti, ali mu tamo nije mjesto. I na ovom je mjestu preuzeta struktura iz članka 348. s time da je prilagođena gospodarskom poslovanju.

Uz članak 91:

Predlaže se povišenje gornje mjere kazne za oba oblika neprijavljivanja pripremanja kaznenog djela iz članka 299. Budući da se po stavku 1. kažnjava i neprijavljivanje nekih vrlo teških kaznenih djela (npr. ubojstva iz čl. 90.) potrebno je povisiti gornju mjeru kazne za te oblike neprijavljivanja, a onda shodno tome i za neprijavljivanje iz stavka 2. koje se odnosi na kaznena djela za koja se može izreći doživotni zatvor.

Uz članak 92:

Temeljni oblik kaznenog djela davanja lažnog iskaza u članku 303. stavku 1. sadrži ne posve točnu tvrdnju da vještak, prevoditelj i tumač daju lažni iskaz. Stoga iza postojećeg opisa radnje koji se odnosi samo na svjedoka (“dade lažni iskaz”) treba dodati “nalaz ili mišljenje” (što se odnosi na vještaka) i “ili nešto lažno prevede” (što se odnosi na prevoditelja i tumača). Kaznu za to kazneno djelo treba povisiti, naročito imaju li se u vidu slučajevi kada je svjedok dao obećanje da će iskazati istinu (čl. 242. ZKP), a i kako bi se otklonila neusuglašenost s odredbom članka 304. stavka 1. prema kojoj se poticanje na davanje lažnog iskaza kažnjava strože nego samo davanje lažnog iskaza. Kao najvažnije kvalifikatorno obilježje u stavku 3. navedena je osuda nedužnog okrivljenika što ujedno opravdava povišenje najveće mjere kazne za taj oblik na deset godina zatvora.

Uz članak 93:

U odnosu na kazneno djelo sprječavanja dokazivanja (članak 304. stavak 1.) promijenjena je inkriminacija u skladu sa člankom 23. Konvencije UN-a protiv transnacionalnog organiziranog kriminaliteta (kriminaliziranje opstrukcije pravde), tako da je sada kažnjivo i samo nagovaranje na lažno svjedočenje ili davanje nalaza ili mišljenja od strane vještaka, kao i sprječavanje da se u postupku pred sudom ili drugim tijelima provede dokaz saslušanjem svjedoka ili vještaka, a ujedno se predlaže povećanje posebnog minimuma i posebnog maksimuma kazne, kako bi se i na taj način efikasnije generalno-preventivno sprječavala opstrukcija pravde.

Uz članak 94:

Iz opisa kaznenog djela prisile prema pravosudnom dužnosniku iz članka 309. stavka 1. trebalo je brisati državnog pravobranitelja koji više ne postoji. Stavak 2. toga kaznenog djela koncipiran je preširoko jer se svako javno iznošenje mišljenja o tome kako bi sud trebao postupiti ne može smatrati prisilom prema pravosudnom dužnosniku. Odredbom stavka 2. praktično se onemogućuje kritika suda. Sudbena vlast je samostalna i neovisna (čl. 117. st. 2.

Ustava) ali ne i izuzeta od svake kritike; naprotiv, sloboda izražavanja misli (čl. 38. Ustava) uključuje i pravo na takvu kritiku. U tom pravcu se kretao i naš javni život pa su mnoge odluke kako domaćih, tako i stranih i međunarodnih sudova, doživjele kritiku a da zbog toga nije dolazilo do kaznenog progona. Stoga se predlaže ograničenje kažnjavanja tako da obilježje kaznenog djela, umjesto iznošenja mišljenja, bude “sustavno vođenje kampanje”. Kako je taj oblik i znatno teži od dosadašnjeg, predlaže se povišenje propisane kazne, kako novčane, tako i kazne zatvora. S obzirom na takvu izmjenu stavka 2. postala je odredba stavka 3. bespredmetnom pa se predlaže njeno brisanje.

Uz članak 95:

Stavkom 2. u članku 322. predlaže se novo kazneno djelo po uzoru na kazneno djelo “lažnog alarma” iz članka 128bis švicarskog KZ. Potrebu za takvim kaznenim djelom nameću brojne lažne dojave o “podmetnutoj bombi” na javnim mjestima. Pored lažnih obavijesti policiji dolaze u obzir lažne obavijesti zaštitarima, vatrogascima, službi hitne pomoći itd. Novo djelo je teži oblik širenja lažnih i uznemiravajućih vijesti jer dovodi do intervencija s kojima se upoznaje šira javnost pa djeluju posebno uznemiravajuće, a osim toga skupčane su i s daljnjim štetama (prekid rada u javnim ustanovama, poremećaj u javnom prometu itd).

Uz članak 96:

U članku 65. Zakona o arhivskom gradivu i arhivama (Narodne novine, br. 105/97 i 64/00) propisano je kazneno djelo koje se sadržajno poklapa s kaznenim djelom uništavanja ili prikrivanja arhivske građe iz članka 327. ali s propisanom strožom kaznom (zatvor do pet godina). Razumije se da je takvo udvostručavanje istog kaznenog djela neodrživo. Kako se radi o tipičnom kaznenom djelu vezanom za posebni zakon u kome se nalaze i definicije nekih pojmova iz opisa kaznenog djela, svrsishodnije je takvo kazneno djelo propisati u posebnom zakonu pa se predlaže brisanje članka 327.

Uz članak 97:

Kazneno djelo samovlasti (čl. 329.) neodređenošću svog opisa stvara već dugo vremena znatne poteškoće u praksi. Ono se ne nalazi ni u jednom modernom kaznenom zakoniku. Stoga se predlaže njegovo brisanje. Na taj će se način ujedno otkloniti i neobična odredba stavka 2. prema kojoj se samovlast mogla počinuti i u sastavu grupe ili zločinačke organizacije što je očito bilo pretjerano.

Uz članak 98:

Kao i ostala kaznena djela iz glave XXV., kazneno djelo zlorabe položaja i ovlasti iz članka 337. treba biti isključivo službeničko kazneno djelo, tj. počinitelj može biti samo službena, a ne i odgovorna osoba. Odgovorna osoba koja iskorištava svoj položaj ili ovlast radi ostvarivanja neimovinske koristi treba doći pod udar kaznenog zakona samo ako ostvaruje obilježja nekog posebnog kaznenog djela, npr. spolnog odnošaja zlorabom položaja (čl. 191. st. 1.). Ako pak to čini radi ostvarivanja imovinske koristi, činit će u buduće kazneno djelo zlorabe povjerenja iz članka 294a.

U odnosu na službene osobe također se predlažu stanovite izmjene u odnosu na postojeći tekst. Za postojanje temeljnog oblika iz st. 1. nije više dovoljno da počinitelj samo postupa s namjerom da pribavi neimovinsku korist ili da prouzroči štetu, nego te posljedice zaista moraju nastupiti. S obzirom da se radi o blažem obliku ovog kaznenog djela, nije

potreban i njegov kvalificirani oblik iz dosadašnjeg stavka 2. Ako pak počinitelj ostvari imovinsku korist, u stavku 2. je propisana viša kazna, a ako je ostvarena znatna imovinska korist, onda je kazna znatno pooštrena u stavku 3.

Uz članak 99:

Novo kazneno djelo "kršenje zakona" iz članka 337a predlaže se na temelju odredbe članka 121. stavka 2. Ustava. Prema toj odredbi suci i suci porotnici mogu počiniti kazneno djelo i prilikom donošenja sudbene odluke ako prekrše zakon. Takva ponašanja mogla su se i do sada podvesti pod opće kazneno djelo zlorabe položaja i ovlasti iz članka 337. no kako se radi o osjetljivoj materiji koja zadire i u pitanje neovisnosti sudbene vlasti, uputno je odgovornost sudaca propisati posebnom odredbom, kako to čine i neki drugi pravni sustavi (npr. njemački KZ).

Predloženo kazneno djelo nije ograničeno na suce i suce porotnike kao počinitelje, nego obuhvaća i druge službene osobe koje sudjeluju u nekom postupku u kome mogu postupati u korist ili na štetu jedne stranke (prvenstveno državne odvjetnike, ali i službene osobe koje sudjeluju u upravnom postupku). S njima treba izjednačiti i arbitre prema Zakonu o arbitraži koji nisu službene osobe u smislu članka 89. stavka 3. Također se kazneno djelo ne ograničava samo na donošenje odluke, nego obuhvaća i vođenje postupka (npr. sudac ne radi na nekom predmetu kako bi nastupila zastara ili ne određuje pritvor kako bi omogućio bijeg okrivljeniku). Za postojanje kaznenog djela nužno je ali ne i dovoljno da odluka objektivno predstavlja kršenje zakona, nego se traži i da počinitelj postupa s ciljem da jednoj stranci u postupku pribavi korist ili nanese štetu, tj. kazneno djelo se može počiniti samo s izravnom namjerom. Kvalificirani oblik u stavku 2. odnosi se samo na kazneni postupak i obuhvaća kršenje zakona s ciljem da se osudi nedužna osoba.

Uz članak 100:

Kazneno djelo zlorabe obavljanja dužnosti državne vlasti iz članka 338. ograničeno je na službene osobe u tijelima državne vlasti i jedinicama područne i lokalne samouprave.

Uz članak 101:

Kako je kazneno djelo nesavjesnog rada u službi iz članka 339. jedno od kaznenih djela protiv službene dužnosti, ne može ga počiniti i odgovorna osoba, pa je taj pojam valjalo brisati iz opisa.

Uz članak 102:

Promjena članka 343. Kaznenog zakona koje se odnosi na kazneno djelo protuzakonitog posredovanja rezultat je usklađivanja ove odredbe sa Kaznenopravnom konvencijom protiv korupcije VE koja je stupila na snagu, a Hrvatska ju je ratificirala. Slijedom navedenoga, sada je inkriminirano i aktivno trgovanje utjecajem odnosno protuzakonito posredovanje.

Uz članak 103:

Prijevaru u službi kao službeničko kazneno djelo također ne može počiniti odgovorna osoba pa je taj pojam trebalo brisati iz članka 344. stavka 1. U stavku 3. je kazna pooštrena tako da je najveća mjera petnaest godina zatvora.

Uz članak 104:

Analogno drugim sličnim kaznenim djelima trebalo je i kod pronevjere iz članka 345. stavka 3. pooštriti kaznu tako da je najveća mjera petnaest godina.

Uz članak 105:

Primanje mita (čl. 347.) kao kazneno djelo protiv službene dužnosti mogu počiniti samo službene osobe. Ako mito primaju odgovorne osobe, u pitanju je novo kazneno djelo “primanje mita u gospodarskom poslovanju” iz članka 294b. Kazne su usklađene s kaznama iz članka 294.b. Povećanje kazni kod korupcijskih kaznenih djela usmjereno je ka podizanju javne svijesti o štetnosti korupcije čime se doprinosi jačanju institucija i ostvarenju načela vladavine prava.

Uz članak 106:

Davanje mita (čl. 348.) kao kazneno djelo protiv službene dužnosti može se počiniti samo prema službenoj osobi. Ako se mito daje odgovornoj osobi, u pitanju je novo kazneno djelo “davanje mita u gospodarskom poslovanju” iz članka 294c. Kazne su usklađene s kaznama iz članka 294.c.

Uz članak 107:

Pojmovi “doktor medicine” i “doktor stomatologije” nepotrebno opterećuju tekst u više zakonskih opisa pa se predlaže njihova zamjena uobičajenim hrvatskim nazivom “liječnik”. Isto tako pojam “dugotrajnog zatvora” treba svugdje gdje to već nije učinjeno ovim Zakonom zamijeniti pojmom “doživotni zatvor”, kao i sam naziv “Kaznenog zakona” u “Kazneni zakonik”.

Uz članak 108:

Ovim člankom propisan je rok stupanja na snagu zakona.

V. ODREDBE VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU ODNOSNO DOPUNJUJU

Načelo krivnje

Članak 4.

Nitko ne može biti kažnjen niti se prema njemu može primijeniti druga kaznenopravna sankcija ako nije kriv za počinjeno djelo.

- kazneno djelo krivotvorenja novca i vrijednosnih papira Republike Hrvatske iz članka 274. i 275. ovoga Zakona,
- kazneno djelo koje je Republika Hrvatska obvezna kažnjavati prema propisima međunarodnog prava, međunarodnih ili međudržavnih ugovora,
- kazneno djelo protiv hrvatskog državnog dužnosnika ili službenika u svezi s njegovom službom.

(2) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema hrvatskom državljaninu koji izvan područja Republike Hrvatske počini bilo koje drugo kazneno djelo osim onih koja su obuhvaćena odredbom iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema strancu koji izvan područja Republike Hrvatske prema Republici Hrvatskoj ili njezinom državljaninu počini bilo koje kazneno djelo koje nije obuhvaćeno odredbom iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primjenjuje se prema strancu koji izvan područja Republike Hrvatske prema stranoj državi ili prema strancu počini kazneno djelo za koje se po tom zakonodavstvu može izreći kazna zatvora od pet godina ili teža kazna.

(5) U slučajevima iz stavka 2. i 3. ovoga članka kazneno zakonodavstvo Republike Hrvatske primijenit će se samo ako se počinitelj kaznenog djela zatekne na području Republike Hrvatske ili joj bude izručen, a u slučaju iz stavka 4. ovoga članka samo ako se počinitelj zatekne na području Republike Hrvatske i ne bude izručen drugoj državi.

Zastara kaznenog progona

Članak 19.

(1) Kazneni progon radi primjene kaznenog zakonodavstva Republike Hrvatske, osim u slučajevima kad se radi o kaznenim djelima navedenim u članku 18. stavka 2. ovoga Zakona, ne može se poduzeti kad protekne određeno vrijeme od počinjenja kaznenog djela, i to:

- dvadeset i pet godina za kazneno djelo s propisanom kaznom dugotrajnog zatvora,
- petnaest godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od deset godina zatvora,
- deset godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od pet godina zatvora,
- pet godina za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od tri godine zatvora,
- tri godine za kazneno djelo s propisanom kaznom težom od jedne godine zatvora,
- dvije godine za kazneno djelo s propisanom kaznom zatvora do jedne godine ili s novčanom kaznom.

(2) Ako je za kazneno djelo propisano više kazni, zastara se određuje prema najtežoj od propisanih kazni za to djelo.

Zastara izvršenja kazne

Članak 21.

Ako u ovom Zakonu nije drukčije određeno, izrečena se kazna zbog zastare ne može izvršiti kad protekne:

- dvadeset i pet godina od izrečene kazne dugotrajnog zatvora,
- petnaest godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina,
- deset godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od pet godina,
- pet godina od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od tri godine,
- tri godine od izrečene kazne zatvora u trajanju duljem od jedne godine,
- dvije godine od izrečene kazne zatvora u trajanju do jedne godine ili novčane kazne kao glavne ili sporedne kazne.

Nezastarivost izvršenja kazne

Članak 24.

Nema zastare izvršenja kazne koja je izrečena počinitelju kaznenog djela genocida iz članka 156., agresivnog rata iz članka 157., ratnih zločina iz članka 158., 159. i 160. ovoga Zakona te drugih kaznenih djela što ne zastarijevaju prema međunarodnom pravu.

Krajnja nužda

Članak 30.

(1) Nema kaznenog djela kad je počinitelj počinio takvo djelo radi toga da od sebe ili drugoga otkloni istodobnu ili izravno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom je učinjeno zlo manje od onoga koje je prijetilo.

(2) Počinitelj će se osloboditi kazne za počinjeno kazneno djelo kad je postupao radi toga da od sebe ili drugoga otkloni istodobnu ili izravno predstojeću neskrivljenu opasnost koja se na drugi način nije mogla otkloniti, a pri tom je učinjeno zlo jednako onom koje je prijetilo.

(3) Ako je u slučaju iz stavka 2. ovoga članka počinitelj bio iz nehaja u zabludi o okolnostima zbog kojih zakon određuje oslobođenje od kazne, kaznit će se za počinjenje kaznenog djela kad zakon za to djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.

(4) Nema krajnje nužde ako je počinitelj bio dužan izložiti se opasnosti.

Sila ili prijetnja

Članak 31.

(1) Nema kaznenog djela kad je počinitelj postupao pod djelovanjem neodoljive sile.

(2) Ako je počinitelj počinio kazneno djelo pod djelovanjem sile kojoj se moglo odoljeti ili pod djelovanjem prijetnje, primijenit će se odredbe članka 30. ovoga Zakona, uzimajući tu silu ili prijetnju kao neskrivljenu opasnost.

Dragovoljni odustanak

Članak 34.

(1) Počinitelj koji je dragovoljno odustao od kažnjivog pokušaja kaznenog djela, može se osloboditi kazne.

(2) Počinitelj je odustao od kažnjivog pokušaja kaznenog djela ako je dragovoljno prekinuo započeto počinjenje kaznenog djela iako je bio svjestan da je prema svim okolnostima radnju mogao dovršiti, ili je nakon dovršetka radnje spriječio nastupanje posljedice.

(3) U slučaju dragovoljnog odustanka od počinjenja kaznenog djela, počinitelj će se kazniti za one radnje koje tvore neko drugo samostalno kazneno djelo.

Pojedinačni počinitelj kaznenog djela i sudionici

Članak 35.

(1) Pojedinačni počinitelj kaznenog djela je osoba koja vlastitim činjenjem ili nečinjenjem ili posredstvom druge osobe počini kazneno djelo.

(2) Sudionici u počinjenju kaznenog djela su: supočinitelji, poticatelj i pomagatelj.

(3) Supočinitelji kaznenog djela su dvije ili više osoba koje na temelju zajedničke odluke počine kazneno djelo tako da svaka od njih sudjeluje u počinjenju ili na drugi način bitno pridonosi počinjenju kaznenog djela.

(4) Poticatelj i pomagatelj su sudionici koji, ne vladajući počinjenjem kaznenog djela, poticanjem ili pomaganjem pridonose njegovu počinjenju.

Kažnjavanje sudionika

Članak 36.

(1) Svaki supočinitelj odgovara u skladu sa svojom namjerom ili nehajem, a poticatelj i pomagatelj u skladu sa svojom namjerom.

(2) Stvarne ili osobne okolnosti počinitelja koje predstavljaju obilježje kaznenog djela ili utječu na visinu propisane kazne uzimaju se u obzir i sudionicima.

(3) Strogo osobne okolnosti zbog kojih zakon isključuje krivnju, dozvoljava oslobođenje od kazne ili ublažavanje kazne mogu se uzeti u obzir samo onom počinitelju ili sudioniku kod kojega te okolnosti postoje.

(4) Sudionik koji dragovoljno spriječi počinjenje kaznenog djela može se osloboditi kazne.

Sadržaj krivnje

Članak 39.

Kriv je za kazneno djelo počinitelj koji je u vrijeme počinjenja djela bio ubrojav, koji je postupao s namjerom ili iz nehaja, kad je zakonom propisano kažnjavanje i za taj oblik krivnje, a bio je svjestan ili je bio dužan i mogao biti svjestan da je njegovo djelo zabranjeno.

Neubrojivost

Članak 40.

(1) Neubrojiva osoba nije kriva i prema njoj se ne može primijeniti kaznenopravna sankcija. Neubrojiva osoba može se smjestiti u psihijatrijsku ustanovu prema odredbama Zakona o zaštiti osoba sa duševnim smetnjama.

(2) Neubrojiva je osoba koja u vrijeme ostvarenja zakonskih obilježja kaznenog djela nije bila u mogućnosti shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogla vladati svojom voljom zbog duševne bolesti, privremene duševne poremećenosti, nedovoljnog duševnog razvitka ili neke druge teže duševne smetnje.

Smanjena ubrojivost

Članak 42.

Počinitelj koji je u vrijeme počinjenja kaznenog djela zbog nekog stanja iz članka 40. stavak 2. ovoga Zakona bio smanjeno ubrojav može se blaže kazniti, ako do smanjene ubrojivosti nije došlo samoskrivljeno.

Kažnjivost za postupanje s namjerom i s nehajem

Članak 43.

(1) Kažnjivo je samo postupanje s namjerom da se počini kazneno djelo, osim kad je zakonom izričito propisano kažnjavanje i za nehaj.

(2) Teža kazna koju zakon propisuje za težu posljedicu kaznenog djela može se izreći samo kad je počinitelj glede te posljedice postupao s nehajem.

Zabluda o protupravnosti djela

Članak 46.

(1) Nije kriv počinitelj koji iz opravdanih razloga nije znao i nije mogao znati da je djelo zabranjeno.

(2) Ako je zabluda bila otklonjiva, počinitelj se može blaže kazniti.

(3) Zabluda će se smatrati otklonjivom ako bi svatko pa i počinitelj mogao lako spoznati protupravnost djela, ili ako se radi o počinitelju koji je s obzirom na svoje zvanje, zanimanje ili službu bio dužan upoznati se s odgovarajućim propisom.

Zabluda o biću kaznenog djela i zabluda o okolnostima koje isključuju protupravnost

Članak 47.

(1) Nije kriv počinitelj koji u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije bio svjestan nekog njegovog zakonom određenog obilježja.

(2) Ako je počinitelj bio u zabludi o zakonskim obilježjima kaznenog djela iz nehaja, kriv je kad zakon za to djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.

(3) Nema kaznenog djela iako je njegova zakonska obilježja počinitelj ostvario s namjerom, ako je u vrijeme počinjenja djela pogrešno smatrao da postoje okolnosti prema kojima bi djelo bilo dozvoljeno da su one stvarno postojale.

(4) Ako je počinitelj bio u zabludi o okolnostima koje isključuju protupravnost iz nehaja, kaznit će se za počinjenje kaznenog djela kad zakon za to djelo propisuje kažnjavanje i za nehaj.

Krivnja u posebnim slučajevima kad se radi o kaznenim djelima počinjenim u sredstvima javnog priopćavanja

Članak 48.

(1) Krivnja glavnog urednika za kaznena djela počinjena u sredstvima javnog priopćavanja određena je ovim Zakonom kao i za svakog drugog počinitelja osim u slučajevima koji se posebno određuju ovim člankom.

(2) Ako glavni urednik ili osoba koja ga zamjenjuje u vrijeme objavljivanja nije kriv kao pojedinačni počinitelj ili sudionik kaznenog djela počinjenog u sredstvima javnog priopćavanja, kriv je:

- ako do završetka glavne rasprave pred prvostupanjskim sudom autor ostane nepoznat,
- ako je informacija objavljena bez pristanka autora,
- ako su u vrijeme objavljivanja postojale stvarne ili pravne smetnje za pokretanje kaznenog postupka protiv autora, koje i dalje traju.

(3) Nije kriv glavni urednik, odnosno osoba koja ga zamjenjuje ako iz opravdanih razloga nije znao za koju od okolnosti navedenih u stavku 2. ovoga članka.

(4) Pod uvjetima iz stavka 1. i 2. ovoga članka kriv je:

- izdavač ili nakladnik nepovremene publikacije osim ako naznači autora kažnjivog sadržaja za kojeg ne postoje smetnje za pokretanje kaznenog postupka, - tiskar nepovremene

publikacije kad nema izdavača ili nakladnika ili postoje smetnje za pokretanje kaznenog postupka protiv njega,

- proizvođač u slučajevima kad je kazneno djelo počinjeno putem audiouređaja, videouređaja ili sličnih sredstava javnog priopćavanja,
- ako su izdavač, nakladnik, tiskar ili proizvođač pravne osobe ili državna tijela, kriva je osoba koja je odgovorna za tu djelatnost izdavanja, nakladništva, tiskanja ili proizvodnje.

(5) U slučajevima kad je sredstvo iz ovoga članka koje sadrži kazneno djelo proizvedeno u stranoj državi kriv je uvoznik, a u slučaju da se radi o pravnoj osobi ili državnom tijelu, kriva je odgovorna osoba uvoznika.

Novčana kazna

Članak 51.

(1) Novčana kazna se propisuje i izriče u dnevnim dohocima osobe prema kojoj se primjenjuje.

(2) Novčana kazna ne može biti manja od deset dnevnih dohodaka niti veća od tri stotine dnevnih dohodaka, osim za kaznena djela počinjena iz koristoljublja kad se najveća novčana kazna može izreći i do pet stotina dnevnih dohodaka.

(3) Rok za plaćanje novčane kazne određuje sud istovremeno s odmjeravanjem broja dnevnih dohodaka. Vodeći računa o tom broju, najkraći rok za plaćanje može se odrediti trideset dana, a najdulji šest mjeseci.

(4) Kad počinitelj kaznenog djela ne ostvaruje nikakav dohodak ili bi utvrđivanje njegova dohotka znatno produljilo trajanje kaznenog postupka, sud će kao dnevni dohodak počinitelja smatrati prosječni dnevni dohodak u Republici Hrvatskoj.

(5) Kad počinitelj kaznenog djela ne ostvaruje nikakav dohodak, ali je vlasnik imovine ili imovinskih prava, sud će utvrditi dnevni dohodak po slobodnoj procjeni, prema vrijednosti te imovine ili imovinskih prava.

(6) Prosječni dnevni dohodak iz stavka 4. ovoga članka na temelju službenih podataka Državnog zavoda za statistiku utvrđuje i objavljuje Vrhovni sud Republike Hrvatske svaka tri mjeseca.

Kazna zatvora

Članak 53.

(1) Kazna zatvora ne može biti kraća od trideset dana ni dulja od petnaest godina.

(2) Za najteže i najpogibelnije oblike teških kaznenih djela iznimno se može propisati kazna zatvora u trajanju od dvadeset do četrdeset godina (dugotrajni zatvor).

(3) Kazna dugotrajnog zatvora nikada se ne može propisati kao jedina glavna kazna za određeno kazneno djelo.

(4) Kazna dugotrajnog zatvora ne može se izreći počinitelju koji u vrijeme počinjenja kaznenog djela nije navršio dvadesetijednu godinu života.

(5) Pod uvjetima određenima posebnim zakonom o mladim počiniteljima kaznenih djela može se izreći kazna maloljetničkog zatvora. Kazna maloljetničkog zatvora je po svrsi, sadržaju, trajanju i načinu izvršenja posebna kazna oduzimanja slobode.

(6) Kad se za kazneno djelo propisuje kazna zatvora bez posebne najmanje mjere a posebna najveća mjera nije veća od tri godine, obvezno se uz tu kaznu kao mogućnost izbora propisuje i novčana kazna.

(7) Kazna zatvora odmjerava se i izriče na pune godine i mjesece, a u trajanju do tri mjeseca i na pune dane. Kazna dugotrajnog zatvora odmjerava se i izriče samo na pune godine.

Uvjetni otpust

Članak 55.

(1) Osoba koja je osuđena na kaznu zatvora ili kaznu dugotrajnog zatvora može se otpustiti s izdržavanja kazne nakon što je protekla najmanje jedna polovina vremena izdržane kazne, a iznimno i nakon jedne trećine vremena izdržane kazne na koje je osuđena, a pod uvjetima koji su određeni u Zakonu o izvršenju kaznenopravnih sankcija.

(2) Sud će opozvati uvjetni otpust ako osuđenik dok je na uvjetnom otpustu počini jedno ili više kaznenih djela za koja mu je izrečena kazna zatvora od šest mjeseci.

Opće pravilo o izboru vrste i mjere kazne

Članak 56.

(1) Izbor vrste i mjere kazne počinitelju kaznenog djela određuje sud u granicama koje su određene zakonom za počinjeno kazneno djelo, a na temelju stupnja krivnje, pogibeljnosti djela i svrhe kažnjavanja.

(2) Određujući vrstu i mjeru kazne koju će primijeniti, sud će uzeti u obzir sve okolnosti koje utječu da kazna po vrsti i mjeri bude lakša ili teža za počinitelja kaznenog djela (olakotne i otegotne okolnosti) a osobito ove: stupanj krivnje, pobude iz kojih je kazneno djelo počinjeno, jačinu ugrožavanja ili povrede kaznenim djelom zaštićenog dobra, okolnosti u kojima je kazneno djelo počinjeno, okolnosti u kojima je počinitelj živio prije počinjenja kaznenog djela i usklađenost njegova ponašanja sa zakonima, okolnosti u kojima živi i njegovo ponašanje nakon počinjenog kaznenog djela, posebno odnos prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene kaznenim djelom te ukupnost društvenih i osobnih uzroka koji su pridonijeli počinjenju kaznenog djela.

Stjecaj kaznenih djela

Članak 60.

(1) Ako počinitelj s jednom ili više radnji počini više kaznenih djela za koja mu se istodobno sudi, sud će za svako od počinjenih kaznenih djela utvrditi kazne prema zakonu a zatim će izreći za sva ta djela jedinstvenu kaznu.

(2) Vodeći računa o tome da se s obzirom na posebnosti višestrukog počinitelja kaznenih djela i njihov međusobni odnos s obzirom na vrstu i vrijeme njihova počinjenja jedinstvenom kaznom treba postići svrha kažnjavanja, sud se pri odlučivanju o njenoj vrsti i mjeri mora držati ovih pravila:

a) ako je za jedno od kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kaznu dugotrajnog zatvora a za drugo ili ostala kaznena djela kaznu zatvora ili novčanu kaznu, izreći će jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dosegnuti zbroj pojedinačnih kazni,

b) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne dugotrajnog zatvora sud će izreći jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od četrdeset godina,

c) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne zatvora, jedinstvena kazna zatvora mora biti veća od svake pojedinačne utvrđene kazne, ali ne smije dosegnuti njihov zbroj, niti biti veća od petnaest godina,

d) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio kazne zatvora u trajanju duljem od deset godina, sud može izreći jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora koja ne smije dosegnuti zbroj pojedinačnih kazni zatvora,

e) ako su za sva kaznena djela koja su počinjena u stjecaju propisane kazne zatvora do najviše tri godine, jedinstvena kazna zatvora ne smije biti dulja od osam godina,

f) ako je za dva ili više kaznenih djela počinjenih u stjecaju utvrdio novčane kazne, jedinstvena novčana kazna ne smije biti veća od najveće zakonske mjere novčane kazne,

g) ako je za neka kaznena djela počinjena u stjecaju utvrdio kazne zatvora a za neke novčane kazne, izreći će jednu kaznu zatvora i jednu novčanu kaznu prema pravilima iz ovoga članka,

h) ako je za kaznena djela u stjecaju utvrdio kazne zatvora i maloljetničkoga zatvora, izreći će kaznu zatvora kao jedinstvenu kaznu primjenom pravila iz stavka 2. a) do e).

Produljeno kazneno djelo

Članak 61.

(1) Odredbe ovoga Zakona o stjecaju kaznenih djela neće se primijeniti kad počinitelj poćini produljeno kazneno djelo.

(2) Produljeno kazneno djelo je poćinjeno kad je poćinitelj s namjerom poćinio više istih ili istovrsnih kaznenih djela koja s obzirom na naćin poćinjenja, njihovu vremensku povezanost i druge stvarne okolnosti što ih povezuju ćine jedinstvenu cjelinu.

(3) Kad se radi o produljenom kaznenom djelu istog zakonskog opisa, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za to kazneno djelo. Ako se radi o istovrsnim kaznenim djelima, sud će izabrati vrstu i mjeru kazne koja je propisana za najteće od tih djela.

Izbor vrste i mjere kazne osućenoj osobi

Članak 62.

(1) Kad se osućeniku sudi za kazneno djelo što je poćinjeno prije nego što je zapoćelo izdrćavanje kazne po prijašnjoj presudi, ili za kazneno djelo što je poćinjeno za vrijeme izdrćavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetnićkog zatvora, sud će izreći jedinstvenu kaznu za sva kaznena djela primjenom odredbi ćlanka 60. ovoga Zakona, uzimajući prije izrećenu kaznu kao već utvrćenu. Kazna ili dio kazne koju je osućenik već izdrćao uraćunat će se u izrećenu jedinstvenu kaznu.

(2) Kad se osućeniku sudi za kazneno djelo što je poćinjeno tijekom izdrćavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetnićkog zatvora, ako se s obzirom na još preostali dio ranije izrećene kazne primjenom odredbi o stjecaju ne bi mogla poćići svrha kaćnjavanja, neće se postupiti po odredbama stavka 1. ovoga ćlanka već će se vrsta i mjera kazne za novo kazneno djelo izabrati nezavisno od ranije izrećene kazne.

(3) Kad osućenik za vrijeme izdrćavanja kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetnićkog zatvora poćini kazneno djelo za koje je zakonom propisana kazna do jedne godine zatvora ili blaća kazna, primijenit će se stegovna mjera.

Uraćunavanje pritvora i ranije kazne

Članak 63.

(1) Vrijeme provedeno u pritvoru kao i svako odućizimanje slobode u svezi s kaznenim djelom uraćunava se u izrećenu kaznu zatvora, kaznu dugotrajnog zatvora, kaznu maloljetnićkog zatvora i novćanu kaznu.

(2) Kazna odućizimanja slobode ili novćana kazna za prekršaj i gospodarski prijestup uraćunava se u kaznu za kazneno djelo, ako opis tog djela odgovara prekršajnom djelu i gospodarskom prijestupu zbog kojeg je izrećena kazna.

(3) Uraćunavanje po odredbama ovoga ćlanka znaći izjednaćavanje jednog dana pritvora, kazne odućizimanja slobode za prekršaj, kazne zatvora, kazne dugotrajnog zatvora ili kazne maloljetnićkog zatvora za kazneno djelo te jednog dnevnog dohotka novćane kazne za jedan dan kazne odućizimanja slobode i novćane kazne za prekršajno djelo za dane zatvora prema odredbama Zakona o prekršajima.

Uvjetna osuda

Članak 67.

(1) Uvjetna osuda je kaznenopravna sankcija koja se kao mjera upozorenja sastoji od izrečene kazne i roka u kojem se ta kazna ne izvršava pod uvjetima određenim zakonom.

(2) Sud može primijeniti uvjetnu osudu kad ocijeni da se i bez izvršenja kazne može očekivati ostvarenje svrhe kažnjavanja, posebno vodeći računa o odnosu počinitelja prema oštećeniku i naknadi štete prouzročene kaznenim djelom.

(3) Uvjetna osuda može se primijeniti prema počinitelju kaznenog djela za koje je zakonom propisana kazna zatvora do pet godina, a za kaznena djela za koja je propisana kazna do deset godina ako su primijenjene odredbe o ublažavanju kazne.

(4) Uvjetna osuda se može primijeniti prema počinitelju kaznenog djela iz stavka 3. ovoga članka kad sud izborom vrste i mjere kazne izrekne kaznu zatvora do dvije godine ili novčanu kaznu, bilo za jedno ili više kaznenih djela u stjecaju.

(5) Uvjetnom osudom odgađa se izvršenje izrečene kazne za vrijeme koje ne može biti kraće od jedne niti dulje od pet godina, a to se vrijeme odmjerava samo na pune godine.

(6) Kad su pod uvjetima iz ovoga Zakona izrečene kazne zatvora i novčana kazna, sud može odlučiti da se odgodi izvršenje samo kazne zatvora.

Opoziv uvjetne osude

Članak 69.

(1) Sud će opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako osuđena osoba u vrijeme provjeravanja počini jedno ili više kaznenih djela za koja joj je izrečena kazna zatvora od dvije godine ili teža kazna.

(2) Sud može opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako osuđena osoba u vrijeme provjeravanja počini jedno ili više kaznenih djela za koja joj je izrečena kazna zatvora u trajanju manje od dvije godine ili novčana kazna.

(3) Kad opozove uvjetnu osudu i odredi izvršenje izrečene kazne u slučajevima iz stavka 1. i 2. ovoga članka, glede izrečenih kazni postupit će prema odredbama ovoga Zakona o odmjeravanju kazne za djela u stjecaju.

(4) Kad sud ne opozove uvjetnu osudu (stavak 2.) za novo kazneno djelo može izreći kaznu ili uvjetnu osudu. Ako izrekne uvjetnu osudu, sa prije izrečenom i novom izrečenom kaznom postupit će se prema odredbama ovoga Zakona o odmjeravanju kazne za djela u stjecaju, ali će se odrediti novi rok u kojem se jedinstvena izrečena kazna neće izvršiti.

(5) Sud će opozvati uvjetnu osudu i odrediti izvršenje izrečene kazne ako osuđena osoba tijekom provjeravanja ne izvrši obveze koje su joj određene, a mogla ih je izvršiti. U slučaju da se utvrdi nemogućnost izvršenja obveza, sud te obveze može zamijeniti drugima, ili osuđenu osobu osloboditi obveza.

(6) Sud će opozvati uvjetnu osudu kad nakon njezine primjene utvrdi da je uvjetno osuđena osoba prije toga počinila kazneno djelo, ako ocijeni da ne bi bilo uvjeta za primjenu mjere upozorenja da se za to kazneno djelo znalo. S izrečenom kaznom u slučaju opoziva uvjetne osude i s kaznom za prije počinjeno kazneno djelo postupit će se prema odredbi stavka 3. ovoga članka, a u slučaju da sud ne opozove uvjetnu osudu, postupit će se prema odredbi stavka 4. ovoga članka.

(7) Bez obzira na razloge za opoziv, uvjetna osuda se ne može opozvati nakon što je protekla godina dana od isteka vremena provjeravanja.

Uračunavanje zaštitnih mjera izrečenih za prekršaje i gospodarske prijestupe

Članak 81.

Zaštitne mjere primijenjene za prekršaje i gospodarske prijestupe prema počinitelju kaznenog djela koje po svojem sadržaju odgovaraju sigurnosnim mjerama iz ove glave Zakona uračunat će se u sigurnosnu mjeru primijenjenu za kazneno djelo čiji opis odgovara djelu zbog kojeg je mjera primijenjena.

Oduzimanje imovinske koristi ostvarene kaznenim djelom

Članak 82.

- (1) Nitko ne može zadržati imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom.
- (2) Imovinska korist oduzima se sudskom odlukom kojom se utvrđuje da je kazneno djelo počinjeno. Kad se utvrdi nemogućnost oduzimanja imovinske koristi koja se sastoji od novca, vrijednosnih papira ili stvari u cijelosti ili djelomično, sud je dužan obvezati počinitelja kaznenog djela na isplatu odgovarajuće protuvrijednosti u novčanom iznosu.
- (3) Imovinska korist oduzet će se i kad se po bilo kojem pravnom temelju nalazi kod treće osobe.
- (4) Oštećenik koji tijekom kaznenog postupka ili najkasnije u roku od tri mjeseca nakon pravomoćne odluke o oduzimanju predmeta imovinskopravnim zahtjevom ili tužbom želi ostvariti svoje pravo glede oduzete imovinske koristi ima pravo namirenja u roku od tri mjeseca nakon donošenja odluke o njegovom pravu.

Pravne posljedice osude

Članak 84.

- (1) Pravne posljedice osude zbog počinjenog kaznenog djela mogu se propisati samo zakonom.
- (2) Pravne posljedice koje se mogu propisati jesu:
 - prestanak radnog odnosa,
 - prestanak obavljanja određenih poslova u državnim tijelima ili zabrana preuzimanja takvih poslova,
 - gubitak vojnog čina,
 - oduzimanje državnih odličja i priznanja.
- (3) Pravne posljedice mogu nastupiti samo ako je počinitelj kaznenog djela počinjenog s namjerom osuđen na kaznu zatvora u trajanju od najmanje jedne godine, a nije primijenjena uvjetna osuda.
- (4) Pravne posljedice nastupaju danom pravomoćnosti odluke kojom je utvrđeno počinjenje kaznenog djela i izrečena kazna prema stavku 1. i 3. ovoga članka.
- (5) Zabrana preuzimanja poslova u državnoj službi prestaje pet godina nakon nastupanja pravne posljedice.

Amnestija

Članak 87.

Amnestijom se osobama koje su njome obuhvaćene obustavlja kazneni postupak, daje potpuni ili djelomični oprost od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom, ukida se uvjetna osuda, daje prijevremena rehabilitacija ili se ukida određena pravna posljedica osude.

Pomilovanje

Članak 88.

Pomilovanjem se prema određenoj osobi obustavlja kazneni postupak, daje potpuni ili djelomični oprost od izvršenja kazne, zamjenjuje se izrečena kazna blažom kaznom ili se primjenjuje uvjetna osuda, ukida se uvjetna osuda, daje prijevremena rehabilitacija, ukida se ili određuje kraće trajanje pravne posljedice osude, sigurnosne mjere zabrane upravljanja motornim vozilom ili protjerivanja stranca iz zemlje.

Članak 89.

(1) **Područjem** Republike Hrvatske smatra se kopneno područje, rijeke, jezera, prokopi, unutarnje morske vode, teritorijalno more, te zračni prostor iznad tih područja.

(2) **Kazneno zakonodavstvo** Republike Hrvatske su kaznenopravne odredbe sadržane u ovom Zakonu i u drugim zakonima Republike Hrvatske.

(3) **Službena osoba** kad je ona označena kao počinitelj kaznenog djela je izabrani ili imenovani dužnosnik u predstavničkom tijelu, državni dužnosnik i službenik koji obavlja službene poslove u tijelima državne uprave, lokalne samouprave i uprave, jedinici lokalne samouprave, tijelima sudbene vlasti, u Ustavnom sudu Republike Hrvatske, Državnom odvjetništvu, Državnom pravobraniteljstvu ili Pučkom pravobraniteljstvu Republike Hrvatske, Uredu predsjednika republike, tijelu, uredu i stručnoj službi Vlade Republike Hrvatske i Hrvatskog sabora, nositelj pravosudne dužnosti, sudac Ustavnog suda Republike Hrvatske, Državni odvjetnik Republike Hrvatske i njegovi zamjenici, Državni pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici, Pučki pravobranitelj Republike Hrvatske i njegovi zamjenici te javni bilježnik. Službena osoba je i strani javni službenik, zastupnik ili službenik u stranom predstavničkom tijelu, službenik međunarodne organizacije čiji je Republika Hrvatska član, zastupnik ili službenik međunarodne parlamentarne skupštine čiji je Republika Hrvatska član te sudac ili službenik međunarodnog suda čiju sudbenost Republika Hrvatska prihvaća.

(4) **Vojna osoba** je vojnik na odsluženju vojne obveze, kadet vojne škole, djelatna vojna osoba, osoba iz pričuvnog sastava dok se nalazi na vojnoj službi, vojni službenik i vojni namještenik te civilna osoba koja obavlja određenu vojnu dužnost.

(5) Kad je službena osoba naznačena kao osoba prema kojoj je počinjeno kazneno djelo, pored osoba koje su navedene u stavku 3. ovoga članka, službena osoba je u smislu ovoga Zakona i vojna osoba iz stavka 4. ovoga članka.

(6) **Pravna osoba** u smislu ovoga Zakona je trgovačko društvo, fond, ustanova, politička i društvena organizacija i udruženja građana, jedinica lokalne samouprave i uprave, jedinica lokalne samouprave te druga pravna osoba koja u okvirima svog redovnog poslovanja stalno ili povremeno stvara ili pribavlja sredstva i njima raspolaže.

(7) **Odgovorna osoba** je u smislu ovoga Zakona osoba kojoj je povjeren određeni djelokrug poslova iz područja djelovanja pravne osobe, državnog tijela i tijela lokalne samouprave i uprave i tijela lokalne samouprave.

(8) Kad je kao počinitelj određenih kaznenih djela označena službena ili odgovorna osoba u pravnoj osobi, osobe navedene u stavku 3. i 7. ovoga članka mogu biti počinitelji tih djela ako iz obilježja pojedinog djela ili pojedinog propisa ne proizlazi da počiniteljem može biti samo neka od tih osoba.

(9) **Dijete** je, u smislu ovoga Zakona, osoba koja nije navršila četrnaest godina života.

(10) **Maloljetna osoba** je, u smislu ovoga Zakona, osoba koja nije navršila osamnaest godina života.

(11) **Osoba pod međunarodnom zaštitom** je poglavar države, predsjednik vlade i ministar vanjskih poslova kad se nalaze izvan svoje države, te svaki službeni predstavnik međunarodno priznate organizacije kad se on, njegove službene prostorije, privatni stan ili

prijevozno sredstvo uočljivo mogu prepoznati da su posebno zaštićeni međunarodnim pravom.

(12) **Državna tajna** je podatak koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona određen državnom tajnom te otkrivanjem kojega bi nastupile štetne posljedice za nacionalnu sigurnost ili nacionalni interes Republike Hrvatske.

(13) **Vojna tajna** je podatak koji je zakonom, drugim propisom, općim aktom ili aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen vojnom tajnom.

(14) **Službena tajna** je podatak koji je prikupljen i koristi se za potrebe javnih tijela, a koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnog tijela donesenim na temelju zakona proglašen službenom tajnom.

(15) **Poslovna tajna** je podatak koji je kao poslovna tajna određen zakonom, drugim propisom ili općim aktom trgovačkog društva, ustanove ili druge pravne osobe, a koji predstavlja proizvodnu tajnu, rezultate istraživačkog ili konstrukcijskog rada te drugi podatak zbog čijeg bi priopćavanja neovlaštenoj osobi mogle nastupiti štetne posljedice za njezine gospodarske interese.

(16) **Profesionalna tajna** je podatak o osobnom ili obiteljskom životu stranaka koji saznaju odvjetnici, branitelji, javni bilježnici, doktori medicine, doktori stomatologije, primalje ili drugi zdravstveni djelatnici, psiholozi, djelatnici skrbništva, vjerski ispovjednici i druge osobe u obavljanju svoga zvanja.

(17) **Osobna tajna** je podatak o osobi koji je zakonom, drugim propisom ili općim aktom nadležnoga tijela donesenim na temelju zakona određen tajnom.

(18) **Isprava sa sadržajem tajnosti**, u smislu ovoga Zakona, je povjerljiva činjenica, podatak, pisani sastavak, predmet, usmeno priopćenje povjerljive naravi iznesen u radu tijela državne vlasti, državnih upravnih tijela i drugih pravnih osoba s javnim ovlastima, te činjenica prikupljena prigodom registriranja osobnih podataka građana.

(19) **Izbori** su izbori za zastupnike u Zastupnički i Županijski dom Hrvatskog sabora, za predsjednika Republike, za članove predstavničkih tijela u jedinicama lokalne samouprave i uprave, jedinicama lokalne samouprave, te za članove upravnih i nadzornih odbora u poduzećima i drugim pravnim osobama.

(20) **Više osoba** je najmanje dvije osobe ili više njih.

(21) **Skupina ljudi** je najmanje pet osoba ili više njih.

(22) **Grupa ljudi**, u smislu ovoga Zakona, je udruženje od najmanje tri osobe koje su povezane radi trajnog ili povremenog činjenja kaznenih djela, pri čemu svaka od tih osoba daje svoj udio u počinjenju kaznenog djela.

(23) **Zločinačka organizacija** je udruženje od najmanje tri osobe čiji članovi su se udružili radi činjenja kaznenih djela. Djelovanje zločinačke organizacije višeg stupnja usmjereno je i prema ostvarivanju i zadržavanju nadzora nad pojedinim gospodarskim ili drugim djelatnostima, pri čemu se koristi zastrašivanjem ili nasiljem radi utjecaja na druge osobe da im pristupe ili im se pokore. Zločinačku organizaciju odlikuje visok stupanj povezanosti članova, unutarnji ustroj na temelju odnosa hijerarhije i stege te podjela rada. Zločinačka organizacija je temelj pojma organiziranog kriminala.

(24) **Isprava** je, u smislu ovoga Zakona, svaki predmet podoban ili određen da služi kao dokaz neke činjenice koja ima vrijednost za pravne odnose.

(25) **Novac** je kovano ili papirnato sredstvo plaćanja koje je na temelju zakona u optjecaju u Republici Hrvatskoj ili nekoj stranoj državi.

(26) **Znaci za vrijednost**, u smislu ovoga Zakona, su i strani znaci za vrijednost.

(27) **Pokretna stvar** je i svaka proizvedena ili skupljena energija za davanje svjetlosti, toplote ili kretanja, kao i telefonski impulsi.

(28) **Motorno vozilo** je svako prometno sredstvo na motorni pogon u kopnenom, vodenom i zračnom prometu.

(29) **Sila** je i primjena hipnoze ili omamljujućih sredstava uporabljenih radi dovođenja koga protiv njegove volje u nesvjesno stanje ili da se onesposobi za otpor.

(30) **Članovi obitelji** u smislu ovoga Zakona jesu: bračni i izvanbračni drug, bivši bračni i izvanbračni drug, rođak po krvi u ravnoj lozi, posvojitelj i posvojenik, rođak u pobočnoj liniji do trećeg stupnja zaključno i srodnik po tazbini do drugoga stupnja zaključno, a žive u zajedničkom kućanstvu.

Teško ubojstvo

Članak 91.

Kaznom zatvora najmanje osam godina ili kaznom dugotrajnog zatvora kaznit će se:

1. tko usmrti dijete ili maloljetnu osobu,
2. tko usmrti trudnicu,
3. tko drugoga usmrti na osobito okrutan ili krajnje podmukao način,
4. tko drugoga usmrti iz koristoljublja,
5. tko drugoga usmrti radi počinjenja ili prikrivanja drugog kaznenog djela,
6. tko drugoga usmrti iz bezobzirne osvete ili drugih osobito niskih pobuda,
7. tko usmrti službenu osobu u vrijeme kad obavlja poslove zaštite ustavnog ustrojstva, osiguranja osoba ili imovine, otkrivanja kaznenih djela, privođenja, uhićenja ili sprječavanja bijega počinitelja kaznenog djela, čuvanja osoba kojima je oduzeta sloboda i održavanja javnog reda i mira.

Sudjelovanje u samoubojstvu

Članak 96.

(1) Tko navede drugoga na samoubojstvo ili mu pomogne u samoubojstvu pa ono bude počinjeno,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Tko navede na samoubojstvo maloljetnu osobu ili joj pomogne u samoubojstvu ili tko navede ili pomogne u samoubojstvu osobu čija je sposobnost shvaćanja svog postupanja i vladanja svojom voljom u značajnoj mjeri smanjena, pa samoubojstvo bude počinjeno ili pokušano,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(3) Tko navede na samoubojstvo dijete ili mu pomogne u samoubojstvu, ili tko navede ili pomogne u samoubojstvu osobu koja nije bila u mogućnosti shvatiti značenje svojeg postupanja ili nije mogla vladati svojom voljom, pa samoubojstvo bude počinjeno ili pokušano,

kaznit će se po članku 90. ovoga Zakona.

(4) Tko okrutno ili nečovječno postupa sa osobom koja se prema njemu nalazi u odnosu kakve podređenosti ili zavisnosti i time iz nehaja izazove samoubojstvo te osobe, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(5) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. i 3. ovoga članka prouzročena smrt žene ili joj je zdravlje teško narušeno,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(6) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. i 4. ovoga članka prouzročena smrt žene ili joj je zdravlje teško narušeno,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

Tjelesna ozljeda

Članak 98.

Tko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu naruši zdravlje, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Teška tjelesna ozljeda

Članak 99.

(1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu teško naruši zdravlje, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko drugoga tjelesno ozlijedi ili mu naruši zdravlje tako teško da je zbog toga doveden u opasnost život ozljeđenog ili je uništen, ili trajno i u znatnoj mjeri oslabljen koji važan dio njegova tijela ili koji važan organ, ili je prouzročena trajna nesposobnost za rad ozljeđenog, ili trajno i teško narušenje njegova zdravlja ili trajna iznakaženost,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do osam godina.

(3) Ako je ozljeđeni umro zbog teške tjelesne ozljede, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Tjelesna ozljeda na mah

Članak 100.

(1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 1.) na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast njegovim napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko drugoga osobito teško tjelesno ozlijedi ili mu osobito teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 2.) na mah, doveden bez svoje krivnje u jaku razdraženost ili prepast njegovim napadom, zlostavljanjem ili teškim vrijeđanjem,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo tjelesne ozljede sa smrtnom posljedicom (članak 99. stavak 3.) počinjeno na mah,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Tjelesna ozljeda iz nehaja

Članak 101.

(1) Tko drugoga teško tjelesno ozlijedi ili mu teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 1.) iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko drugoga osobito teško tjelesno ozlijedi ili mu osobito teško naruši zdravlje (članak 99. stavak 2.) iz nehaja,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kazneno djelo tjelesne ozljede sa smrtnom posljedicom (članak 99. stavak 3.) počinjeno iz nehaja,

počinitelj će se kazniti po članku 95. ovoga Zakona.

Sudjelovanje u tučnjavi

Članak 103.

(1) Tko sudjeluje u tučnjavi koja je imala za posljedicu smrt ili osobito tešku tjelesnu ozljedu (članak 99. stavak 2.) jedne ili više osoba, za samo sudjelovanje u takvoj tučnjavi,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka ako je osoba koja je sudjelovala u tučnjavi uvučena u nju bez svoje krivnje ili samo radi toga jer se branila ili razdvajala druge sudionike u tučnjavi.

Nepružanje pomoći

Članak 104.

(1) Tko ne pruži pomoć osobi koja se nalazi u izravnoj životnoj opasnosti iako je to mogao učiniti bez veće opasnosti za sebe ili drugoga,

kaznit će se novčanom kaznom do stope deset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko ostavi drugoga bez pomoći u životnoj opasnosti koju je sam prouzročio, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena smrt osobe izložene opasnosti, ili je teško tjelesno ozlijeđena, ili joj je zdravlje teško narušeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Napuštanje nemoćne osobe

Članak 105.

(1) Tko nemoćnu osobu koja mu je povjerena ili o kojoj se je inače dužan brinuti ostavi bez pomoći u prilikama koje su opasne za život ili zdravlje,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt ostavljene osobe ili je ona teško tjelesno ozlijeđena ili joj je zdravlje teško narušeno, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Povreda prava na rad i drugih prava iz rada

Članak 114.

Tko uskrati ili ograniči građaninu pravo na rad, slobodu rada, slobodni izbor zvanja ili zaposlenja, dostupnost radnog mjesta i dužnosti svakome pod jednakim uvjetima, pravo na zaradu, zakonom određeno radno vrijeme i odmor, prava iz zdravstvenog ili mirovinsko-invalidskog osiguranja, prava na posebnu zaštitu određenih skupina radnika, prava iz nezaposlenosti, prava u svezi s porodom, materinstvom i njegom djece ili druga prava iz rada što su utvrđena zakonom, sudskom odlukom ili kolektivnim ugovorom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Protupravno oduzimanje slobode

Članak 124.

(1) Tko drugoga protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do jedne godine.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi, ili je protupravno oduzimanje slobode trajalo dulje od petnaest dana, ili je počinjeno na okrutan način, ili je osobi kojoj je protupravno oduzeta sloboda zbog toga teško narušeno zdravlje, ili su prouzročene druge teške posljedice, ili je djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt osobe kojoj je protupravno oduzeta sloboda,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

(5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Otmica

Članak 125.

(1) Tko drugoga protupravno zatvori, drži zatvorena ili mu na drugi način oduzme ili ograniči slobodu kretanja s ciljem da njega ili nekoga drugoga prisili da što učini, ne učini ili trpi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno prema djetetu ili maloljetnoj osobi, ili se radi ostvarenja cilja otmice iz stavka 1. ovoga članka prijeti da će se taoca usmrtiti, ili da će ga se teško tjelesno ozlijediti, ili ako je djelo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji dragovoljno pusti na slobodu taoca prije nego što je ostvaren njegov zahtjev radi kojeg je počinio otmicu, može se osloboditi kazne.

Prijetnja

Članak 129.

(1) Tko drugome ozbiljno prijeti kakvim zlom da bi ga ustrašio ili uznemirio, kaznit će se novčanom kaznom do stope deset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Tko drugome ozbiljno prijeti da će njega ili njemu blisku osobu usmrtiti, teško tjelesno ozlijediti, oteti ili oduzeti slobodu, ili joj nanijeti zlo podmetanjem požara, eksplozijom, ionizirajućim zračenjem ili drugim opasnim sredstvom, ili joj uništiti društveni položaj ili materijalni opstanak,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počinjeno prema službenoj ili odgovornoj osobi u svezi s njenim radom ili položajem, ili prema većem broju osoba, ili ako je prouzročilo veću uznemirenost građana, ili ako je osoba kojoj se prijeti zbog toga dulje vrijeme stavljena u težak položaj, ili ako je počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Neovlašteno snimanje i prisluškivanje

Članak 131.

(1) Tko neovlašteno i kriomice snimi drugoga filmski, televizijski, videokamerom ili fotoaparatom,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko posebnim napravama neovlašteno prisluškuje ili snimi razgovor ili izjavu koji mu nisu namijenjeni ili tko omogućiti

nepozvanoj osobi da se upozna s razgovorom ili izjavom koja je neovlašteno prisluškivana ili snimana ili tko neovlašteno prisluškuje ili snimi tuđe poruke u računalnom sustavu.

(3) Ako kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini službena osoba u obavljanju službe ili javne ovlasti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(4) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

(5) Posebne naprave kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka oduzet će se.

Nedozvoljena uporaba osobnih podataka

Članak 133.

(1) Tko bez privole građana protivno uvjetima određenima u zakonu, prikuplja, obrađuje ili koristi njihove osobne podatke ili te podatke koristi suprotno zakonom dozvoljenoj svrsi njihova prikupljanja,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Nasilje prema najvišim državnim dužnosnicima

Članak 140.

Tko uporabom sile ili prijetnjom uporabe sile spriječi predsjednika Republike, predsjednika Hrvatskog sabora, zastupnika u Hrvatskom saboru, predsjednika, podpredsjednika ili člana Vlade Republike Hrvatske, predsjednika ili suca Ustavnog suda Republike Hrvatske, predsjednika ili suca Vrhovnog suda Republike Hrvatske, predsjednika ili članove Državnog sudbenog vijeća Republike Hrvatske, Državnog odvjetnika Republike Hrvatske ili njegova zamjenika, Državnog pravobranitelja Republike Hrvatske ili njegova zamjenika, Pučkog pravobranitelja Republike Hrvatske ili njegova zamjenika da što učini ili ga prisili da što propusti učiniti u obnašanju svoje dužnosti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri do deset godina.

Povreda ugleda Republike Hrvatske

Članak 151.

Tko javno izvrgne ruglu, preziru ili grubom omalovažavanju Republiku Hrvatsku, njezinu zastavu, grb ili himnu, hrvatski narod ili etničke i nacionalne zajednice ili manjine koje žive u Republici Hrvatskoj,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

Međunarodni terorizam

Članak 169.

(1) Tko s ciljem da naškodi stranoj državi ili međunarodnoj organizaciji prouzroči eksploziju ili požar ili kakvom općeopasnom radnjom ili sredstvom izazove opasnost za ljude ili imovinu ili izvrši otmicu neke osobe ili počini neko drugo nasilje,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje tri godine.

(2) Ako počinitelj prigodom počinjenja kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka s namjerom usmrti jednu ili više osoba,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje deset godina ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba ili su prouzročena velika razaranja,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje pet godina.

(4) Za pokretanje kaznenog postupka radi kaznenog djela iz ovoga članka potrebno je odobrenje Državnog odvjetnika Republike Hrvatske.

Zlouporaba opojnih droga

Članak 173.

(1) Tko neovlašteno posjeduje tvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, posjeduje ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet tvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do dvanaest godina.

(3) Ako je kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka počinilo više osoba koje su se udružile radi činjenja tih djela, ili je počinitelj toga kaznenog djela organizirao mrežu preprodavatelja ili posrednika,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine, ili kaznom dugotrajnog zatvora.

(4) Tko neovlašteno pravi, nabavlja, posjeduje ili daje na uporabu opremu, materijal ili tvari za koje zna da su namijenjene za proizvodnju opojnih droga,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(5) Tko navodi drugoga na trošenje opojne droge, ili mu daje opojnu drogu da je troši on ili druga osoba, ili stavi na raspolaganje prostorije radi trošenja opojne droge, ili na drugi način omogući drugome trošenje opojne droge,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(6) Ako je kazneno djelo iz stavka 5. ovoga članka počinjeno prema djetetu, maloljetnoj, duševno bolesnoj, privremeno duševno poremećenoj osobi, nedovoljno duševno razvijenoj osobi ili prema više osoba, ili je prouzročilo osobito teške posljedice,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(7) Opojne droge i sredstva za njihovo pripravljanje oduzet će se.

(8) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3., 4. i 5. ovoga članka koji je dragovoljno bitno pridonio otkrivanju djela sud može osloboditi kazne.

Uspostava ropstva i prijevoz robova

Članak 175.

(1) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava stavi drugoga u ropски ili njemu sličan odnos ili ga drži u takvom odnosu, kupi, proda, preda drugoj osobi ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji takve osobe ili potiče drugoga da proda svoju slobodu ili slobodu osobe koju uzdržava ili se o njoj brine,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava kupi, proda, preda drugoj osobi ili posreduje u kupnji, prodaji ili predaji djeteta ili maloljetne osobe radi posvojenja, transplantacije organa, iskorištavanja maloljetničkog rada ili u druge nedozvoljene svrhe,

kaznit će se kaznom zatvora najmanje pet godina.

(3) Tko kršeći pravila međunarodnoga prava prevozi osobe koje se nalaze u ropskome ili njemu sličnom odnosu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Protuzakonito prebacivanje osoba preko državne granice

Članak 177.

(1) Tko iz koristoljublja nedozvoljeno prevede preko državne granice jednu ili više osoba,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Ugrožavanje sigurnosti međunarodnog zračnog prometa i međunarodne plovidbe

Članak 181.

(1) Tko bez cilja počinjenja otmice zrakoplova (članak 179.) uništenjem ili oštećenjem navigacijskih naprava ili drugim oštećenjem zrakoplova, postavljanjem ili unošenjem u zrakoplov eksplozivne ili druge naprave ili tvari podobne da uništi ili ošteti zrakoplov, davanjem lažnih obavijesti u svezi s letom zrakoplova, nasiljem prema članovima posade zrakoplova u letu ili drugim nasiljem dovede u opasnost sigurnost leta zrakoplova,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem prekidanja odvijanja rada u zračnoj luci i dovođenja u opasnost sigurnosti zračnog prometa počini nasilje prema osobi zaposlenoj u međunarodnoj zračnoj luci, ili teže ošteti ili uništi naprave zračne luke, ili ošteti zrakoplov koji nije u prometu.

(3) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez cilja počinjenja otmice broda ili plutajućeg objekta (članak 179.) ili počinjenja kaznenog djela gusarstva (članak 180.) uništenjem ili oštećenjem navigacijskih naprava ili drugim oštećenjem broda ili plutajućeg objekta, postavljanjem ili unošenjem u brod ili plutajući objekt eksplozivne ili druge naprave ili tvari podobne da uništi ili ošteti brod ili plutajući objekt, davanjem lažnih obavijesti o plovidbi broda ili stanju plutajućeg objekta, nasiljem prema članovima posade broda ili plutajućeg objekta ili drugim nasiljem, dovede u opasnost sigurnost plovidbe broda ili sigurnost plutajućeg objekta.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba, ili je prouzročeno uništenje zrakoplova, broda ili plutajućeg objekta ili njihovo znatno oštećenje, ili je prouzročena druga imovinska šteta velikih razmjera, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora najmanje tri godine.

Razlozi za isključenje protupravnosti kaznenih djela protiv časti i ugleda

Članak 203.

Nema kaznenog djela kad se radi o uvredljivom sadržaju iz članka 199. i članka 200. stavka 3., klevetničkom sadržaju iz članka 200. stavka 1. i 2., sadržaju o osobnim ili obiteljskim prilikama iz članka 201. i predbacivanja za kazneno djelo iz članka 202. ovoga Zakona, koji je ostvaren ili učinjen dostupnim drugima u znanstvenom, književnom, umjetničkom djelu ili javnoj informaciji, u obavljanju službene dužnosti, političke ili druge javne ili društvene djelatnosti, ili u novinarskom poslu, ili u obrani nekog prava ili zaštiti opravdanih interesa, ako iz načina izražavanja i drugih okolnosti jasno proizlazi da se ne radi o ponašanju koje je imalo cilj naškoditi nečijoj časti ili ugledu.

Krada

Članak 216.

- (1) Tko tuđu pokretnu stvar oduzme drugome s ciljem da je protupravno prisvoji, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.
- (2) Ako je vrijednost ukradene stvari mala i počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja stvari takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.
- (3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom, a ako je stvar državno vlasništvo, kazneni postupak se pokreće povodom prijedloga.
- (4) Ako je počinitelj ukradenu stvar vratio oštećeniku prije nego je saznao da je otkriven, sud ga može osloboditi od kazne.
- (5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Teška krađa

Članak 217.

- (1) Kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina kaznit će se tko počini krađu (članak 216. stavak 1.):
 1. obijanjem, provaljivanjem ili drugim savladavanjem većih prepreka da dođe do stvari iz zatvorenih zgrada, soba, blagajna, ormara ili drugih zatvorenih prostorija ili prostora,
 2. na osobito opasan ili osobito drzak način,
 3. iskorištavanjem stanja prouzročenog požarom, poplavom, potresom ili drugom nesrećom,
 4. iskorištavanjem bespomoćnosti ili drugog osobito teškog stanja druge osobe.
- (2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se počinitelj kaznenog djela krađe (članak 216. stavak 1.):
 1. ako je ukradena stvar velike vrijednosti i počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja stvari takve vrijednosti,
 2. ako ukradena stvar služi u vjerske svrhe ili je stvar ukradena iz crkve ili druge zgrade ili prostorije koja služi za vjerske obrede,
 3. ako je ukradeno kulturno dobro ili stvar od znanstvenog, umjetničkog, povijesnog ili tehničkog značenja, ili se nalazi u javnoj zbirci, zaštićenoj privatnoj zbirci ili je izložena za javnost.
- (3) Novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine kaznit će se tko počini krađu (članak 216. stavak 2.) na način i pod okolnostima iz stavka 1. ili stavka 2. točka 2. ili 3. ovoga članka.
- (4) Kaznom zatvora od jedne do osam godina kaznit će se tko počini krađu (članak 216. stavak 1.) u sastavu grupe ili ako je pri sebi imao kakvo oružje ili opasno oruđe radi napada ili obrane.
- (5) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 3. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Razbojništvo

Članak 218.

- (1) Tko uporabom sile protiv neke osobe ili prijetnjom da će izravno napasti na njezin život ili tijelo oduzme tuđu pokretnu stvar s ciljem da je protupravno prisvoji, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.
- (2) Ako je razbojništvo počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije, ili ako je uporabljeno kakvo oružje ili opasno oruđe, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

Razbojnička krađa

Članak 219.

(1) Tko je zatečen pri počinjenju kaznenog djela krađe, pa s ciljem da ukradenu stvar zadrži, uporabi silu protiv neke osobe ili prijetnju da će izravno napasti na njezin život ili tijelo,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Ako je razbojnička krađa počinjena u sastavu grupe ili ako je uporabljeno kakvo oružje ili opasno oruđe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do dvanaest godina.

Utaja

Članak 220.

(1) Tko protupravno prisvoji tuđu pokretnu stvar koja mu je povjerena, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako je vrijednost utajene stvari mala i počinitelj je išao za tim da prisvoji stvar takve vrijednosti,

kaznit će se novčanom kaznom do sto dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do tri mjeseca.

(3) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini skrbnik,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(4) Ako je utajena stvar od posebnog kulturnog, povijesnog, znanstvenog ili tehničkog značenja ili ako je utajena stvar velike vrijednosti, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja takve stvari,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Tko tuđu pokretnu stvar koju je našao ili do koje je slučajno došao protupravno prisvoji,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(6) Za kaznena djela iz stavka 1., 2. i 5. ovoga članka kazneni postupak se pokreće privatnom tužbom, a ako je stvar državno vlasništvo, kazneni postupak se pokreće povodom prijedloga.

Oduzimanje tuđe pokretne stvari

Članak 221.

(1) Tko drugome protupravno oduzme tuđu pokretnu stvar da bi je držao u svom posjedu bez cilja njenog prisvajanja,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako se kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka odnosi na motorno vozilo, pokušaj će se kazniti.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

(4) Ako se kazneno djelo iz stavka 1. odnosi na motorno vozilo, kazneni postupak pokreće se po službenoj dužnosti.

Oštećenje i uporaba tuđih podataka

Članak 223.

(1) Tko ošteti, izmijeni, izbriše, uništi ili učini neuporabljivim tuđe automatski obrađene podatke ili računalne programe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko unatoč zaštitnim mjerama neovlašteno pristupi automatski obrađenim podacima ili računalnom programu,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka, ako se ne radi o obrađenim podacima ili računalnim programima državnog tijela, pokreće se povodom prijedloga.

(4) Posebne naprave i sredstva kojima je počinjeno kazneno djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka oduzet će se.

Prijevarena

Članak 224.

(1) Tko s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist dovede nekoga lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica u zabludu ili ga održava u zabludi i time ga navede da na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko ostvari sustav s reklamnom, akviziterskom ili drugom djelatnošću radi pridobivanja sudionika, ili profesionalno širi sustav pri kojem se od uložениh sredstava očekuje dobitak i pri kojem se sudionicima obećava imovinska korist pod uvjetom da oni ili druge osobe pod jednakim uvjetima pridobiju druge sudionike, pri čemu je dobit imovinske koristi povezana ili potpuno ili djelomično od poštivanja igre drugih sudionika.

(3) Tko stvori sustav ili već stvoreni sustav uporabi za ostvarenje protupravne imovinske koristi koja po visini nije unaprijed određena, ako u odnosu na pojedine počinitelje nije ostvareno kazneno djelo prijevare,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(4) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(5) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pribavljena mala imovinska korist ili je prouzročena mala imovinska šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete,

počinitelj će se kazniti novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(6) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini samo s ciljem da drugoga ošteti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(7) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(8) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 5. i 6. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom.

Zlouporaba osiguranja

Članak 225.

(1) Tko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu uništi, ošteti ili sakrije stvar koja je osigurana protiv uništenja, oštećenja, gubitka ili krađe, i zatim prijavi štetu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem da od osiguravatelja naplati osigurninu za slučaj tjelesnog oštećenja, tjelesne ozljede ili narušenja zdravlja sebi prouzroči takvo oštećenje, ozljedu ili narušenje zdravlja i zatim prijavi štetu.

(3) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

(4) Kazneni postupak za kaznena djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

(5) Ako počinitelj odustane od zahtjeva za isplatu štete prije nego je saznao da je otkriven, sud ga može osloboditi kazne.

Zlouporaba čeka i kreditne kartice

Članak 226.

(1) Tko zlouporabom čeka, kreditne ili bankomat kartice na čiju uporabu ima pravo, banku ili drugu pravnu osobu obveže na isplatu iznosa za koji zna da nema pokrića, a koji je ugovorom o uporabi čekova ili kartice izričito zabranjen,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Zlouporaba povjerenja

Članak 227.

(1) Tko zastupajući interese neke osobe ili brinući se o njezinoj imovini ne ispuni svoju na zakonu utemeljenu dužnost ili zlouporabi zakonom ili ugovorom dane mu ovlasti i time ošteti osobu čije interese zastupa,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Ako kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini skrbnik ili odvjetnik, kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom.

Povreda prava proizvođača zvučne ili slikovne snimke i prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama

Članak 231.

(1) Tko bez odobrenja proizvođača zvučne ili slikovne snimke, kada je odobrenje prema odredbama zakona potrebno, ili protivno njihovoj zabrani, emitira, umnoži izravno ili neizravno njihovu zvučnu ili slikovnu snimku, zvučnu ili slikovnu snimku neovlašteno stavi u promet, iznajmi, uveze, prenese preko granične crte ili učini dostupnim javnosti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko bez odobrenja nositelja prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama, kada je prema zakonu takvo odobrenje potrebno, ili protivno njihovoj zabrani, reemitira emisiju, ili snimi, umnoži ili stavi u promet snimku njezine emisije.

(3) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve imovinske koristi ili prouzročenja takve štete, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Predmeti koji su bili namijenjeni ili uporabljeni za počinjenje kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka oduzet će se, a predmeti koji su nastali počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka oduzet će se i uništiti.

Lihvarski ugovor

Članak 233.

(1) Tko iskorišćujući nuždu, teške imovinske prilike, nedovoljno iskustvo, lakomislenost ili smanjenu sposobnost rasuđivanja druge osobe, primi od nje ili s njom ugovori za sebe ili drugoga imovinsku korist koja je u očitom nerazmjeru s onim što je on dao, učinio ili se obvezao dati ili učiniti,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko se bavi davanjem zajmova uz ugovaranje nerazmjerne imovinske koristi.

Prikrivanje

Članak 236.

Tko stvar za koju zna da je pribavljena kaznenim djelom ili ono što je za nju dobiveno prodajom ili zamjenom kupuje, prima u zalog ili na drugi način pribavlja, prikriva ili preprodaje,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Pokretanje kaznenog postupka za kaznena djela protiv imovine

Članak 237.

Osim za kaznena djela kod kojih je posebno određeno pokretanje kaznenog postupka privatnom tužbom ili povodom prijedloga, za kaznena djela iz članka 216. stavka 1., članka 217., članka 221. stavka 1. i 2., članka 224. stavka 1. i 2., članka 228. stavka 1. i članka 236. ovoga Zakona ako su počinjena prema bračnom drugu, rođaku po krvi u ravnoj lozi, bratu ili sestri, posvojitelju ili posvojeniku ili prema osobi s kojom počinitelj živi u zajedničkom domaćinstvu, kazneni postupak se pokreće privatnom tužbom.

Teška kaznena djela protiv zdravlja ljudi

Članak 249.

(1) Ako je kaznenim djelom iz članka 238. stavka 1. i 2., članka 240. stavka 1. i 2., članka 241. stavka 1. i 2., članka 242. stavka 1. i 3., članka 243., članka 244. stavka 1. i 2., članka 246. stavka 1., članka 247. stavka 1. i članka 248. stavka 1. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe ili joj je zdravlje teško narušeno ili postojeća bolest znatno pogoršana,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

(2) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri do deset godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz članka 238. stavka 3., članka 240. stavka 3., članka 245. stavka 2., članka 246. stavka 2., članka 247. stavka 2. i članka 248. stavka 2. ovoga Zakona prouzročena teška tjelesna ozljeda neke osobe, ili joj je zdravlje teško narušeno, ili postojeća bolest znatno pogoršana,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.
(4) Ako je kaznenim djelima navedenim u stavku 3. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,
počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Izazivanje prometne nesreće

Članak 272.

(1) Tko kršenjem propisa o sigurnosti prometa tako ugrozi promet da izazove nesreću u kojoj je neka druga osoba teško tjelesno ozlijeđena, ili je drugome prouzročena imovinska šteta velikih razmjera,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno iz nehaja, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 2. ovoga članka prouzročena smrt jedne ili više osoba,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Krivotvorenje novca

Članak 274.

(1) Tko izradi lažni novac s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi, ili tko preinači pravi novac s ciljem da ga stavi u optjecaj ili tko takav lažni novac stavi u optjecaj,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko pribavlja lažni novac s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi.

(3) Tko lažni novac koji je primio kao pravi, znajući ili saznajući da je lažno načinjen ili preinačen, stavi u optjecaj,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Lažni će se novac oduzeti.

Krivotvorenje vrijednosnih papira

Članak 275.

(1) Tko izradi lažni vrijednosni papir koji se izdaje na temelju propisa s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi ili tko preinači pravi vrijednosni papir na veću vrijednost s ciljem da ga stavi u optjecaj kao pravi ili tko takav lažni vrijednosni papir stavi u optjecaj,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko pribavlja lažne vrijednosne papire s ciljem da ih stavi u optjecaj kao prave.

(3) Tko lažni vrijednosni papir koji je primio kao pravi, znajući ili saznajući da je lažno načinjen ili preinačen, stavi u optjecaj,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Lažni će se vrijednosni papir oduzeti.

Prikrivanje protuzakonito dobivenog novca

Članak 279.

(1) Tko u bankarskom, novčarskom ili drugom gospodarskom poslovanju uloži, preuzme, zamijeni ili na drugi način prikrije pravi izvor novca odnosno predmeta ili prava priskrbljena novcem za koji zna da je pribavljen kaznenim djelom, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko novac, predmete ili prava iz stavka 1. ovoga članka pribavlja sebi ili drugome, posjeduje ili stavlja u promet, iako je u trenutku pribavljanja znao za njihovo podrijetlo.

(3) Tko djelo iz stavka 1. i 2. ovoga članka počini kao član grupe ili zločinačke organizacije, kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

(4) Tko u slučaju počinjenja djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka postupi s nehajom glede okolnosti da su novac, predmeti ili prava pribavljeni kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(5) Ako su novac, predmeti ili prava iz stavka 1., 2. i 4. ovoga članka pribavljeni kaznenim djelom počinjenim u stranoj državi, ta će se djela ocijeniti prema odredbama hrvatskog kaznenog zakonodavstva, ali će se na njih primijeniti odredbe članka 16. stavka 2. i 3. ovoga Zakona.

(6) Novac i predmeti iz stavka 1., 2. i 4. ovoga članka oduzet će se, a prava utvrditi ništavim.

(7) Počinitelja kaznenog djela iz stavka 1., 2., 3. i 4. ovoga članka koji dragovoljno pridonese otkrivanju kaznenog djela sud može osloboditi kazne.

Pogodovanje vjerovnika

Članak 281.

(1) Tko znajući da je postao nesposoban za plaćanje, isplatom duga ili na drugi način stavi kojeg vjerovnika u povoljniji položaj glede naplate njegove tražbine i time oštetiti najmanje jednog od svojih vjerovnika,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se povodom prijedloga.

Zlouporaba stečaja

Članak 282.

(1) Tko znajući za svoju prezaduženost ili nesposobnost za plaćanje, obustavljajući naplaćivanje svojih tražbina s ciljem da smanji buduću stečajnu masu, prekomjerno troši, otuđuje imovinu u bescijenje, preuzme nerazmjernu obvezu, lakomisleno koristi ili daje zajmove, sklopi posao s osobom nesposobnom za plaćanje, propusti pravodobno naplatiti svoje tražbine ili na drugi način koji je u očitoj suprotnosti s urednim gospodarenjem umanjiti svoju imovinu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko kao odgovorna osoba u pravnoj osobi počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Tko kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počini iz nehaja, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Utaja poreza i drugih davanja

Članak 286.

Tko s ciljem da on ili tko drugi izbjegne potpuno ili djelomično plaćanje poreza, doprinosa mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, drugih propisanih doprinosa ili davanja, daje lažne podatke o zakonito stečenim dohocima, o predmetima ili o drugim činjenicama koje su od utjecaja na utvrđivanje iznosa ovakvih obveza, ili tko s istim ciljem u slučaju obvezne prijave ne prijavi zakonito stečeni prihod, odnosno predmet, ili druge činjenice koje su od utjecaja na utvrđivanje ovakvih obveza, koje je po zakonu dužan prijaviti, a iznos obveze čije se plaćanje izbjegava prelazi deset tisuća kuna,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Stvaranje monopolističkog položaja na tržištu

Članak 288.

Tko u pravnoj osobi sklopi sporazum kojim se druga pravna ili fizička osoba ograničuje u slobodnom prometu robe ili usluga na određenom području ili s određenim pravnim ili fizičkim osobama, ili sklopi sporazum kojim se na drugi način stvara monopolistički položaj pravnih ili fizičkih osoba na tržištu,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nesavjesno gospodarsko poslovanje

Članak 291.

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi, koja kršenjem zakona ili drugog propisa o poslovanju očito nesavjesno posluje i time prouzroči znatnu imovinsku štetu toj pravnoj osobi,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena imovinska šteta velikih razmjera ili je prouzročen stečaj pravne osobe,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Zlouporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju

Članak 292.

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za svoju ili drugu pravnu osobu:

- stvara ili drži nedozvoljene fondove u zemlji ili stranoj državi,
- sastavljanjem isprava neistinitog sadržaja, lažnim bilancama, procjenama ili inventurom ili drugim lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica, neistinito prikazuje stanje i kretanje sredstava i uspjeha poslovanja,
- pravnu osobu stavi u povoljniji položaj prigodom dobivanja sredstava ili drugih pogodnosti koje se pravnoj osobi ne bi priznale prema postojećim propisima,
- pri izvršavanju obveza prema proračunima i fondovima uskrati sredstva koja im pripadaju,
- namjenska sredstva kojima raspolaže koristi protivno njihovoj namjeni,
- na drugi način grubo prekrši zakon ili pravila poslovanja glede uporabe i upravljanja imovinom,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Prijevarena u gospodarskom poslovanju

Članak 293.

(1) Odgovorna osoba u pravnoj osobi koja s ciljem pribavljanja protupravne imovinske koristi za tu ili drugu pravnu osobu uporabom nenaplativih instrumenata osiguranja plaćanja ili na drugi način lažnim prikazivanjem ili prikrivanjem činjenica dovede nekoga u zabludu, ili ga održava u zabludi i time ga navede da ovaj na štetu svoje ili tuđe imovine što učini, ili ne učini,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je počinjenjem kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist ili je prouzročena znatna šteta, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi ili prouzročenja takve štete,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do osam godina.

Sklapanje štetnog ugovora

Članak 294.

(1) Tko kao zastupnik pravne osobe u njezinoj gospodarskoj djelatnosti sklopi ugovor za koji zna da je štetan za pravnu osobu, ili sklopi ugovor protivno ovlasti i time prouzroči štetu pravnoj osobi,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena šteta velikih razmjera,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Neprijavljivanje pripremanja kaznenog djela

Članak 299.

(1) Tko zna da se priprema počinjenje težeg kaznenog djela i to ne prijavi u vrijeme kad je još bilo moguće spriječiti njegovo počinjenje, a to djelo za koje je zakonom propisana kazna zatvora pet godina ili teža kazna, bude pokušano ili počinjeno,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(2) Tko počini kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka glede kaznenog djela za koje je zakonom propisana kazna dugotrajnog zatvora,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka kad njegova zakonska obilježja ostvari osoba koja je u braku ili živi u izvanbračnoj zajednici s osobom koja priprema počinjenje kaznenog djela, ili joj je ta osoba rođak po krvi u ravnoj lozi, brat ili sestra, posvojitelj ili posvojenik.

(4) Za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka može se blaže kazniti počinitelj koji je s osobom koja priprema počinjenje kaznenog djela u nekom od odnosa iz stavka 3. ovoga članka.

Davanje lažnog iskaza

Članak 303.

(1) Svjedok, vještak, prevoditelj ili tumač koji u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku daje lažni iskaz, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se stranka u postupku, osim okrivljenika koja daje lažni iskaz ako se na tom iskazu temelji konačna odluka u tom postupku.

(3) Ako su kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročene teške posljedice za okrivljenika u kaznenom postupku,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(4) Ako počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka dragovoljno opozove svoj iskaz prije donošenja konačne odluke,

može se osloboditi kazne.

Sprječavanje dokazivanja

Članak 304.

(1) Tko svjedoka ili vještaka u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku silom, prijetnjom ili drugim oblikom prisile ili obećanjem dara ili kakve druge koristi navede da dade lažan iskaz,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom, upravnom postupku, postupku pred javnim bilježnikom ili stegovnom postupku sakrije, ošteti ili uništi tuđi predmet ili ispravu koji služe dokazivanju,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Kaznom iz stavka 2. ovoga članka kaznit će se tko s ciljem da spriječi ili znatno oteža dokazivanje u postupku pred sudom ili u upravnom postupku ukloni, uništi, pomakne ili premjesti kakav granični kamen, zemljomjerski znak, ili uopće kakav znak o vlasništvu ili nekom drugom stvarnom pravu ili uporabi vode, ili tko s istim ciljem takav znak lažno postavi.

Prisila prema pravosudnom dužnosniku

Članak 309.

(1) Tko od suca, državnog odvjetnika, javnog bilježnika, državnog pravobranitelja silom, prijetnjom ili drugim oblikom prisile zatraži poduzimanje neke radnje ili donošenje neke odluke u okviru ili izvan njegove ovlasti, ili tko posreduje u takvom djelovanju ili traženju, ako takvim postupanjem nije počinjeno neko drugo kazneno djelo za koje je propisana teža kazna,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Tko za vrijeme postupka pred sudom, a prije donošenja pravomoćne sudske odluke, u javnim sredstvima priopćavanja, na javnom skupu ili pred skupinom ljudi, iznosi svoje mišljenje o tome kako bi u tom slučaju pravosudni dužnosnik trebao postupati ili kakve odluke donositi,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(3) Nema kaznenog djela iz stavka 2. ovoga članka ako njegovo zakonsko obilježje ostvari optuženik ili njegov branitelj, ako su iznijeli svoje mišljenje nakon službenog priopćenja za javnost od strane državnog odvjetnika ili suca glede određenog slučaja.

Širenje lažnih i uznemirujućih glasina

Članak 322.

Tko iznosi, pronosi ili širi glasine za koje zna da su lažne s ciljem da njima izazove uznemirenje većeg broja građana, i takvo uznemirenje i nastupi,

kaznit će se novčanom kaznom do stopedeset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

Uništavanje ili prikrivanje arhivske građe

Članak 327.

(1) Tko protivno propisima uništi, prikriva ili učini neuporabljivom registriranu i arhivsku građu, ili je iznese u stranu državu bez prethodnog odobrenja nadležnog državnog tijela,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Za pokušaj kaznenog djela iz stavka 1. ovoga članka počinitelj će se kazniti.

Samovlast

Članak 329.

(1) Tko samovlasno pribavlja neko svoje pravo ili pravo za koje smatra da mu pripada, kaznit će se novčanom kaznom do stope deset dnevnih dohodaka ili kaznom zatvora do šest mjeseci.

(2) Ako je kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka počinjeno u sastavu grupe ili zločinačke organizacije,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Kazneni postupak za kazneno djelo iz stavka 1. ovoga članka pokreće se privatnom tužbom, a za kazneno djelo iz stavka 2. ovoga članka povodom prijedloga.

Zlouporaba položaja i ovlasti

Članak 337.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja s ciljem da sebi ili drugome pribavi kakvu neimovinsku korist ili da drugome prouzroči kakvu štetu iskoristi svoj položaj ili ovlast, prekorači granice svoje ovlasti ili ne obavi dužnost,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka prouzročena znatna šteta ili je došlo do teže povrede prava drugoga,

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od tri mjeseca do pet godina.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena imovinska korist, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(4) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem pribavljanja takve koristi, ili je prouzročena šteta velikih razmjera

počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Zlouporaba obavljanja dužnosti državne vlasti

Članak 338.

Službena ili odgovorna osoba u tijelima državne vlasti i jedinicama lokalne samouprave i uprave, jedinicama lokalne samouprave i tijelima koja obavljaju javne ovlasti te službena ili odgovorna osoba u pravnim osobama koje su u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske ili jedinica lokalne samouprave i uprave, koja radi pribavljanja imovinske koristi u svojoj privatnoj djelatnosti ili privatnoj djelatnosti članova svoje obitelji iskoristi položaj ili ovlast pogodom u natječaju, davanju, preuzimanju ili ugovaranju poslova,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

Nesavjestan rad u službi

Članak 339.

Službena ili odgovorna osoba koja kršenjem zakona ili drugih propisa, propuštanjem dužnog nadzora ili na drugi način očito nesavjesno postupa u obavljanju službe, pa time prouzroči težu povredu prava drugoga ili znatnu imovinsku štetu, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Protuzakonito posredovanje

Članak 343.

(1) Tko primi nagradu ili kakvu drugu korist da iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja i utjecaja posreduje da se obavi ili ne obavi neka službena radnja, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do tri godine.

(2) Kaznom iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se tko iskorištavanjem svog službenog ili društvenog položaja i utjecaja posreduje da se obavi službena radnja koja se ne bi smjela obaviti ili da se ne obavi službena radnja koja bi se morala obaviti.

(3) Ako je za posredovanje iz stavka 2. ovoga članka primljena nagrada ili kakva druga korist, a ne radi se o počinjenju drugog kaznenog djela za koje je propisana teža kazna, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do pet godina.

Prijevvara u službi

Članak 344.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja u obavljanju službe s ciljem da sebi ili drugome pribavi protupravnu imovinsku korist podnošenjem lažnih obračuna ili na drugi način lažnim prikazivanjem činjenica dovede u zabludu ovlaštenu osobu da izvrši protuzakonitu isplatu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena mala imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem ostvarenja takve koristi, počinitelj će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je kaznenim djelom iz stavka 1. ovoga članka pribavljena znatna imovinska korist, a počinitelj je postupao s ciljem ostvarenja takve koristi, počinitelj će se kazniti kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Pronevjera

Članak 345.

(1) Tko protupravno prisvoji novac, vrijednosne papire ili druge pokretne stvari koje su mu povjerene u službi ili uopće na radu, kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Ako je vrijednost pronevjerene stvari mala ili se radi o maloj svoti novca ili maloj vrijednosti vrijednosnog papira, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja takve vrijednosti, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Ako je pronevjerena velika svota novca, ili vrijednosni papiri velike vrijednosti ili je pronevjerena stvar velike vrijednosti, a počinitelj je postupao s ciljem prisvajanja takve vrijednosti,

kaznit će se kaznom zatvora od jedne do deset godina.

Primanje mita

Članak 347.

(1) Službena ili odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist, ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi da u granicama svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.

(2) Službena ili odgovorna osoba koja zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist ili koja primi obećanje dara ili kakve koristi, da u granicama svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(3) Službena ili odgovorna osoba koja nakon obavljanja odnosno neobavljanja službene ili druge radnje navedene u stavku 1. i 2. ovoga članka, a u svezi s njom, zahtijeva ili primi dar ili kakvu drugu korist,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(4) Primiti dar ili druga imovinska korist oduzet će se.

Davanje mita

Članak 348.

(1) Tko službenoj ili odgovornoj osobi daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist da u granicama svoje ovlasti obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe,

kaznit će se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.

(2) Tko službenoj ili odgovornoj osobi daje ili obeća dar ili kakvu drugu korist da u granicama svojeg ovlaštenja obavi službenu ili drugu radnju koju bi morala obaviti, ili da ne obavi službenu ili drugu radnju koju ne bi smjela obaviti, ili tko posreduje pri takvom podmićivanju službene ili odgovorne osobe,

kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

(3) Počinitelj kaznenog djela iz stavka 1. i 2. ovoga članka koji je dao mito na zahtjev službene ili odgovorne osobe i prijavio djelo prije njegova otkrivanja ili prije saznanja da je djelo otkriveno, oslobodit će se kazne.

(4) Dar ili imovinska korist u slučaju iz stavka 3. ovoga članka vratit će se davatelju.